
Kyrkomötet
Motion 2022:1
av Petter Nilsson och Nima Gholam Ali Pour

Säkrare valsysteem

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att valnämnderna åläggs att registrera plombering vid kyrkovalen,
2. utreda möjligheten att införa ett valsysteem med en gemensam valsedel för samtliga valbara alternativ,
3. utreda möjligheten att med personlig elektronisk signatur kunna rösta i kyrkovalet via internet.

Motivering

Under kyrkovalet 2021 i Malmö fick Sverigedemokraterna Malmö in information om att valurnorna vid Limhamns församlingshus inte plomberades på ett sätt som avslöjar om en plomb brutits och ersatts av en annan. Det fanns med andra ord ingen uppföljning av plomberingen och det fördes ingen registrering av plomberingen för att se vem som öppnar vad.

Plomberna hade unika serienummer men dessa registrerades inte, vilket innebar att syftet med plomber med unika serienummer försvann. Plomber med unika serienummer som hade tagits av urnorna slängdes bort. Valvet där valurnorna förvarats hade varit öppet. Dessa omständigheter skapade en stor risk för att valfusk skulle förekomma.

När Sverigedemokraterna Malmö skickade en skrivelse om detta till valnämnden så var svaret från valnämnden att det inte fanns något särskilt regelverk för hur avgivna förtidsröster skulle förvaras, annat än att avgivna röster skulle förvaras säkert. Enligt valnämnden i Malmö pastorat fanns det ingen regel som sa att dessa röster skulle förvaras i plomberat kärl.

Trots att bestämmelser saknades från centralt håll i Svenska kyrkan beslutade valnämnden i Malmö pastorat att införa en rutin där det i varje röstmottagningslokal instruerades om att valurnan ska vara plomberad med numrerad säkerhetsplomb. Till detta lades även en händelselogg där varje öppning och plombering av valurnan ska noteras med tidpunkt, plombnummer och namn på den som utfört handlingen.

Denna händelse visar att risken för valfusk är avsevärt större vid kyrkovalen och att åtgärder måste vidtas för att minska riskerna för manipulation av kyrkovalen. Malmö pastorat, där denna händelse ägde rum, är trots allt Svenska kyrkans största pastorat med en stor administration. Riskerna för valfusk är självklart större i mindre församlingar där de åtgärder som valnämnden i Malmö pastorat genast vidtog inte alltid kan genomföras när valprocessen väl påbörjats.

Det är viktigt att kyrkostyrelsen utfärdar nödvändiga bestämmelser för att plombering av valurnorna ska registreras på ett säkert sätt vid kyrkovalen. Även en översyn av den övriga valprocessen bör göras för att upptäcka och åtgärda de risker som kan underminera kyrkovalen.

Svenska kyrkan ska vila stadigt i, och vara evigt förankrad i, den kristna trosbekännelsen och det luthersk-evangeliska samfundets bekännelseskriter. Det är den kristna kallelsen med missionsbefallningen i centrum. Samtidigt ska samfundets medlemmar ha ett demokratiskt inflytande över samfundet och dess omgärdande verksamheter. Därför är det viktigt att val förrättas på ett säkert sätt, där allas deltagande i valet behandlas likvärdigt.

I syfte att garantera valhemligheten och att ge samtliga aktörer i valet jämlika möjligheter att erbjuda väljarna en valsedel på plats, bör kyrkan utreda möjligheten att enligt dansk modell införa ett system med en gemensam valsedel för samtliga valbara alternativ. Detta för att säkerställa att inte valfusk med borttappade valsedlar äger rum.

Med ett valsystem likt det danska minimeras möjligheter till misstag som bortglömda valsedlar och säkrar allas lika rätt att vara valbara. Det ointetgör dessutom misstankar om fusk som bland annat risken för undangömda eller bortplockade valsedlar. Det skulle istället kunna bli ett tryggt och stabilt system där den demokratiska delaktigheten i samfundet säkerställs.

Svenska kyrkan är Sveriges folkkyrka med en majoritet av landets medborgare som medlemmar och i särklass det största trossamfundet. Det är även en av de största organisationerna i civilsamhället och en mycket stor arbetsgivare. Kyrkan är därmed en stor och synlig kulturbärare samt en aktör av stor betydelse i vår mentalitet och genom livets olika skeden närvarande för såväl den enskilda människan som för familjen. Sverigedemokraterna betraktar därför Svenska kyrkans öde som en angelägenhet för alla svenskar, troende såväl som icke troende. I århundraden har kyrkan i både glädje och sorg varit en omistlig del av det svenska folkets liv och är så än idag. Samtidigt som Svenska kyrkan är i särklass det största trossamfundet ser vi tendenser till ett minskat stöd från landets medborgare. Att Svenska kyrkan möter samhället och de nya generationerna är av stor betydelse ur ett kommunikativt och arbetsmässigt perspektiv. Här ser vi sverigedemokrater ett värde av att Svenska kyrkan tar ytterligare kliv framåt vad gäller att möta och tillgängliggöra kyrkan för medborgarna och medlemmarna. I syfte att dels öka valdeltagandet, dels öka tillgängligheten för de medlemmar som av olika anledningar har svårt att ta sig till vallokalerna, bör även möjligheten att med elektronisk signatur kunna rösta i kyrkovalet via internet utredas.

Umeå den 27 juni 2022

Petter Nilsson (SD)

Nima Gholam Ali Pour (SD)

Kyrkomötet
Motion 2022:2
av Petter Nilsson m.fl.

Konsekvenser av ökad sekretess

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda konsekvenserna av de förändringar man gjorde i kyrkoordningens 54 kapitel under kyrkomötet 2020 och vilka begränsningar dessa ändringar innebär för transparensen och informationsinhämtningen för oberoende granskande aktörer som forskare, journalister, författare samt medlemmar i Svenska kyrkan som önskar följa upp Svenska kyrkans interreligiösa samarbeten.

Motivering

Svenska kyrkans verksamheter bör präglas av öppenhet och offentlighet så långt det över huvud taget är möjligt. Att utforma generella förbud mot utlämning av uppgifter gällande Svenska kyrkans verksamheter, såväl nationellt som internationellt, försvårar inte bara insyn och granskning av verksamheterna utan riskerar även att späda på misstänksamheten mot kyrkan och dess företrädare. Mörkande av vissa verksamheter, riskerar därigenom att accelerera medlemsutträdena ur Svenska kyrkan.

Svenska kyrkan bör inte ägna sig åt sådant som kräver en ”generell sekretess”, förutom sådant som redan är reglerat i lag, utan kyrkans verksamheter måste kunna tåla granskning och insyn av såväl journalister, forskare, författare som enskilda medlemmar. Att jämföra sig med verksamheter som berör relationen mellan olika stater, så kallad diplomati, haltar betänkligt.

Då Svenska kyrkan dessutom uppstår en anseelig summa medel från offentliga myndigheter i sitt arbete, exempelvis från Sida och i förlängningen då även från de svenska skattebetalare som valt att inte vara medlemmar i Svenska kyrkan, så borde vikten av öppenhet och offentlighet vara ännu mer viktig. Kyrkomötet 2020 beslutade på inrådan av kyrkostyrelsen att ändra bland annat 54 kap. 8 b § kyrkoordningen: Förbud gäller mot att röja uppgifter om Svenska kyrkans ekumeniska och interreligiösa förbindelser. Förbudet gäller om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att det är till skada för dessa förbindelser. Förbud gäller även i övrigt mot att röja uppgifter om en enskilds personliga förhållanden, hänförliga till ekumenisk och interreligiös verksamhet. Förbudet gäller om det av någon särskild anledning kan antas att personen i fråga eller någon närstående lider skada eller men om uppgiften röjs. Denna ändring ger alltså Svenska kyrkan möjlighet att sekretessbelägga och förhindra insyn för utomstående, medlemmar och förtroendevalda när det gäller Svenska kyrkans interreligiösa förbindelser, där det skulle kunna misstänkas att just ”förbindelsen” kan ta skada om den kom till allmän kännedom.

Kyrkans interreligiösa förbindelser måste tåla granskning. Vi har sett tidigare granskningar gjorda av såväl den internationellt framstående terroristforskaren

Mot 2022:2

Magnus Ranstorp samt författaren Johan Westerholm. Deras resultat har visat att organisationer som Svenska kyrkan samarbetar med har kopplingar till Muslimska brödrskapet. Ibn Rushd är också ett studieförbund som Svenska kyrkan samarbetar med och som vid granskningar inte visat sig leva upp till de krav som ställs på ett studieförbund i Sverige. Deras rätt till bidrag från samhällets övriga institutioner ifrågasätts på allt fler håll och de står även under granskning för tidigare utbetalade medel. För att undanröja eventuella misstankar om sekretessbeläggning för att dölja oegentligheter och samarbeten med klandervärda organisationer, måste kyrkans verksamheter vara öppna för extern granskning. Den begränsning som beslutet av 2020 års kyrkomöte innebär när det gäller interreligiösa samarbeten och möjligheten till sekretessbeläggning av dessa, behöver därför utvärderas.

Umeå den 27 juni 2022

Petter Nilsson (SD)

Daniel Engström (SD)

Nima Gholam Ali Pour (SD)

Kyrkomötet
Motion 2022:3
av Torbjörn Aronson m.fl.

Portalparagrafen för kyrkans grundläggande uppgift

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till omformulering av 2 kap. 1 § kyrkoordningen som tydliggör att kyrkans och församlingens grundläggande väsen är mission uttryckt genom gudstjänst, evangelisation, diakoni och undervisning.

Motivering

2005 skrev dåvarande biskopen i Växjö stift, Anders Wejryd, en motion om att ändra portalparagrafen i 2 kap. 1 § kyrkoordningen för att tydliggöra kyrkans och församlingens grundläggande väsen som är mission (motion 2005:3). I Matt 28:18–20, dopbefallningen, säger Jesus: ”Gå ut och gör alla folk till lärjungar” och i Mark 16:15 återges samma befallning från Jesus med orden: ”Gå ut överallt i världen och förkunna evangeliet för hela skapelsen”, vilket pekar på att vår kyrkas främsta uppgift är mission. Behovet av att klargöra detta har inte minskat utan snarare ökat i takt med att andelen invånare i Sverige som tillhör Svenska kyrkan år efter år minskat och idag närmar sig 50 procent. Mission som kyrkans väsen behöver därför både betonas och förtydligas. I missionsbegreppet ingår både att fira gudstjänst, sprida evangeliet, eller med ett annat ord evangelisera, bland dem som inte har en kristen tro, undervisa och utöva diakoni.

Mission är således inte ytterligare en av våra grundläggande uppgifter utan är den grundläggande uppgiften där evangelisation, gudstjänst, diakoni och undervisning ingår. Med kyrkoordningens nuvarande formuleringar finns det risk att mission antingen glöms bort eftersom Svenska kyrkans mission (SKM) är nedlagt och ersatt med ett diakonalt inriktat internationellt arbete, eller blir en avgränsad aktivitet. Det är missionen, sändningen, som är det övergripande uppdraget och kan beskrivas tydligare genom en omformulering av 2 kap. 1 § kyrkoordningen.

Bunkeflostrand den 27 juni 2022

Torbjörn Aronson (KR)

Bertil Olsson (KR)

Kerstin Rossipal (KR)

Irene Oskarsson (KR)

Helén Lindbäck (KR)

Karl-Gunnar Svensson (KR)

Kyrkomötet
Motion 2022:4
av Torbjörn Aronson m.fl.

Uigurerernas situation

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att lyfta uigurerernas situation i Kina i internationella ekumeniska organisationer och i dessa även föreslå en granskning av folkrättens tillämpning i Kina.

Motivering

Uiguriska autonoma regionen Xinjiang utgör en sjättedel av Kinas totala yta och är landets största region. Invånarantalet är närmare 22 miljoner och uigurererna är den största minoritetsgruppen. De utgör omkring 50 procent av befolkningen. Uiguriska källor menar att det finns närmare 18 miljoner uigurer i Kina som helhet. Xinjiang är rikt på kol, olja och mineraler som nickel, koppar, mangan och bly och har en stor industrisektor. Inflyttningen av hankineser har varit omfattande under de senaste årtiondena i takt med att utvinningen av bland annat olja och gas i den resursrika regionen ökat.

Enligt Amnesty international har många uigurer i årtionden upplevt systematisk etnisk och religiös diskriminering i Xinjiang (www.amnesty.se/aktuellt/krossade-hjartan-krossade-liv-kina-uigurer-och-xinjiang). Från 2014 och framåt har regionen sett en kraftigt ökad polisenärvaro och en tung övervakning. Under 2017 började saker och ting att ta en ännu mer fruktansvärd vändning för uigurer, kazaker och andra huvudsakligen muslimska folkgrupper i regionen. Sedan dess har uppskattningsvis minst en miljon människor hållits godtyckligt frihetsberövade i så kallade omskolningsläger i Xinjiang, där de har utsatts för olika former av tortyr och misshandel, politisk indoktrinering och påtvingad kulturell assimilering (www.amnesty.se/aktuellt/kinas-fortryck-av-muslimar-i-xinjiang-ar-ett-brott-mot-manskligheten).

Omvärldens reaktioner på förtrycket av uigurererna har varit svaga och främst kommit från väst. Uigurererna får i princip inget stöd från andra muslimska länder. Motionen innebär att kyrkostyrelsen ges i uppdrag att i internationella ekumeniska organ lyfta frågan och även föreslå en granskning av hur de kinesiska myndigheterna lever upp till folkrätten. Folkrätten består traditionellt sett av regler och principer som reglerar hur stater förhåller sig till varandra men innehåller idag också mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt.

Bunkeflostrand den 27 juni 2022

Torbjörn Aronson (KR)

Irene Oskarsson (KR)

Karl-Gunnar Svensson (KR)

Helén Lindbäck (KR)

Kyrkomötet
Motion 2022:5
av Ingvar Jonsson

Svenska kyrkans skogstillgångar

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram en nationell strategi med stiftsgemensamma verktyg för översyn över skadedjur och svampars påverkan på Svenska kyrkans skogsbestånd.

Motivering

Svenska kyrkans församlingar i lands- och glesbygd lever i nära samklang med våra naturområden. Det ligger därför ett ansvar på ledningen för Svenska kyrkan att engagera sig i de naturtillgångar som samfundet äger och att också se till att tillgångarna förvaltas på ett förtjänstfullt sätt.

Svenska kyrkans tillgångar är till stor del placerade i skog där problem med olika former av skadedjur och svamp kan vara växande. Vissa bedömare menar att den här typen av problem har blivit större på senare tid och att skötseln av skogen är rejält eftersatt under nuvarande ledning. På grund av en stor ökning av skadedjur i form av granbarkborrar som kommer av just bristande skötsel behöver en översyn göras av tillståndet i de skogar som Svenska kyrkan äger, men också av organisation och arbetsprocesser som har att göra med det operativa arbetet för skogens förvaltning.

Eftersom skog är en viktig del av samfundets tillgångar som också ger avkastning inom ramen för samfundets samlade inkomster är det högst brådskande att tillsätta en projektgrupp som arbetar med att se över förvaltningen av samfundets skogstillgångar. Detta särskilt ur ett perspektiv om skogens välmående och dess hälsotillstånd. Det behövs också en ökad insikt i om nu gällande hantering av ägd skog och dess eventuella negativa påverkan på den biologiska mångfalden och ekosystemen.

I Tyskland har nationalparker getts i uppdrag att skydda naturens egna processer. Det kan låta bra men när man ser till konsekvenserna innebär det att granbarkborren får härja fritt med en enorm förödelse som följd. Bara fläckvis syns små grupper av träd som ännu bär gröna barr. Resten är ett grått täcke som sträcker sig så långt ögat når. Märkbart är att granbarkborrens framfart i de tyska skogsområdena är brutal och har lett till att personer anställs för att projektera avveckling av skogen i sin helhet.

Vi kan se hur detta nu även kommit till Sverige, exempelvis skogen i Ulriksdal som är en del av Nationalstadsparken. Statens fastighetsverk lägger nu pengar på att ta bort ett stort antal träd som baggarna har förstört. Om Svenska kyrkan antar liknande attityder och låter snarlika processer ske, är risken stor att betydande delar av samfundets tillgångar går förlorade.

Vidare kan vi se hur svamp är ett påtagligt problem i skogen. Rottickan är den vanligaste svampen som ger upphov till rotröta. Rotröta är ett stort problem i gallrings-

Mot 2022:5

och slutavverkningsskog med gran och beräknas kosta skogsbruket en miljard kronor om året.

Sammantaget är granbarkborrar och rottickor problem som innebär stora förluster. Detta påverkar Svenska kyrkans stora skogstillgångar på ett sådant sätt att det är av största betydelse att ta ett samlat grepp i frågan och upprätta en övergripande strategi för hur problemen bäst ska tacklas.

Möklinta den 28 juni 2022

Ingvar Jonsson (SD)

Kyrkomötet
Motion 2022:6
av Anders Skogberg

Vindkraftens miljöpåverkan

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i 46 kap. kyrkoordningen som ger uttryck för en restriktiv hållning till etablering av vindkraft på Svenska kyrkans mark, särskilt i områden av höga natur- och kulturvärden.

Motivering

Utifrån den kristna förvaltarskapstanken har vi ett uppdrag från vår Herre att vi ska vårda vår skapelse för att kunna lämna det vi fått vidare i samma skick till efterkommande generationer.

Vi ser i motsats till denna devis att Svenska kyrkan öppnat för att installera vindkraftverk på samfundets mark vilket innebär mycket stora miljöproblem. Utöver detta bidrar Svenska kyrkans beslut till hälsoproblem för både människor och djurliv genom buller som vingarna ger när de snurrar. Dessutom innebär det att samfundet misslyckas med att förvalta sina egna kyrkliga kulturarvsmiljöer till efterkommande. Som lök på laxen saknas infrastruktur med nät för de nya vindkraftverken, elnät som redan är installerade till kärnkraftverken som lagts ned.

Svenska kyrkan har 400 000 hektar produktiv skogsmark och 47 000 hektar jordbruksmark. I prästlönetillgångarnas årsrapport 2019 står att på dessa marker ska miljömässiga och sociala värden förvaltas, skyddas och utvecklas. Av årsrapporten framgår också att Stiftens egendomsförvaltningars förening bland annat satt som mål att minska allvarliga körskador och skador av markberedning. Vi ställer oss därför mycket frågande till hur vindkraftparker kommer in i miljömässiga och sociala värden. När man kalavverkar skogen, myr- och våtmarker (som binder och lagrar kolet) och förstör naturen för djur, insekter och människor där de kunde gå ut och stärka sin folkhälsa genom att bland annat promenera, plocka bär, svamp och mycket mer.

Världsnaturfonden (WWF) hävdar om vindkraftverk att: ”De allra flesta av de beviljade tillstånden innebär så stora konsekvenser för biologisk mångfald att tillstånden borde ha avvisats om WWF:s kriterier hade använts som grund.”

Vindkraftparkerna består av en stor grusplan där man gräver stora håll i marken, i detta gjuter man betongfundament med 750 ton betong och 40 ton järn och stål till varje fundament, därefter kommer själva verkets materiel av järn och stål, men även sällsynta jordartsmetaller. Till dessa verk, som oftast ska vara 250 meter eller högre, har vi sedan vingarna som är gjorda av bisfenolhaltig epoxi som sprider mikroplaster. Bisfenol A är ett ämne som är misstänkt hormonstörande och som kan påverka fortplantningen, vilket är extra intressant ur perspektivet att Gud står för livet och hans motståndare står för döden. Bisfenol A används framför allt för att tillverka just epoxi-

och polykarbonatplaster men även i tillverkningen av vingar till vindkraftverk. European Chemicals Agency (ECHA) har nu lagt till bisfenol A till deras kandidatförteckning över särskilt farliga ämnen.

Det är mycket material som krävs för att tillverka en vindturbin på 2 MW (idag byggs ännu större vindturbiner). En sådan vindturbin väger 1 700 ton totalt och utgörs av:

- Fundamentet
- 1 300 ton betong
- Vindkraftverket
- 290 ton stål
- 50 ton järn
- 2 ton koppar
- 0,4 ton neodymium
- 0,06 ton dysprosium
- 25 ton glasfiber som tillverkas från olja och naturgas.

För detta krävs i storleksordningen 600 ton kol bara för tillverkningen av järnet/stålet och cementen. Dessutom krävs ytterligare förbränning av fossila bränslen för uppförande av vindkraftverket. Det stora problemet med vindkraftsel är nämligen att det krävs mycket stora materialmängder för att producera en liten mängd energi. Det krävs cirka tio gånger mer material för vindkraft jämfört med kärnkraft för att producera samma mängd energi, 1 TWh. Genom att det behövs så pass mycket mer material för tillverkning av vindkraftverk än kärnkraftverk för att producera samma mängd energi leder vindkraftsindustrin till betydligt större ingrepp i naturen, ofta rena miljökatastrofer, inte sällan i fattiga länder på grund av malmbrytning samt betydligt mer användning av fossila bränslen för transporter och tillverkning vilket i sin tur leder till:

- Ca 4 ggr högre utsläpp av NOx och SO2
- 2 ggr så mycket utsläpp av PM
- 4 ggr högre CO2-utsläpp.

Om vi jämför LCA-analyserna för vindkraft och kärnkraft är det uppenbart att vindkraftsel resulterar i betydligt högre halter av giftiga föroreningar som försurar skog och sjöar samt leder till fler dödsfall på grund av dålig luft. Det är därför helt obegripligt varför miljöreformen vill satsa på mer vindkraft, om man ser till den katastrofala inverkan vindkraften har på vår miljö och människors hälsa. Föroreningarna är relaterade till tillverkningen av komponenter till vind- och kärnkraftverk samt tillverkning av kärnbränsle. Denna tillverkning sker globalt vilket innebär att även föroreningarna sprids globalt.

Vi har fyra krav på elproduktion, den ska vara:

- Tillförlitlig, det vill säga elen ska kunna levereras när den behövs
- Lång drifttid innan det behöver bytas ut
- Över tid sett och i ett framtida perspektiv billig (ett högt elpris påverkar välfärden negativt)
- Miljövänlig.

Det visar sig att vindkraften är betydligt sämre än kärnkraften i alla fyra kategorier ovan.

Slutsatsen är både uppenbar och tydlig för alla – el från vindkraft är betydligt mindre miljövänlig än kärnkraftsel. Därför ska Svenska kyrkan helt och hållet avveckla sitt engagemang i vindkraft för att ta sitt miljö- och klimatansvar.

Mangskog den 28 juni 2022

Anders Skogberg (SD)

Kyrkomötet
Motion 2022:7
av Petter Nilsson och Daniel Engström

Förnyat valsystem och organisation för missionsbefallningen

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. verka för att det i rollbeskrivningen för kyrkoherdar tydligt framgår att den lokala missionsbefallningen är den högst prioriterade uppgiften,
2. utreda geografiska avgränsningar för att verkställa missionsbefallningen,
3. återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att kyrkovalet förläggs mitt emellan de allmänna valen, mitt emellan påsken och pingsten,
4. utreda nya kriterier för registrering av nomineringsgrupper till kyrkovalet.

Motivering

När den tyske biskopen Ansgar missionerade i Sverige för över ett millennium sedan startades också en rörelse av kristen väckelse i Sverige. Samfundet Svenska kyrkan har dock på senare tid tappat fokus på byggandet av aktiva levande församlingar som verkställer missionsbefallningen och istället sett ett avfall. Bland de luthersk-evangeliska samfunden internationellt och sett till den världsvida kristenheten är Svenska kyrkan dessutom helt ensam i hela världen om att tillämpa ett valsystem med partipolitiska och ideologiskt kopplade nomineringsgrupper vilket kan vara en delförklaring i stagnationen och avfallet. Vi anser därför att tiden nu är mogen för att Svenska kyrkans organisation och dess valsystem tar teologisk utgångspunkt från missionsbefallningen och tanken om församling och samfund som del av Kristi kropp.

Ändra inriktning för kyrkoherden att prioritera lokalt missionsarbete

I Sverige har kyrkligheten och de kristna samfunden ofta skickat missionärer till andra delar av världen, exempelvis Afrika, Asien, Latinamerika och Sydostasien, vilket är en positiv sak. Men i flera länder i dessa världsdelar är redan väldigt många troende kristna medan Norden, Europa och den norra delen av världen är den del där kristna är färre och minskar i antal. Sverige är dessutom ett av de mest sekulariserade länderna i världen och därför borde Sverige och Norden snarare vara ett av de viktigaste missionsfälten. Svenska kyrkan har dock varit en stark nationell angelägenhet för människor i Sverige i över tusen år men på bara trettio år har dessvärre gudstjänstdeltagandet minskat med cirka två tredjedelar. Samtidigt har vi sett ett stort utträde ur Svenska kyrkan årligen. Detta under en tid då den psykiska ohälsan och brottsligheten i samhället har ökat lavinartat. Mot bakgrund av utvecklingen och med avstamp i bibelversen: ”Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar.” (Matt. 28:19), föreslår vi att alla de svenskkyrkliga församlingarna i framtiden leds av en person som bokstav-

ligen brinner för att gå ut på missionsfältet Sverige – i sitt närområde runt sin lokala församling eller pastorat.

I uppdragsbeskrivningen av rollen ska det alltså framgå att missionsbefallningen är av absolut högsta prioritet för rollen och att samtliga andra uppgifter i rollen ska ge stöd till detta. Det innebär att allt annat som utträttas i församlingen också ska bidra till att verkställa missionsbefallningen. Församlingens andra aktiviteter blir ett bidrag för den övergripande målsättningen om att erbjuda allt fler omvändelse till Gud. Kyrkoherden ska alltså sätta mindre fokus på administrativa sysslor och tillsyn och istället främst prioritera att agera som en evangelist i det lokala missionsarbetet.

Genom denna ändring av inriktning väntas församlingarna i framtiden ledas av personer som brinner för att samla människor inför Gud och sätta den engagerade kristna kyrkan på kartan mitt i byn. Kyrkoherden och dennes medhjälpare förväntas vara människofiskare som vill göra människor i lokalsamhället till lärjungar. Att mer aktivt låta församlingen gå ut och möta alla människors andliga behov i lokalsamhället med det glada budskapet i evangeliet om Jesus.

Utred geografiska avgränsningar för att verkställa missionsbefallningen

Ursprungligen var församlingarna baserade på socknarna med kyrkan mitt i byn vilket lever kvar än idag. Det har alltid varit och är fortsättningsvis en mycket god tanke, men med tiden har ett antal pastorat vuxit fram utifrån de behov man sett organisatoriskt och ekonomiskt. Från andra hållet har stiftens indelats i kontrakt för att man från stiftens ibland distanserade position skulle kunna komma närmare de lokala verksamheterna i stiftets perifera områden. I någon mening har vi idag i praktiken fem nivåer: kyrkomötet, stift, kontrakt, pastorat, församlingar. Man kan betrakta det som att kontrakten och pastoraten är på väg att smälta samman på vissa håll. Det är därför hög tid att utvärdera vilken som är den mest lämpliga nivån för att samordna de lokala församlingarna och framförallt hur den bör se ut. Detta med avseende på vilken geografisk avgränsning som är mest effektiv för att kunna verkställa missionsbefallningen. Men också för att kunna ge rätt förutsättningar för att bygga starka lokala församlingar med ett aktivt och levande församlingsliv, något som är en förutsättning för att kyrkan ska vara relevant mitt i byn.

En möjlig tanke är att de mest lämpliga geografiska områdena för missionsbefallningen ersätter alla kontrakt och pastorat, förslagsvis med ny beteckning ”missionsfält” eller ”missionsområde”. Utredningen bör sammanställas i en rapport med kartor och listade förteckningar per stift som kyrkomötet senare kan diskutera och ta ställning till om önskat.

Förlägg kyrkovalet mitt emellan de allmänna valen och mellan påsken och pingsten

En förändring av tidpunkten för när val till Svenska kyrkan bör ske för att distansera kyrkovalet från de allmänna valen till riksdag, regioner och kommuner. Vårt förslag är att valen förläggs vart fjärde år mitt emellan de allmänna valen och till ett datum på våren mitt mellan korsfästelsen vid påsken och andeutgjutelsen vid pingsten för att tydligt markera att valet syftar till att välja företrädare till den kristna församlingen och till ett kristet samfund. Tillsatt utöver detta en utredning om vecka och datum för när kyrkovalet lämpligen ska kunna hållas utifrån dessa riktlinjer.

Utred nya kriterier för registrering av nomineringsgrupper för kyrkovalet

Diskussionen om personval och indirekta val har pågått en tid men modellen med nomineringsgrupper med relativt fria ledamöter kan även fortsättningsvis tillämpas

tills vidare. Dock antyder en majoritet av namnen på nomineringsgrupperna en koppling till politiska partier eller en ideologisk grund, vilket för väljaren blir otydligt hur valet har relevans för de kyrkliga teologiska frågorna och den kristna tron. Blandningen av rena partier, partikopplade nomineringsgrupper, ideologiska nomineringsgrupper och andra icke-politiska grupper gör att valet för många upplevs som än mer förvirrande och kan bidra till ett lägre valdeltagande. Därför föreslår vi nya kriterier för registrering av nomineringsgrupper inför nästa och kommande kyrkoval.

Vårt förslag är att nomineringsgruppernas namn:

- inte ska anspela på ideologi eller ett politiskt partinamn
- ska framhålla någonting utifrån teologi, liturgi, fromhetsriktning
- eller ska visa på en kyrklig prioritering inom ramen för kyrkoordningen
- eller ska antyda någonting annat relevant inom den kristna tron

Alla nuvarande ledamöter kan således fortsättningsvis kandidera på nytt och andra personer som är aktiva inom politiska partier kan också kandidera genom nomineringsgrupper på ett sätt som är snarlikt med dagens system, men inramningen av valen ska enligt förslaget ske på ett nytt sätt där samtliga nomineringsgrupper registreras utifrån kyrkliga och teologiska preferenser – lika för alla. Vi föreslår därför att tillsätta en utredning utifrån ovan angivna punkter om hur nya kriterier i denna riktning för registrering av namn på nomineringsgrupper ska upprättas och befästas inför nästkommande och framtida kyrkoval.

Umeå den 28 juni 2022

Petter Nilsson (SD)

Daniel Engström (SD)

Kyrkomötet
Motion 2022:8
av Fredrik Ottesen och David Lång

Strategi för ökade intäkter och minskade kostnader

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. utreda möjligheten att starta upp en årlig crowdfunding till stöd för kulturarvet och den diakonala verksamheten,
2. till regeringen framföra att den kyrkoantikvariska ersättningen är i behov av att indexregleras och räknas upp retroaktivt sedan dess införande, utifrån inflation och pris- och löneomräkning,
3. utreda förutsättningarna att upprätta en mall för partneravtal mellan Svenska kyrkan och aktörer inom svenskt näringsliv, om samarbete och/eller sponsring till stöd för kulturarvet och det diakonala arbetet,
4. göra en total genomlysning av hela samfundets samlade verksamhet för att bedöma om dess kostnader faller inom ramen för kärnverksamheten – gudstjänst, undervisning, diakoni och mission – eller inte.

Motivering

Svenska kyrkan har under en längre tid haft vikande medlemssiffror. Det innebär minskade intäkter för samfundet och en risk på längre sikt. Samtidigt har samfundet kostnader för mycket annat än det som är samfundets uppenbara kärnuppgifter. På lång sikt är detta en riskabel utveckling som behöver mötas med konkreta åtgärder. Vi föreslår crowdfunding, höjd antikvarisk ersättning, partneravtal med näringslivet för ökade intäkter i kombination med en avgränsning av kostnaderna till samfundets kärnupdrag, som fyra nyckelverktyg för att stärka samfundets ekonomi över tid.

Crowdfunding för kulturarvet

Svenska kyrkan äger flera tusen kyrkor och andra vackra byggnader som utgör en betydande del av det som vi brukar kalla för det svenska kulturarvet. Enligt den bibliska förvaltarskapstanken ska vi lämna vidare det vi ärvt till efterkommande i lika gott skick som vi fick det. För att förvalta dessa fastigheter väl behövs mer ekonomiska resurser att investera i underhåll och reparationer. Men inte bara fastigheterna behöver repareras. Det diakonala arbetet i Svenska kyrkan har mycket stora behov bland sargade människor i samhället som behöver stöd.

För att möta upp behoven i både utsatta människors liv och i fastighetsbeståndet bör Svenska kyrkan kunna dra nytta av konceptet ”crowdfunding”. Detta genom att hålla insamlingsgalor för alla i hela Sverige, där syftet är att belysa Svenska kyrkans kulturarv, förtälja berättelser om dess historia, hålla vackra musikkonserter från domkyrkor och även bidra till Svenska kyrkans diakonala arbete, särskilt till förmån för hemlösa fattigpensionärer. Dessa insamlingsgalor bör hållas på bästa sändningstid

på SVT en gång per år. Evenemanget kan bli en folkfest för gemenskap i likhet med melodifestivalen då många sitter bänkade framför tv-apparaterna.

Kyrkoantikvarisk ersättning

I dag är den kyrkoantikvariska ersättningen 460 miljoner kronor. Det är samma belopp som ersättningen legat på ända sedan 2009 och den ligger kvar på den nivån än idag. Ersättningen har alltså stått still sedan dess, men har i realiteten minskat över tid om man ser till inflation och att anslaget inte räknats upp utifrån pris- och löneomräkning.

Samtidigt kan vi konstatera att behovet av kyrkoantikvarisk ersättning är stort ute i församlingarna och att den statliga nivån utgör en förhållandevis liten del av de totala vård- och underhållskostnaderna. Den kyrkoantikvariska ersättningen är viktig, men långt ifrån tillräcklig. Till stor del bekostas vården av de kulturhistoriska miljöerna av kyrkoavgiften, vilken också ska täcka kyrkans ordinarie verksamhet. Detta samtidigt som det råder enighet om att det kyrkliga kulturarvet är en gemensam angelägenhet, oavsett om man är medlem av Svenska kyrkan eller ej.

I många församlingar är ekonomi, fastighetsfrågor och budgetbalans ett växande bekymmer och i värsta fall ser man sig nödgad att välja mellan fullgod församlings- och själavård eller vård och underhåll av kyrkobyggnader och andra former av det kyrkliga kulturarvet. Det är en situation som inte längre är ny, men kan förväntas växa i omfattning. I och med att det kyrkliga kulturarvet är en nationell angelägenhet, oavsett medlem i Svenska kyrkan eller ej, så menar vi att det är tid för staten att ta ett utökat ansvar och höja den kyrkoantikvariska ersättningen. Vårt samfund förvaltar Sveriges största sammanhållna fysiska kulturarv och har en viktig uppgift i att understryka behovet av kulturell hållbarhet. Svenska kyrkans roll som kulturvårdare kräver att så många äldre kyrkor och kyrkomiljöer som möjligt kan bevaras för framtiden.

År 2000 var den kyrkoantikvariska ersättningen 53,3 miljoner kronor vilket innebär en ökning till 2009 om cirka 40 miljoner per år i genomsnitt. Hade uppräkningsen fortsatt fram till idag hade den kyrkoantikvariska ersättningen idag legat på närmare 1 miljard per år. Det motsvarar mindre än cirka 0,1 procent av statens totala kostnader.

Kyrkomötet bör därför uppdra till kyrkostyrelsen att ta förnyade och ökade initiativ gentemot staten och primärt regeringen i syfte att få till stånd en uppjusterad kyrkoantikvarisk ersättning utifrån vad som anförs i denna motion med ett riktmärke om cirka 0,1 procent av statens kostnader.

Partneravtal med näringslivet

Vi ser därför att det kunde vara till fördel om Svenska kyrkan utreder en ny modell om att teckna partneravtal med lokala näringslivsorganisationer och kommuner i syfte att kunna tillgå mer resurser för att stärka både kulturarvet och den diakonala verksamheten.

Det behöver bli möjligt att lägga mer resurser på underhåll av kulturarvet och utökade insatser till stöd för de svaga i samhället som fattigpensionärer eller barnfamiljer med små marginaler. Detta kan handla om sponsring med pengar för kulturarvet med kyrkobyggnader men det kan även handla om att samarbetspartnern i samarbetsavtalet från näringslivet upplåter lokaler som de äger till diakonala ändamål. Soppök för fattiga eller värme för hemlösa eller andra med exempelvis missbruksproblem.

En utredning bör tillsättas som tar fasta på en standardiserad modell för detta förfarande om partneravtal mellan Svenska kyrkan och svenskt näringsliv.

Strategi för kostnadsbesparingar

Svenska kyrkans ekonomi har stora utmaningar framöver och det kommer bli nödvändigt att se över kostnadsbilden totalt sett. Samfundets grundläggande uppdrag är samtidigt gudstjänst, undervisning, mission och diakoni. Därför är det rimligt att göra en total genomlysning av hela samfundets samlade verksamheter för att bedöma om dess kostnader faller inom ramen för kärnverksamheterna eller inte. Vi menar att detta är en metod som behövs för att åstadkomma besparingar.

Verksamheter som är uppenbart ideologiskt politiskt motiverade med kostnader inom till exempel migration, genus och mångkultur behöver därför avvecklas i sin helhet för att åstadkomma besparingar och därigenom ge utrymme för satsningar på kärnverksamheterna gudstjänst, undervisning, mission och diakoni.

Marieholm den 28 juni 2022

Fredrik Ottesen (SD)

David Lång (SD)

Kyrkomötet
Motion 2022:9
av Mikael Sandén och Jonas Larsson

Familjeträffar och intressebaserade forum

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram en strategi till stöd för stift, kontrakt, pastorat och församlingar att

1. arrangera månadsvisa eller kvartalsvisa familjeträffar,
2. arrangera olika intressegrupper.

Motivering

De globala vindarna och våra nationella förutsättningar sätter ton och färg på våra liv. Men familjen och samvaro inom församlingen är de minsta enheterna i samhället. De utgör de små gemenskaperna som har väldigt stor betydelse i våra vardagliga liv. Kyrkolivet bör fånga upp möjligheter som skapar förutsättning för de små gemenskaperna för familjer och enskilda personer. Församlingens familjeaktiviteter ska vara ett brett forum som förenar familjer men som också utgör en större "församlingsfamilj" större än kärnfamiljen. Det blir alltså fråga om en familj där hela församlingen är familj gemensamt. Alla inom församlingen från gammal till ung, bildar en enhet. Alla de äldre kan ha rollen av att vara förebilder för de yngre inom församlingen så att de inte hamnar på glid i kriminalitet. En stark gemenskap ska kunna prägla en församling vilket vi tror kan åstadkommas genom att församlingen får ett större fokus på de familjevänliga aktiviteterna.

Därför vill vi se att Svenska kyrkan upprättar en nationell plan och strategi för hur församlingarna ska erbjuda regelbundna familjeträffar, kanske på månadsbasis. Syftet vore att människor ska få del av en kristen social och familjär gemenskap, i vilken de ska kunna stärka varandra i utbyten och stöd sinsemellan.

Många personer har sekulariserats idag och har därför en relativt stor distans till församlinglivet och dess verksamheter. I vissa fall har en rädsla för det okända byggts in och ibland bygger det på ren okunskap. Svenska kyrkans församlingar bör därför på ett mer utåtriktat sätt arrangera fler sociala aktiviteter som kopplar till människors olika intresseområden. Det kan handla om sport, kultur, ekonomi, hälsa, matlagning, djur, resor, naturliv med mera. Det viktiga är att detta blir kanaler in där människor känner att tröskeln för kontakt med kyrkan blir lägre. Vi tror att det här kan ge skjuts till arbetet med att kunna gå ut med evangeliet till alla.

En stor frihet ska ges till stift, kontrakt, pastorat och församlingar att själva utforma dessa forum, men det ska också göras på ett sådant sätt att stor hänsyn och respekt visas för kulturarvet och att den svenskkyrkliga liturgiska traditionen som församlingen bär på inte rivs på ett destruktivt sätt.

Laholm den 29 juni 2022

Mikael Sandén (SD)

Jonas Larsson (SD)

Kyrkomötet
Motion 2022:10
av Gary Aelius m.fl.

Återupprättad relation med Israel och det judiska folket

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att göra ett officiellt uttalande från Svenska kyrkans sida att samfundet är Israelvänligt utifrån vad Bibeln, Guds ord, säger om judarna som Guds utvalda folk, och utifrån att staten Israel idag är världens enda judiska stat.

Motivering

Under lång tid har en närmast Israelfientlig inställning manifesterats av Svenska kyrkan. Detta är problematiskt både ur ett antisemitiskt och teologiskt perspektiv när man ser till Bibeln, Guds ord, och hur Israel och judarna beskrivs som Guds utvalda folk. Glöm inte heller att Jesus var jude, något som gör Svenska kyrkans anti-judiska och anti-israeliska hållning ytterst märklig i ett kristet sammanhang. Inte minst är det en skam inför den världsvida kristenheten att samfundets politiker antytt att, och vill utreda om, Israel är en apartheidstat. Kyrkostyrelsen fick alltså i uppdrag att i internationella ekumeniska organisationer, lyfta frågan om en granskning av folkrättens tillämpning i Israel och Palestina och att i en sådan granskning inkludera FN:s apartheidkonvention och Romstadgans skrivningar om apartheid. Detta saknar stöd i den kristna tron och i Bibeln.

Svenska kyrkan behöver mot bakgrund av sin tvivelaktiga position de senaste decennierna, ändra inriktning genom ett officiellt uttalande om att samfundet är Israelvänligt. Liksom man bett samiska folket om ursäkt för övergrepp och illabehandling, vilket var rätt och riktigt, måste också Svenska kyrkan be om ursäkt för vad man kommunicerat negativt om Israel under lång tid. Svenska kyrkan behöver tydligt och officiellt återupprätta en god relation med Israel och det judiska folket.

Sundbyberg den 29 juni 2022

Gary Aelius (SD)

Anna Sundberg (SD)

Nima Gholam Ali Pour (SD)

Kyrkomötet
Motion 2022:11
av Gary Aelius m.fl.

Nya testamentet till 18-åringar

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. starta ett samarbete med den kristna organisationen Goda nyheter om att skicka en pocketbibel med nya testamentet och psaltaren till varje årskull som fyller 18 år,
2. starta ett samarbete med den kristna organisationen Brevlådemissionen om att skicka pocketbibeln Boken om hopp NT till varje årskull som fyller 18 år.

Motivering

Den allmänna bibelkunskapen har på senare tid blivit allt sämre i det svenska samhället, trots att den svenska majoritetskulturen i stor utsträckning bygger på kristen tro. Detta beror framför allt på att tidigare regeringar aktivt har drivit frågan om avskaffandet av kristendoms kunskap och bibelkunskap i skolan. Det beror även på att vänsterorienterade kyrkopolitiker aktivt har drivit frågan om att förminska värdet av Bibelns betydelse inom samfundet Svenska kyrkan.

Det har under lång tid pågått ett successivt arbete för att decimera Bibeln och den kristna tron i hela det svenska samhället. Trots att vår ryggmärksreflex ofta återspeglar den kristna tron, är många väldigt okunniga om den kristna tron och har svaga bibelkunskaper. Människor har på ett radikalt sätt låtit sig förblindas genom detta och saknar därmed insikter om den bibliska sanningen om evigheten. Detta kan också ha bidragit till en allmän existentiell identitetsförvirring i samhället som bidragit till den psykiska ohälsan.

Det är dock rimligt att ge människor en chans att själva förstå vad den kristna tron handlar om och var de moraliska värderingarna i Sverige har sin grund. Därför vill vi bidra till utökad bibelkunskap och förståelse för den kristna tron genom att låta Svenska kyrkan återkommande skicka ut biblar.

Redan idag finns samarbete med delar av det kristna civilsamhället som delar ut biblar, till exempel Goda Nyheter (som har en organisation redo). Samma sak med Brevlådemissionen som delar ut Boken om hopp.

Svenska kyrkan behöver därmed inte upprätta en ny egen organisation för utdelningen. Dessutom kan själva utdelningen bli en ekumenisk brobyggare mellan Svenska kyrkan och andra kristna organisationer i Sverige. Förslaget går ut på att upprätta ett samarbetsavtal med dessa organisationer och ge dem i uppdrag att dela ut biblar till varje årskull som fyller 18 år.

Sundbyberg den 29 juni 2022

Gary Aelius (SD)

Nima Gholam Ali Pour (SD)

Anna Sundberg (SD)

Kyrkomötet
Motion 2022:12
av Anna-Karin Åström och Daniel Engström

Kompendium med kyrkoårets texter

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att extrahera delen Kyrkoårets söndagar och helgdagar i Den svenska psalmboken och trycka upp den som ett smidigt tunt litet kompendium för samfundets medlemmar att delas ut i församlingen till besökare.

Motivering

I Den svenska psalmboken finns en del som heter Kyrkoårets sön- och helgdagar. Den innehåller de texter ur Bibeln som läses upp för respektive söndag och helgdag under hela kyrkoåret, allt från första advent till söndagen efter alla helgons dag.

Många medlemmar i Svenska kyrkan har kanske Bibeln i bokhyllan i hemmet, men få har sannolikt psalmboken. Därför föreslår vi att denna del ur psalmboken extraheras och trycks upp i ett kompendium i pocketformat med tydlig kronologisk innehållsförteckning för kyrkoåret, likt en almanacka.

Detta för att den sedan ska kunna delas ut till kyrkobesökarna så att de kan ta hem den till sig. De får då möjlighet att läsa bibeltexterna inför gudstjänsterna varje söndag. När de väl återigen läses upp på gudstjänsten blir det en repetition som rimligen bör leda till att bibelordet som andlig mat sätter sig bättre.

Bergby den 29 juni 2022

Anna-Karin Åström (SD)

Daniel Engström (SD)

Kyrkomötet
Motion 2022:13
av Anna-Karin Åström

Kompletterande gudstjänstformer

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att anta en strategi till stöd för pastorat och församlingar att på ett fritt sätt utifrån lokala förutsättningar kunna

1. utöka antalet veckovisa kvällsmöten,
2. hålla böne- och lovsångsmöten.

Motivering

Av tradition är det viktigt att de konventionella gudstjänsterna liksom skolavslutningar i kyrkan, julkonserter och påskgudstjänster behålls som tidlösa återkommande sammankomster med dess särskilda kulturella anknytning till den svenska kulturen och den svenskkyrkliga luthersk-evangeliska liturgin.

Samtidigt är dock många människor väldigt ofta upptagna i dessa tider. När helgen kommer åker människor ibland bort på resor fredag kväll till söndag eftermiddag. Det innebär att tiden kl. 11 på söndagarna för många passar väldigt dåligt. Däremot den som kommer hem från en resa söndag eftermiddag kan fortfarande ofta delta på gudstjänsten om den förläggs på söndag kväll. Många yngre familjer har dessutom idrottande barn där matcher kan äga rum vid lunchtid på söndag och därför skulle det vara bättre om gudstjänsterna kan hållas senare på eftermiddagen eller kvällen under en söndag.

Erfarenheter visar dessutom att ungdomar och unga vuxna särskilt tenderar att uppskatta kvällsmöten på söndagarna. I församlingar där endast en viss grupp av besökare varit delaktiga har erfarenheter också visat att när de börjat med bön och lovsångsmöten så har det istället blivit en blandad grupp av människor.

Det är viktigt vid satsning på bön och lovsångsmöten för att nå de yngre att utformningen samtidigt måste vara sådan att den inbjuder alla åldrar.

För den som jobbar helger men är ledig mitt i veckan kan det finnas intresse att gå på en kvällsgudstjänst mitt i veckan istället, till exempel onsdagar. Även denna typ av gudstjänster behöver erbjudas för att möta flera människor som idag är onådda av evangeliet. Ungdomar bör också erbjudas någonting under fredagskvällarna som ett fridfullt alternativ till att vara ute och göra en massa hyss.

Därför bör Svenska kyrkan ge i uppdrag till varje församling att hålla kvällsmöten. Om det ska arrangeras varje vecka eller varannan eller en gång i månaden och om det ska förläggas på församlings-, pastorats- eller kontraktsnivå bör vara upp till varje lokalt område att bedöma. Det bör dock innefatta bönemöten, lovsångsmöten, bibelstudium, alla som alternativ till de konventionella gudstjänsterna.

För att kunna erbjuda detta över hela landet bör uppdrag ges till inomkyrkliga luthersk-evangeliska rörelser som exempelvis EFS, Oasrörelsen och Evangelisk

Mot 2022:13   luthersk mission i samarbete med Svenska kyrkan att dessa får nyttja befintliga och oanvända lokaler och kyrkor, att i dessa arrangera den här typen av kompletterande gudstjänster.

Bergby den 29 juni 2022

Anna-Karin Åström (SD)

Kyrkomötet
Motion 2022:14
av Anna-Karin Åström

Den nya psalmboken

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. i processen med framtagande av ny psalmbok ta stor hänsyn till kontinuitet, beprövad liturgi och det svenska språkets särställning,
2. tillse att alla kategorier av svenskkyrkliga liturgiska teman i nuvarande psalmbok bevaras och uppfylls även i den nya psalmboken,
3. tillförsäkra att en kommitté av präster och teologer finns tillgänglig att granska alla förslag till psalmer och sånger och göra urvalet utifrån hur de har förankring i Bibeln och den kristna tron, samt att de förslag som står i strid med Bibeln och den kristna tron helt ska utgå.

Motivering

Den svenska psalmboken är en av Sveriges mest lästa böcker. Nuvarande psalmbok utgavs 1986. Sverige har genom historien haft fyra officiella psalmböcker bortsett från Uppsalapsalmboken från 1645. Nu står vår kyrka i begrepp att låta ta fram en ny psalmbok. En historisk kyrkomusikalisk och nationell händelse, inte minst i den bemärkelsen att man just nu låter folk skicka in sina förslag och tycka till om vilka psalmer, lovsånger eller annat som man vill ska ingå i denna gemensamma levande kulturskatt. Psalmboken finns i många svenska hem och är en fysisk illustration av hur integrerad kyrkans liv och lära är med den svenska folkkulturens. Miljöer, målade beskrivningar, flora och fauna samt seder och bruk som återspeglas i många psalmer indelade i årstider och högtider, är inte sällan sprungna ur denna integration. Melodin kan vara en folkmelodi och texten en spegling av människors liv i det svenska landskapet. Jämte detta står uttryck för den världsvida kristna gemenskapen och lånade melodier och texter från närbesläktade länder och kulturella miljöer.

För Sverigedemokraterna är det i den process som nu tagit vid med en ny version av psalmboken, viktigt att stor hänsyn tas till kontinuitet, kristen tro, liturgi och tradition, det svenska språket och det musikaliska kulturarvet. Processen måste också genomföras i ett nära samspel med 1986 års psalmbok, så att dessa på ett lyhört sätt kan stå i armkrok med varandra och upprätthålla tydlig igenkänning. Allt av de klassiska vackra psalmerna som har ett djupt teologiskt innehåll kan inte bara rensas ut utan att stora värden går förlorade. I beaktande bör också tas det svenska språkets särställning som folk- och huvudspråk, samt teologisk och liturgisk lyhördhet till den kyrkliga förrättningen i övrigt. Att psalmboken fungerar i liturgin och för människor, såväl vana som ovana, att sjunga med i, är också en aspekt att ha i beaktande för att skapa samhörighet och delaktighet i detta levande svenskkyrkliga kulturarv.

Psalmbokens uppställda kategorier måste fortsatt finnas med i den nya psalmboken för att tydligt koppla till teologi, tro, kyrkoårets händelser samt ceremonier och högtider av särskild betydelse för människor. Det handlar om att även den nya psalmboken behöver lyfta fram lovsång och tillbedjan, fadern, sonen och den helige ande, treenigheten, Gud som vår skapare och fader, Jesus som vår herre och broder, Anden vår hjälpare och tröst, kyrkan och nådemedlen, bibelordet, dopet, nattvarden, helg och gudstjänster, vigsel, vittnesbörd, tjänst, mission, advent, jul, trettondedag jul, fastan, påsken, Kristi himmelfärds dag, pingst, kyndelmässodagen, jungfru Marie bebådelsedag, Kristi förklarings dag, den helige Mikael's dag, tacksägelsedagen, alla helgons dag, hädangångnas minne, alla själars dag, domsöndagen, kyrkoårets slut, morgonpsalmer, dagspsalmer, kvällspsalmer, helgsmål, söndagskväll, årsskifte, årstiderna, att leva av tro, stillhet och meditation, bönen, sökande och tvivel, kallelse, bättring och omvändelse, skuld och förlåtelse, förtröstan och trygghet, glädje och tacksamhet, vaksamhet kamp prövning, efterföljd helgelse, tillsammans i världen, barn och familj, pilgrimsvandring, livets gåva och gräns, Kristi återkomst och himlen.

Alla dessa temaområden är djupt förankrade i den kristna tron, Bibeln och den svenskkyrkliga liturgiska traditionen. Det är inte möjligt att ersätta dessa temaområden med någonting av en helt annan icke-kristen innebörd, exempelvis världsliga och ideologiskt färgade teman, eftersom det skulle riva ut hela den kristna tron ur psalmboken. Det om något hade varit förödande och ett mycket destruktivt självskadebeteende som inte på något sätt hade varit försvarbart. Därför måste alla dessa kategorier vara bevarade med flera psalmer och sånger i varje kategori även i den nya psalmboken.

Svenska kyrkan är ett kristet samfund som grundas på Bibeln och evangeliet om Jesus. Detta är samfundets existensberättigande. Därför är det i processen med att ta en fram ny psalmbok en fundamental förutsättning att de nya bidrag som tillkommer har en mycket tydlig förankring i Bibeln. Jag ser ett behov av att kyrkostyrelsen säkerställer att en kommitté av präster och teologer ges det specifika uppdraget att sälla bland förslagen som inkommer. De förslag som har biblisk förankring ska kunna ingå medan de förslag som står i direkt konflikt med den kristna tron och läran ska sorteras bort och helt utgå.

Bergby den 29 juni 2022

Anna-Karin Åström (SD)

Kyrkomötet
Motion 2022:15
av Anna Sundberg och Nima Gholam Ali Pour

Förföljda kristna

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att Act Svenska kyrkan ska inrätta ett nytt fokusområde avseende att stödja förföljda kristna.

Motivering

Sverigedemokraterna ser med bestörtning hur förföljelsen av kristna fortsätter att öka runt om i världen. Den internationella organisationen Open Doors visar i sin rapport som släpptes 2022 (för perioden 1 oktober 2020 till 30 september 2021) att det nu finns omkring 360 miljoner kristna som upplever en hög grad av förföljelse enbart på grund av sin kristna tro. Det motsvarar en av sju kristna. Många kristna mördas på grund av sin kristna tro. Under den redovisade perioden mördades 5 898 kristna vilket är en ökning med 23,8 procent i jämförelse med det tidigare året 2020. Covid 19-pandemin har därtill bidragit till att kontrollen av kristna ökat och restriktioner har använts för att försvaga den kristna kyrkan.

Sverigedemokraterna vet att Svenska kyrkan redan idag bedriver ett omfattande arbete för att stötta och stärka utsatta kristna som utsätts för våld och övergrepp på olika platser i världen. I takt med att förföljelsen och våldet mot kristna ökar anser Sverigedemokraterna att Svenska kyrkans arbete med förföljda kristna nu behöver intensifieras och synliggöras i en större omfattning än vad som sker idag, därav vårt yrkande att Act Svenska kyrkan ska lägga till ett nytt fokusområde avseende förföljda kristna.

Av ovan nämnda skäl behöver alltså Svenska kyrkan än mer engagera sig i kampen mot det förtryck som våra kristna syskon utsätts för runt om i världen. Act betyder just att agera och det nämns också på Svenska kyrkans hemsida om Act Svenska kyrkan att vi inte kan stå bredvid när andra människor kränks, utan då behöver vi agera. Därför behöver ett nytt och permanent fokusområde införlivas i Act Svenska kyrkans internationella arbete som fokuserar på området förföljda kristna.

Act Svenska kyrkans nuvarande fokusområden är: Försörjning och klimaträttvisa, Jämställdhet och hälsa, Fred och demokrati, Tro och lärande och Katastrofinsatser. Flera av dessa områden är ideologiskt grundade fokusområden. Med detta som utgångspunkt är det märkligt att Act Svenska kyrkan inte har stöd till förföljda kristna som ett prioriterat fokusområde för att visa solidaritet med våra förföljda trossyskon. Utifrån en biblisk kristen tro borde rimligen det området ha en hög prioritet som fokusområde. Sverigedemokraterna ser med fördel att Svenska kyrkan kan använda uppgifter från Open Doors rapporter för att kunna rikta insatser där de bäst behövs och också samarbeta med Open Doors då det gynnar målet.

Mot 2022:15

I Bibeln står det skrivet: ”Amen säger jag er: Allt vad ni har gjort för en av dessa mina minsta bröder, det har ni gjort mot mig” (Matt. 25:40). Det vill säga: det man gör mot en av Jesu lärjungar, det gör man också mot Jesus.

Gävle den 29 juni 2022

Anna Sundberg (SD)

Nima Gholam Ali Pour (SD)

Kyrkomötet
Motion 2022:16
av Jonas Larsson och Mikael Sandén

Volontära krafter i församlingen

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. utforma en kommunikationsplan till stöd för präster och församlingsledare som i större utsträckning vill informera om möjligheterna till volontärt engagemang i församlingen,
2. inrätta en rikstäckande utbildning för volontärer

Motivering

Under en längre tid har Svenska kyrkan haft sjunkande intäkter till följd av att människor gått ur Svenska kyrkan och därmed inte betalar kyrkoavgift. Detta kan i framtiden komma att innebära att samfundet får svårt att bära kostnader för personal.

Mot bakgrund av en vikande medlemsbas och avtagande medlemsintäkter i samfundet Svenska kyrkan kommer behovet av fler ideella krafter i gudstjänsterna öka över tid om trenden fortsätter. För att lyckas med det uppdraget behöver varje gudstjänst öppna för möjligheterna till det och ge information om saken.

Därför behöver detta bli en obligatorisk del av gudstjänster och församlingslivet utifrån en nationell policy.

För att kunna upprätthålla ett rikt och levande gudstjänst- och kyrkoliv vill vi se att det upprättas en rikstäckande utbildning för volontärer. Volontärer som ska kunna verka i gudstjänster.

Volontärer är också en grupp människor som ofta drivs av ett starkt personligt engagemang utan ekonomisk vinning. De kan ofta välja att engagera sig enbart för den goda sakens skull. De ger av sin tid på ett frivilligt sätt som bland annat Bibeln talar om. För att introducera fler volontärer i kyrkans arbete bör kyrkan upprätta en standardiserad utbildning för denna målgrupp.

Falköping den 30 juni 2022

Jonas Larsson (SD)

Mikael Sandén (SD)

Kyrkomötet
Motion 2022:17
av Jonas Larsson m.fl.

Årlig kristen konferens

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att arrangera en årligen återkommande nationell kristen konferens på pingstdagen i de 13 stiftet för alla i hela Sverige, i samverkan med luthersk-evangeliska kristna inomkyrkliga rörelser och eventuellt andra kristna frikyrkliga samfund.

Motivering

Människor i vår tid har aldrig haft mer att göra och varit så upptagna som nu med världsliga saker och ting. Samtidigt visar undersökningar att endast 15 procent definierar sig som ateister, med andra ord är 85 procent inte ateister utan en stor del av gruppen har sannolikt istället en tro på någonting odefinierat. Svenska kyrkan behöver därför påminna om att hon finns som ett alternativ till världen och göra sig synlig och hörd. Samfundet behöver bidra till att göra Jesus mer känd i Sverige.

Vi vill därför låta Svenska kyrkan hålla en nationell kristen samlingskonferens för hela svenska kristenheten och för alla som bor i Sverige. Det ska vara en nationell kristen konferens varje år under pingsthelgen som hålls samma datum men på 13 platser i samtliga stift i Sverige. Det ska vara en konferens med predikan, bön, psalmer och lovsånger.

På uppdrag av Svenska kyrkans nationella nivå ska den årliga kristna konferensen genomföras av Oasrörelsen, som är en andlig förnyelserörelse inom Svenska kyrkan, och i samarbete med samtliga lokala/regionala inomkyrkliga luthersk-evangeliska kristna rörelser och frikyrkliga kristna samfund i Sverige.

En informationskampanj om att konferensen äger rum bör göras i medier, internet, sociala medier, tidningar och tv-media. En konferens av detta snitt kan väcka känedom hos allt fler människor om kyrkan, den kristna tron och dess värde.

Falköping den 30 juni 2022

Jonas Larsson (SD)

Mikael Sandén (SD)

Anna Sundberg (SD)

Kyrkomötet
Motion 2022:18
av Ronnie Nilsson m.fl.

Dimensioner i hållbarhetsredovisningen

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i kommande hållbarhetsredovisningar inkludera

1. teologisk hållbarhetsredovisning med strategiskt uppbyggda och mätbara mål och delmål,
2. medlemsmässig hållbarhetsredovisning med strategiskt uppbyggda och mätbara mål och delmål,
3. organisatorisk hållbarhetsredovisning med strategiskt uppbyggda och mätbara mål och delmål.

Motivering

I senaste hållbarhetsredovisningen kan man läsa om de fyra dimensioner som Svenska kyrkan arbetar efter: andlig, ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. Andlig hållbarhet handlar om att ge en teologisk grund för värderingar och ställningstaganden som främjar existentiell hälsa och livsmod. Ekologisk hållbarhet handlar om att hus hålla med naturresurserna och värna miljön. Ekonomisk hållbarhet handlar om att ekonomiska resurser används och förvaltas hållbart, samt att social hållbarhet handlar om att verka för de mänskliga rättigheterna, tillit, inkludering och egenmakt.

Vi anser att det bör tillkomma ytterligare tre dimensioner:

- ◆ **Teologisk hållbarhet:** Det är av vikt att den lutherska läran är hållbar i förhållande till traditionen och våra bekännelseskriterier, samt väsentlig i dagens samhälle. Inom ramen för den andliga hållbarheten lyfts teologi, men vi anser att den även bör lyftas ur detta perspektiv.
- ◆ **Medlemsmässig hållbarhet:** Det är inte ett ödesbestämt faktum att medlemsantalet minskar och att man måste prognostisera utifrån detta faktum. Det måste finnas en strategisk plan för att istället få ett inflöde. Målet bör helt resolut vara att medlemsantalet inte minskar. Ett faktum är att till exempel nyfödda inte längre automatiskt blir medlemmar i kyrkan, även om föräldrarna är tillhöriga, utan dopet är idag medlemsgrundande. Ett annat faktum är att allt färre barn döps i Svenska kyrkan och ännu färre konfirmeras. Den naturliga folkliga förankringen är inte längre naturlig, utan kyrkans värld ter sig alltmer obekant för allt fler. Samtidigt är situationen kontrastrik. Svenska kyrkan har en särställning och är inte ett trosamfund bland andra. En majoritet av landets medborgare är ännu medlemmar och man kan tala om en folkkyrka. Vi förstår att ett minskat medlemsantal är naturligt i ett sekulärt och pluralistiskt samhälle, men vårt mål måste vara att följa missionsbefallningens andemening. Vi som kyrka måste våga prata mer om missionsbefallningen.

Mot 2022:18

- ◆ Organisatorisk hållbarhet: Svenska kyrkan bör inte göra det som andra myndigheter gör inom dagspolitiska områden. För att få en hållbar ekonomisk och organisatorisk dimension måste kyrkan optimera sina resurser.

Vi önskar således lägga till dessa tre dimensioner. Vi är överens gällande de fyra dimensioner som nämns i inledningen, men vi vill förtydliga hur de bör genomföras. Vi anser att hållbarhetsredovisningen är tydlig, illustrativ och tar upp nödvändiga områden, men att målen i en hållbarhetsredovisning måste vara mer tydligt mätbara. Vi menar att man bör föra in delmål så att målet lättare kan följas upp. Detta torde även underlätta revisionens arbete med att utvärdera våra mål.

Lyckeby den 30 juni 2022

Ronnie Nilsson (SD)

Daniel Engström (SD)

Leif Gustavsson (SD)

Kyrkomötet
Motion 2022:19
av Ronnie Nilsson och Leif Gustavsson

Obligatoriska barnkonsekvensanalyser

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötets beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att det ska vara obligatoriskt för beslutande och verkställande organ att ta del av framtagna barnkonsekvensanalyser inför beslut.

Motivering

Enligt 4 kap. 4 § kyrkoordningen ska kyrkorådet verka för barnets bästa och göra barnkonsekvensanalyser inför beslut. Samma sak gäller stiftsstyrelsen enligt 7 kap. 11 § kyrkoordningen och kyrkostyrelsen enligt 12 kap. 3 §.

Gemene man kan tolka detta som att en barnkonsekvensanalys ska tas fram som underlag vid beslut och att förtroendevalda inom respektive kyrkopolitisk församling har tillgång till detta underlag inför beslut. Men så är inte fallet enligt den praxis som har fastställts av domkapitlet i Lunds stift och Svenska kyrkans överklagandenämnd.

Enligt ett beslut från domkapitlet i Lunds stift från 17 februari 2021 (Dnr 3.6 2021-0012) gällande att Andreasgården i Malmö pastorat sålts utan att barnkonsekvensanalys tillgängliggjorts för vare sig kyrkofullmäktige eller kyrkoråd, resonerar domkapitlet i Lunds stift på följande sätt:

Här görs bedömningen att det saknas skäl misstro uppgiften om att det 2020-10-05 faktiskt upprättats en barnkonsekvensanalys avseende det planerade beslutet om att sälja Andreasgården. Den sålunda upprättade barnkonsekvensanalysen är en sådan som avses i kyrkoordningen. Det finns inga bestämmelser i kyrkoordningen om vilka handlingar som ska bifogas kallelsen till ett kyrkofullmäktigesammanträde. I den mån detta inte är reglerat i en arbetsordning för kyrkofullmäktige får ordföranden bestämma detta. Om en eller flera ledamöter i fullmäktige anser att beslutsunderlaget vid sammanträdet är bristfälligt i något avseende finns alltid möjlighet att begära bordläggning, yrka på återremiss eller i övrigt ställa frågor för att få den nödvändiga informationen. Ungefär på det sätt som också skedde vid kyrkofullmäktiges sammanträde 2020-11-24. Avsaknaden av handlingar till ett fullmäktigesammanträde är därmed inte en sådan brist att den vid en beslutsprövning kan ligga till grund för ett upphävande av det vid sammanträdet fattade beslutet.

Svenska kyrkans överklagandenämnd fastställer denna praxis även om de tillägger följande i sitt beslut från 23 mars 2021 (ÖN 2021/9):

Den barnkonsekvensanalys som upprättats i ärendet borde lämpligen ha varit tillgänglig för kyrkorådet och kyrkofullmäktige i samband med ärendets behandling. Den omständigheten att så inte varit fallet är dock inte något sådant fel som kan föranleda undanrövande av beslutet.

En sådan praxis innebär att kyrkoordningens bestämmelser ålägger Svenska kyrkan att ta fram barnkonsekvensanalyser som inte behöver tillgängliggöras för förtroendevalda inför beslut. Detta är ett mycket märkligt förfarande och kan inte ha varit syftet med att ta fram barnkonsekvensanalyser. Utan syftet måste ha varit att barnkonsekvensanalyser ska fungera som underlag inför beslut och därmed tillgängliggöras för beslutsfattarna.

Det är beklagligt att den praxis som utvecklats gällande barnkonsekvensanalys slår fast att dessa underlag ska fungera som hyllvärmare. Därför är det viktigt att kyrkoordningen klargör att barnkonsekvensanalyser ska tillgängliggöras för de kyrkopolitiska församlingarna inför beslut.

På Svenska kyrkans webbplats kan man läsa att barnkonsekvensanalys är en process där uppgiften är att bedöma och redogöra för vad som är barnets bästa i ett visst tidsbundet sammanhang. Självklart måste detta underlag vara tillgängligt för dem som tar själva besluten som påverkar barnen. Den praxis som finns idag där det är ordföranden i den kyrkopolitiska församlingen eller en majoritet av ledamöterna som ska se till att barnkonsekvensanalys tillgängliggörs urholkar själva syftet med barnkonsekvensanalysen, vilket är att fungera som beredningsunderlag för att lyfta barnens intressen för beslutsfattarna.

Lyckeby den 30 juni 2022

Ronnie Nilsson (SD)

Leif Gustavsson (SD)

Kyrkomötet
Motion 2022:20
av Peter Laufer och Gary Aelius

Svenska kyrkans varumärke som familjekyrka

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att genomföra ett projekt som syftar till att utveckla Svenska kyrkans profil och varumärke som familjekyrka.

Motivering

Många människor har olika bilder av vad kyrkan är för någonting. Vissa tänker att det är ”där man går och tror”, andra tänker att där kan ceremonier som dop, bröllop eller begravning ske. Många känner inte heller till att kyrkan finns för dem från livets början till tidens ände i en sammanhängande tråd, från dop till begravning. Men kyrkans liv längs vägen kan också gestaltas i olika skepnader. Kyrkan kan möta de svaga eller de som har allt men ändå saknar något, genom barnkörer liksom i möten mellan äldre.

Men när kyrkan enas som en kyrka för sammanlänkade generationer och en familjekyrka kan styrkan bli påtaglig i form av varm gemenskap som inte går att finna på annat håll i samhället.

Därför behöver människor en mer rättvisande bild av vad kyrkan är och varför den är relevant genom hela livet. Ett arbete med Svenska kyrkans profil behöver därför inledas och dess varumärke behöver stärkas hos svenska folket.

Vi föreslår därför att man skapar ett projekt inom samfundet med uppgift att bygga varumärket ”Gemenskap mellan generationer i Svenska kyrkan som en familjekyrka”. Projektledaren ska ges ett relativt fritt utrymme att utveckla detta både i termer av vilken kommunikation som ska förmedlas och vilka aktiviteter som ska ingå i programmet för att förstärka bilden av samfundet som en familjekyrka.

Torshälla den 30 juni 2022

Peter Laufer (SD)

Gary Aelius (SD)

Kyrkomötet
Motion 2022:21
av Peter Laufer och Gary Aelius

Information på skolor om konfirmation och tro

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera en återkommande informationskampanj på eller i nära anslutning till skolor om Svenska kyrkan, kristen tro, konfirmation och andra aktiviteter inom samfundet.

Motivering

Den äldre generationen i Sverige växte upp med kristen tro i hemmet, i skolan och i samhället i övrigt. Det var en naturlig del av vardagen. Till följd av att den kristna tron motarbetats av vänsterliberala krafter har dock många medelålders vuxit upp utan att tron utgjort en naturlig del av deras liv. Deras barn, den uppväxande generationen, har i många fall därför aldrig fått kontakt med tron och kunnat ta ställning till den.

För att unga ska förstå sitt ursprung och utveckla en stark identitet, med frid i själen, är det viktigt att de förstår vad som format kulturen de lever i och vad etiska och moraliska principer tar sin utgångspunkt i. Det handlar om att de kristna värderingarna är djupt rotade i den svenska kulturen.

För att ge tron en chans till alla unga vill vi att Svenska kyrkans närvaro i skolan blir aktivare. Politiska partier och andra organisationer gör presentationer, ställer ut med bokbord, montrar och roll-ups i skolorna. På samma sätt bör Svenska kyrkan varje år göra ett antal skolbesök runt om i landet för att ge en introduktion till den kristna tron, samt information och erbjudande om sommarläger, aktiviteter, konfirmation och medlemskap i Svenska kyrkan.

Torshälla den 30 juni 2022

Peter Laufer (SD)

Gary Aelius (SD)

Kyrkomötet
Motion 2022:22
av Daniel Engström m.fl.

Mobbning inom Svenska kyrkan

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en utredning om mobbning och vidta åtgärder för att i Guds kärlek åstadkomma samförstånd och acceptans för olikheter inom samfundet Svenska kyrkan.

Motivering

Svenska kyrkan ska införa ett visselblåsarsystem. Det är betydelsefullt att få till stånd ett sådant system både för de anställda och för Svenska kyrkan. Det är viktigt att anställda ska kunna nyttja det framtida systemet för att kunna signalera om många olika typer av missförhållanden, exempelvis utfrysning och trakasserier.

Vissa medarbetare och medlemmar har också upplevt svåra situationer där de varit utfrysta eller mobbade utifrån preferenser, personlighet, stil, värderingar eller perspektiv på tron. Detta om något är helt oacceptabelt inom ett kristet samfund och kännetecknar inte överhuvudtaget Jesu kärlek.

Det är viktigt att Svenska kyrkan istället med vidsträckta armar hålls öppen för alla på ett sätt som gör att så många som möjligt kan få delta i Svenska kyrkans gudstjänstliv och att samfundet som arbetsgivare med dess arbetsmiljöer inte exkluderar människor av olika skäl. Svenska kyrkan ska vara en tidlöst inkluderande kyrka utifrån den luthersk-evangeliska tron på Gud och Jesu kärlek, som låter alla människor vara med och delta i kyrkolivet. Ingen anställd ska kunna känna sig mobbad eller utfryst i ett samfund som säger sig ska utgöra Guds kärlek. När mobbning förekommer i ett kristet samfund är det en kärlekslös handling och det är då uppenbart att man missat någonting helt fundamentalt och centralt i den kristna tron, det vill säga att Gud är kärlek (1 Joh. 4:7–8).

Därför behöver samfundet tillsätta en granskningskommitté med bred representation som går till botten med eventuella oegentligheter om trakasserier och utfrysning. En kommitté som lägger fram en rikstäckande konkret handlingsplan om åtgärder som i Herrens namn ska vidtas för att helt eliminera all form av ogudaktig mobbning inom samfundet.

Landskrona den 30 juni 2022

Daniel Engström (SD)

Ronnie Nilsson (SD)

Leif Gustavsson (SD)

Fredrik Ottesen (SD)

Kyrkomötet
Motion 2022:23
av Daniel Engström m.fl.

Kompetensutveckling, teologi och bibelkunskaper

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötets beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. genomföra en enkätundersökning om gudsbild, teologi och bibelkunskaper bland anställda i Svenska kyrkan,
2. utforma ett internutbildningsprogram på ämnet teologi och bibelkunskaper för alla anställda inom samfundet som erbjuds återkommande.

Motivering

Svenska kyrkan har under en längre tid låtit sig influeras av yttre synsätt och perspektiv som inte alltid hämtat sin näring i den luthersk-evangeliska och bibelbaserade teologin och den svenskkyrkliga liturgin. Detta är ett problem för att det riskerar att leda människor bort från tron och in i föreställningar som bygger på olika avgudar. Gudstjänstlivet kan bland annat också färgas av världsliga uttryck istället för den teologiska grund som samfundet är satt att förmedla. Den ursprungliga läran är på grund av detta satt i gungning och det gör samfundet mer otydligt och irrelevant för många som söker teologiska och existentiella svar.

Därför behöver en enkätundersökning genomföras som skapar en allmän bild av hur samtliga anställda i hela samfundet betraktar sitt uppdrag ur ett teologiskt perspektiv och hur deras gudsbild ser ut. Syftet med undersökningen är inte att sätta dit någon utan att identifiera vilken utvecklingspotential som kan finnas inom det teologiska området. Med det underlaget kan samfundet jobba ännu mer med kompetensutveckling och interna vidareutbildningar inom teologi och bibelkunskaper för att stärka samfundets samlade kompetens på ämnet. Inom samfundet finns förstås redan idag en mycket stor kompetens bland många, men det är viktigt att den också sprids vidare till alla anställda som får växa i goda kunskaper om Bibeln och det teologiska området. Ibland sägs att ingen blir någonsin helt fullärd på teologi och bibelkunskaper, vilket föranleder att detta är en process som kan behöva pågå löpande med jämna mellanrum utan bortre stoppdatum.

Landskrona den 30 juni 2022

Daniel Engström (SD)

Leif Gustavsson (SD)

Ronnie Nilsson (SD)

Kyrkomötet
Motion 2022:24
av Nima Gholam Ali Pour m.fl.

Jesus, religionsdialogen och islamismen

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. anta en policy vilken slår fast att samtliga företrädare för Svenska kyrkan alltid ska framhålla och tillerkänna Jesus som enda vägen till Gud, med utgångspunkt i Joh. 14:6, samt att man som företrädare bär på en uppgift att när tillfälle ges i debatter och i möten också ingående förklara varför Jesus är helt central i den kristna tron,
2. anta en policy om att religionsdialog alltid hålls utanför Svenska kyrkans lokaler samt att andra icke-kristna samfund inte ska kunna nyttja Svenska kyrkans lokaler,
3. se till att Svenska kyrkans samarbete med islamister upphör och att Svenska kyrkan upphör med all samverkan och samarbete med organisationer som har någon form av association med Muslimska brödrskapet eller med andra islamistiska organisationer.

Motivering

Det har ibland visat sig att svenskkyrkliga företrädare vacklat på sanningen om att Jesus är enda vägen till Gud. De har gett uttryck för att de olika världsreligionerna egentligen har samma Gud. Detta är ett påstående som saknar förankring i Bibeln. Den gudsbild som är beskriven i Bibeln är alldeles uppenbart inte densamma som den som står skriven i de icke-judiskkrigstna religionernas skrifter. Därför är det inte bara ett felaktigt utan också ett märkligt ställningstagande som i huvudsak inte tycks ha sin grund i en teologisk ansats utan sannolikt i samtida ideologiska strömningar. Sverigedemokraterna vill att Svenska kyrkan inte ska tveka om vilken tro och lära den står för och därför tydliggöra att Jesus är enda vägen till Gud.

Därför är Sverigedemokraternas förslag att Svenska kyrkan ska inrätta en tydlig policy för samtliga företrädare för Svenska kyrkan, att de i ekumeniska och inter-religiösa utbyten alltid ska framhålla och tillerkänna Jesus som enda vägen till Gud och att man som företrädare bär på en obligatorisk uppgift att när tillfälle ges i debatter och i möten också ingående förklara varför Jesus är helt central i den kristna tron.

Det är självklart så att samtal mellan enskilda företrädare för Svenska kyrkan och företrädare för andra religiösa samfund än kristna ska kunna hållas och ibland kan det också vara givande. Men det har förekommit att Svenska kyrkan har upplåtit sina lokaler till andra samfund än kristna. Vi menar att det är fel väg att gå och ett brott både mot Svenska kyrkans egna bekännelseskriterier och mot den kristna ekumeniken. Svenska kyrkans lokaler är en plattform för att nå ut med evangeliet, inte en mötesplats där budskapet om Jesus får vittra bort.

För att tydliggöra att kyrkan går ut med sitt budskap om Jesus som herre och frälsare bör en policy fastställas där villkoret för alla religionsdialoger är att de sker utanför Svenska kyrkans lokaler, exempelvis på Folkets hus eller andra neutrala platser såsom en paneldebatt i en tv-studio. Religionsdialogen ska alltid också vara ett tillfälle att hålla fram Jesus som frälsare och enda vägen till Gud med motivering om varför den kristna tron skiljer sig på ett särskilt sätt från alla andra religioner.

Svenska kyrkan har samarbeten med Islamic Relief. I en rapport från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap beskrivs Islamic Relief som en central organisation för att ge Muslimska brödrskapet trovärdighet. Islamic Relief har även flera gånger gett utrymme till hatpredikanter som vill se dödsstraff för homosexuella, som beskriver judar som "grisar och apor" och som förespråkar att man mördar dem som lämnar islam. Bland annat har USA, Tyskland och Nederländerna upphört med ekonomiskt stöd till Islamic Relief på grund av organisationens kopplingar till Muslimska brödrskapet och deras återkommande antisemitiska uttalanden. Det finns omfattande underlag som påvisar Islamic Reliefs kopplingar till militanta islamister och att dess syfte är mycket annat än välgörenhet. Det ovannämnda är endast ett axplock av flera incidenter som visar att Islamic Relief är en islamistisk organisation som Svenska kyrkan inte bör samarbeta med.

Ännu ett exempel på en sådan organisation som fungerar som bulvan för islamister är Ibn Rushd, som Svenska kyrkan vid flera tillfällen har samverkat med. Folkbildningsrådet skriver i sin utvärdering av Ibn Rushd följande.

Vi har också nyktert och odramatiskt konstaterat att de kritiker har rätt som hävdar att det finns en viss ideologisk anknytning till Muslimska brödrskapet. Flera centralt placerade personer i Ibn Rushd och dess medlemsorganisationer inspireras av några av brödrskapets företrädare. Däremot menar vi att kritikerna har fel när de därutöver hävdar att det också skulle finnas en direkt organisatorisk koppling till brödrskapet.

Det är helt oacceptabelt att Svenska kyrkan samverkar med och därmed legitimerar en organisation som har en ideologisk anknytning till Muslimska brödrskapet, som är en islamistisk rörelse.

Sverigedemokraterna är inte emot interreligiös dialog. Däremot menar vi att organisationer som har styrka kopplingar till islamismen inte ska legitimeras av Svenska kyrkan. Majoriteten av muslimerna är inte en del av dessa organisationer men ändå har Svenska kyrkan vänt sig till dessa islamistiska organisationer. Sverigedemokraterna menar att samarbete med dessa islamistiska organisationer stärker och legitimerar islamismen i Sverige. Därmed bör Svenska kyrkans samarbete med islamister genast upphöra.

Malmö den 1 juli 2022

Nima Gholam Ali Pour (SD)

Anna Sundberg (SD)

Gary Aelius (SD)

Kyrkomötet
Motion 2022:25
av Nima Gholam Ali Pour och Anna Sundberg

Kristna samarbetsavtal

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. upprätta en strategi för samarbetsavtal mellan Svenska kyrkan och inomkyrkliga rörelser,
2. upprätta samarbetsavtal med frikyrkliga kristna samfund för att missionera, att evangelisera och en stärkt diakonal verksamhet,
3. etablera nya samarbetsavtal med fler svenska kristna organisationer för att utöka missionen och det diakonala arbetet.

Motivering

Svenska kyrkan har upprättat former för avtal om samarbetskyrkor med Evangeliska fosterlandsstiftelsen (EFS). Det är en förebild för andra luthersk-evangeliska inomkyrkliga kristna rörelser inom samfundet Svenska kyrkan. Kristen ekumenik och samverkan inom Svenska kyrkan bör därför också vara möjlig att upprätta med fler inomkyrkliga rörelser. Det skulle innebära att dessa ges en chans att bidra till vitalisering av Svenska kyrkan med dess kyrko- och gudstjänstliv.

Inrättandet av samarbetsavtal med olika inomkyrkliga rörelser måste dock göras på ett sådant sätt att det juridiskt blir rättvist och likvärdigt för samtliga organisationer. Därför behöver det utarbetas en standardiserad mall som kan tillämpas vid upprättande av inomkyrkliga samarbeten. Konkret handlar det om att Svenska kyrkan i de fall församlingen har få eller inga aktiva besökare av gudstjänsterna och deltagare i församlingens aktiviteter, istället upplåter sina kyrkobyggnader till luthersk-evangeliska inomkyrkliga organisationer som exempelvis EFS eller andra, att ansvara för att hålla gudstjänster och aktiviteter i lokalerna.

Detta kan vara en mycket god sak särskilt för de församlingar som har ”klingat av”. Där kan ny energi genom inomkyrkliga rörelser gå in och göra gudstjänstlivet levande på ett nytt sätt. De inomkyrkliga rörelserna kan få göra det på ett sätt som de tror är relevant för människor så att de på nytt söker sig till kyrkan.

Det finns en viss splittring i Guds rike som ibland kan bidra till att fokus hamnar på fel typ av frågor som kanske mer har en politisk slagsida istället för att fokus hamnar på själva gudstron. Därför behöver kristenheten i Sverige istället komma närmare varandra och trots sina olika format ändå mötas i alla de saker man faktiskt har gemensamt.

Svenska kyrkan är också en institution med ett stort fastighetsbestånd, och har i de flesta fall gott om lokalytor för sina verksamheter. Men för att ännu bättre stärka den kristna ekumeniken och nå ut med evangeliet kan samarbeten utvecklas med andra kristna aktörer. Svenska kyrkans lokaler kan användas i samverkan.

Mot 2022:25

Sverigedemokraterna föreslår att Svenska kyrkan upprättar ett officiellt kristet ekumeniskt samarbetsavtal med både kristna organisationer och andra kristna frikyrkliga samfund i Sverige. Syftet med det är att ge en större samlad kraft i kristenheten, samt att gemensamt bidra till Guds rikes utbredning i hela Sverige, i både stad och land. Samarbetsavtalet ska gå ut på att stärka den regionala och lokala kristenheten, att Svenska kyrkan ska inspireras av och bejaka spridandet av Guds ord, ikrafträda bönen, det diakonala arbetet, evangelisation och att verkställa missionsbefallningen i hela vårt land med gemensam kraft.

Malmö den 1 juli 2022

Nima Gholam Ali Pour (SD)

Anna Sundberg (SD)

Kyrkomötet
Motion 2022:26
av David Lång och Fredrik Ottesen

Svenska kyrkans investerade tillgångar

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en utredning om en strategi för att diversifiera samfundets investerade tillgångar på verksamheter användbara för mission och diakoni som skolor, förskolor, fritidshem, äldreomsorg, vård, bank med mera.

Motivering

Svenska kyrkan besitter relativt stora tillgångar som både är investerade och andra som ännu inte är investerade.

Samfundet borde därför öppna för att utreda hur investeringarna ska kunna optimeras. Det borde vara möjligt att öka andelen av investeringar som görs i andra typer av affärsverksamheter som genererar nya kapitalinkomster. De nya intäkterna ska möta eventuella intäktsbortfall eller ökade kostnader i framtiden.

Att investera i andra verksamheter kan handla om förskolor, grundskolor, gymnasium, äldreomsorg, vård, bensinmackar och till exempel egen bankverksamhet – Svenska kyrkans bank. En bank- och försäkringsverksamhet som ger ut exempelvis bolåne- och försäkringsprodukter till hushåll och företag. Investeringar som görs genom en spridning på många olika branscher genererar intäkter med riskspridning vilket också gör också kyrkan mindre sårbar ekonomiskt då den inte i lika stor utsträckning behöver förlita sig på fallande medlemsintäkter. Dessa investeringar är i första hand en ekonomisk angelägenhet som skapar en starkare ekonomisk ställning på lång sikt.

Men det blir också ett indirekt sätt att gå ut och möta människor som en folkkyrka, att verksamheterna delvis blir en plattform för missionsbefallningen och för att kunna ta ett diakonalt ansvar. Kyrkans närvaro i samhället gör att evangeliet kan nå ut till människor i vardagen och verksamheterna kan nå människor i behov. Vi ser detta som att kyrkan blir alltmer delaktig i samhällsbilden som ett led i att komma närmare folket, att vara en folkkyrka som är sinnebild av vad Svenska kyrkan är tänkt att vara som samfund.

Vi vill därför se att en utredning tar fram en strategi för ändamålet om diversifierade tillgångar för ökade intäkter, en ökad närvaro i samhället med mission och diakonalt ansvar.

Stockholm den 1 juli 2022

David Lång (SD)

Fredrik Ottesen (SD)

Kyrkomötet
Motion 2022:27
av Karl-Gunnar Svensson m.fl.

Församlingsrådets ansvar och uppgifter

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som förtydligar vilka som är församlingsrådets uppgifter och som stärker församlingsrådets lokala ansvar, beslutsrätt och självständighet.

Motivering

I kyrkoordningen finns det inte en samlad bild av vilka uppgifter som församlingsråden har. Uppdragen finns nämnda i olika kapitel och paragrafer, vilket bidrar till en osäkerhet om vilka ett församlingsråds uppgifter är och vilket mandat det har. Det har inom ramen för pedagogiskt ledarskap gjorts en gedigen uppsats av stiftsadjunkten i Uppsala stift Anders Hedman med titeln *En känsla av inflytande – En dokumentstudie av församlingsrådets autonomi* (2018), som tydliggör bristerna i kyrkoordningen.

Det är svårt att få den samlade bilden när uppgifterna är spridda under kapitlen 3, 4, 17, 20, 37, 40, 41, 43 och 57 med olika paragrafer inom dessa. Många uppgifter, men utspritt på så många olika ställen i kyrkoordningen att det blir en otydlighet.

Kyrkorådet kan också, enligt 4 kap. 21 §, delegera en eller flera uppgifter till ett eller flera församlingsråd. Kyrkorådet ska då i församlingsinstruktionen klargöra vilka delegationer som gjorts.

Det är många uppgifter som församlingsråden har på sitt bord, men frågan är om kunskapen om dessa framstår tydligt i kyrkoordningen. Därför vore det lämpligt att införa församlingsrådets uppgift i 4 kap. 21 § som ett förtydligande med hänvisningar för varje punkt till det kapitel och paragraf där uppgiften finns med i kyrkoordningen. En sådan koppling förekommer på flera platser i kyrkoordningen.

I 4 kap. 20–27 §§ finns kyrkoordningens bestämmelser om kyrkoråd och församlingsråd.

I 4 kap. 27 § finns det också med hänvisningar till vilka bestämmelser om kyrkorådet som också ska tillämpas på församlingsråd.

Den här motionen vill att 4 kap. 21 § ändras så att uppgifterna som finns med på andra ställen i kyrkoordningen ska tillföras ungefär som görs i 4 kap. 18 §. Det skulle i så fall innebära att det i 4 kap. 21 § läggs till de uppgifter som finns i kyrkoordningen för församlingsråden.

En sådan redigering som här föreslås skulle underlätta överblicken och vara ett förtydligande av kyrkoordningens bestämmelser avseende församlingsråden.

Mot 2022:27 Träslövsläge och Falköping den 5 juli 2022

Karl-Gunnar Svensson (KR)

Irene Oskarsson (KR)

Helén Lindbäck (KR)

Kerstin Rossipal (KR)

Bertil Olsson (KR)

Leif Nordlander (FK)

Berth Löndahl (FK)

Olle Reichenberg (BA)

Bengt Kjellgren (BA)

Kyrkomötet
Motion 2022:28
av Tomas Rosenlundh och Karin Janfalk

Avståndstagande från omprogrammering av sexuell läggning och könsidentitet

---

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uttala att Svenska kyrkan med självklarhet tar avstånd från all form av verksamhet som syftar till att ”bota” eller omprogrammera sexuell läggning och/eller könsidentitet.

Motivering

I ett uttalande av biskopsmötet daterat i mars 2022 lyfter Svenska kyrkans biskopar frågan om vigselrätt, vigselplikt och vigningsansvar. Uttalandet har kommit till efter de senaste årens debatt om huruvida nya präster med automatik fortsatt ska ha möjlighet att välja bort samkönade par i samband med vigsel eller inte.

Grundtesen för biskoparna är att prästerna frivilligt ska ansluta sig till linjen att med glädje viga samkönade par. I Svenska kyrkan har under åren som gått allt fler blivit positiva till att viga par av samma kön och idag är det fler präster som gärna viger samkönade par än vad som krävs för att täcka behovet. Detta är gott, men i biskopsmötets uttalande går biskoparna tillbaka till 2005 års kyrkomöte där kyrkomötet fastslog att det är uteslutet att fördöma den homosexuella personen eller att skuldbelägga den homosexuella orienteringen, att Svenska kyrkan aktivt ska motverka diskriminering av personer på grund av sexuell orientering, att Svenska kyrkan inte bör sanktionera eller driva en organiserad verksamhet i syfte att ”bota” homosexuella från deras läggning och att ett liv i partnerskap inte är ett motiv för att vägras vigning till kyrklig tjänst. (KsSkr 2005:2).

I samband med beslutet 2009 konstaterade kyrkomötet att ingen diskriminering av samkönade par får förekomma, vare sig genom ord eller handlingar. Idag är det en och samma vigselordning för par av olika kön och par av samma kön. Hela biskopsmötet står bakom kyrkomötets beslut 2009 och den gemensamma målbilden i fråga om vigsel är att alla präster med glädje och av fri vilja viger par av olika kön liksom par av samma kön.

Vi vill instämma i biskopsmötets målbild, att gå mot en frivillighet som på sikt leder till att alla präster är villiga att inte göra någon skillnad på vem du är eller vad du är. Vi menar dessutom att vårt förslag till uttalande av kyrkomötet också leder till en undervisning och förkunnselse som inte förminskar och förtrycker personer utanför heteronormen. Att samkönade par inte ska diskrimineras måste gälla alla sammanhang och inte bara vigselns sammanhanget. Det vill säga också samkönade par i arbetslaget, konfirmandgruppen, gudstjänstgemenskapen et cetera behöver skyddas från diskriminering.

Det som är olyckligt och som betonas i biskopsmötets uttalande, är beslutet från 2005 då kyrkomötet med dåtidens ögon uttalade sig om att Svenska kyrkan inte bör sanktionera eller driva en organiserad verksamhet i syfte att ”bota” homosexuella från deras läggning.

Det här beslutet gör att uttalandet blir otydligt eftersom det finns en möjlighet att i de bestämmelser som idag råder göra just detta – att argumentera emot det som är en individs egen inre övertygelse om sin egen identitet och vilja att forma sitt liv också i äktenskap.

Vi vet idag att homofobin är utbredd runt om i världen och det räcker med att låta våra blickar gå österut mot Ungern, Belarus och Ryssland. Det räcker för att förstå att frågan på intet sätt är utagerad. En kamp för människans lika värde är idag lika aktuell som den var i början av 2000-talet.

För att göra Svenska kyrkan trovärdig är det därför av största vikt att denna attsats från 2005 får stå tillbaka för ett nytt ställningstagande, det vill säga att Svenska kyrkan med självklarhet tar avstånd från all form av verksamhet som syftar till att ”bota” eller omprogrammera sexuell läggning och/eller könsidentitet.

Vi täcker till en lucka på vägen mot att än fler präster frivilligt ansluter sig till linjen att med glädje viga samkönade par. Svenska kyrkan kan vara än mer tydlig än det som sades i biskopsmötets uttalande och det underlättar i nästa steg för kyrkoherdar som har att försvara både diskrimineringslag och att värna alla människors lika värde i sina arbetslag, församlingsgemenskaper och i samhället i stort.

Göteborg och Halmstad den 11 juli 2022

Tomas Rosenlundh (ÖKA)

Karin Janfalk (ÖKA)

Kyrkomötet
Motion 2022:29
av Margaretha Herthelius m.fl.

Obehörigförklaring av biskop

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. göra en översyn av påföljderna vid obehörigförklaring av en biskop,
2. återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att en biskop som blir obehörigförklarad ska kunna behålla behörigheten som präst.

Motivering

Enligt nu gällande regler innebär obehörighetsförklaring av biskop även en så kallad avkragning av densamma. Det innebär en indragen rätt att verka som präst inom Svenska kyrkan. Det vore önskvärt att Ansvarsnämnden för biskopar vid prövningsärenden får en ny frihetsgrad som innebär att avkragning inte blir en automatisk konsekvens av obehörighetsförklaring av biskop.

Med andra ord borde svensk arbetsrätt även gälla för biskopar. En biskop borde kunna få fortsätta som präst inom Svenska kyrkan beroende på hur allvarlig förseelsen är. Vi anser att det är angeläget att avkragning inte är det enda instrument som Ansvarsnämnden har att ta till vid biskopars förseelser.

Stockholm och Växjö den 19 juli 2022

Margaretha Herthelius (FiSK)

Olov Lindquist (FiSK)

Magnus Hedin (BA)

Kyrkomötet
Motion 2022:30
av Margaretha Herthelius m.fl.

Nationella listor vid kyrkoval

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att bestämmelserna om inskränkt valbarhet till kyrkomötet upphävs.

Motivering

För att så många som möjligt av medlemmarna i Svenska kyrkan ska känna delaktighet och ansvar i hur Svenska kyrkan är uppbyggd och arbetar på alla nivåer är det viktigt att ta tillvara intresset för det kyrkopolitiska arbetet. För vissa nomineringsgrupper kan det ibland vara svårt att få fram listor med flera namn på kandidater till kyrkomötet i ett stift, varför vi föreslår att det också ges möjlighet att ta fram särskilda nationella listor eller möjliggöra komplettering av lista med kandidater folkbokförda utanför valkretsen.

I 38 kap. 19 a § kyrkoordningen är kandidats valbarhet till kyrkomötet begränsad till person folkbokförd inom valkretsen. Denna regel infördes 2007. Om denna regel avskaffades, således en återgång till tiden före 2007, skulle det hinder som nu finns för nationella listor eller komplettering vara undanröjt.

Stockholm och Varberg den 15 juli 2022

Margaretha Herthelius (FiSK)

Olov Lindquist (FiSK)

Jonas Noréus (FiSK)

Kyrkomötet
Motion 2022:31
av Niklas Grahn och Sören Dalevi

Råd och institut för lärande och undervisning

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. inrätta ett råd för Svenska kyrkans lärande och undervisning,
2. inrätta Svenska kyrkans institut för lärande och undervisning,
3. tillfråga ett eller två stift om att ansvara för start och drift av institutet,
4. institutet ska finansieras av nationell nivå under tio års tid från år 2024 med 7 miljoner kronor per år.

Motivering

Undervisning och lärande har i alla tider varit centrum i kyrkans liv. Kyrkans uppgift är att till nya generationer föra vidare det evangelium hon själv tagit emot. I vår tid är kunskap och erfarenhet av kristen tro och kyrka fragmentarisk för många människor. Kyrkans undervisningsutmaning är därmed gigantisk.

Under 2000-talet har Svenska kyrkan genomfört ett antal nationella satsningar inom lärande och undervisning. Några av dem är Krafttag konfirmation, reviderade riktlinjer för konfirmandarbetet, Barn och unga 0–18 samt Dela tro – dela liv. Därtill kan läggas stifts och församlingars olika satsningar som dopprojekt, bibelkampanjer, vuxenkatekumenat m.m.

Satsningarna ovan har ofta varit tidsbegränsade satsningar med skiftande resultat. Det var därför väldigt glädjande när Svenska kyrkan tog beslut om ett långsiktigt och övergripande program för lärande och undervisning för alla åldrar. År 2019 genomfördes ett tematiskt kyrkomöte med undervisning och lärande i fokus. Kyrkomötet gjorde ett uttalande med en uppmaning till en kraftsamling i hela Svenska kyrkan:

Undervisning och lärande har alltid varit viktigt i lutherskt kyrkoliv. I Svenska kyrkans församlingar finns redan ett fokus på barns och ungas lärande, men även vuxnas. I vår tid är det en överlevnadsfråga att allt detta goda arbete lyfts upp till ett systematiskt och sammanhängande program för lärande och undervisning. (Ur kyrkomötets uttalande om undervisning och lärande 2019)

Som ett svar på kyrkomötets uppmaning kom 2021 biskopsbrevet om lärande och undervisning ”och lär dem ...”

Stiften och församlingarna har tagit uppmaningen på allvar och arbetar nu vidare med program för lärande och undervisning. Som ett stöd i arbetet har stiftens av nationell nivå erhållit ekonomiskt stöd under tre år.

Även den nationella nivån har under tre år arbetat vidare inom framför allt tre områden. Dessa är översyn av texter på Svenska kyrkans hemsida, en digital verktygs-låda och kommunikationssatsningar.

Vid årsskiftet avslutas det nationella projektet. Programmet är allt för angeläget för att ses som ett tidsbegränsat projekt, detta har under åren lyfts fram och fått stöd i kyrkomötet. Ett antal motioner i kyrkomötet de senaste åren om lärande och undervisning har ansetts besvarade med hänvisning till att programmet har ansvar för frågorna och detta arbete behöver ett långt tidsperspektiv. Kyrkomötets uppmaning 2019 lyfter fram orden ”sammanhängande” och ”systematik” som nyckelord för satsningen på lärande och undervisning.

När nu den nationella nivåns treårsprojekt avslutas är det av största vikt att det görs en plan för programmets fortsättning. Annars är risken uppenbar att programmet lärande och undervisning blir ytterligare en i raden av kortsiktiga satsningar som inte förmått att möta det långsiktiga och omfattande folkbildningsbehov som var programmets ambitiösa utgångspunkt. Det som hittills gjorts i programmet är en början men det stora arbetet ligger fortfarande framför oss.

I skrivelsen Verksamhet och ekonomi skriver kyrkostyrelsen:

Kyrkostyrelsen har på längre sikt för avsikt att studera genomslaget och konsekvenserna av programmet för lärande och undervisning som kyrkostyrelsen initierade för några år sedan. Programmet börjar få fäste i stiftet, men kan och behöver få ökad betydelse i församlingarna.

Vi anser att denna uppföljning inte kan vänta. Nationell nivå behöver redan nu ta ett fortsatt ansvar för samordning, systematik, långsiktighet, utvärdering och uppföljning av programmet. En programplan, handlingsplan och en tidsplan med utvärderingsbara kvalitativa och kvantitativa mål behöver utarbetas.

En väg framåt kan vara att inrätta en pedagogisk kommitté eller ett råd för undervisning och lärande under kyrkostyrelsen. En annan väg kan vara att inrätta ett Svenska kyrkans institut för undervisning och lärande. Institutet skulle ges ett nationellt ansvar för samordning, systematik, uppföljning och utvärdering av programmet. Ansvaret för ett sådant institut skulle med fördel kunna förläggas till ett eller två stift med nationell finansiering. Detta skulle i så fall ligga väl i linje med de samtal som förs mellan kyrkostyrelsen och stiftet om att stift ska kunna ta ansvar för nationell verksamhet.

Programmet för lärande och undervisning behöver nu ta nästa steg, ambitionsnivån behöver höjas och det är helt nödvändigt att detta sker skyndsamt.

Karlstad den 18 juli 2022

Niklas Grahn (POSK)

Sören Dalevi, biskop

Kyrkomötet
Motion 2022:32
av Leif Nordlander

Antalet revisorer

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. ändra i 48 kap. 2 § kyrkoordningen så att lydelsen blir ”minst två revisorer”,
2. ändringen träder i kraft den 1 januari 2023.

Motivering

Enligt 48 kap. 2 § kyrkoordningen ska kyrkofullmäktige utse två revisorer utöver en auktoriserad revisor. I många pastorat och församlingar som inte är pastorat är det kutym att utse revisorer från alla nomineringsgrupper, eller i vart fall fler än två plus ersättare. Det kan i stora pastorat bli en stor arbetsbörda för ett fåtal revisorer och jag föreslår därför att lydelsen blir ”minst två revisorer”.

Falköping den 27 juli 2022

Leif Nordlander (FK)

Kyrkomötet
Motion 2022:33
av Leif Nordlander

Reglerna för kyrkounderhållsbidrag

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ändra regelverket för kyrkounderhållsbidrag så att

1. det möjliggör bidrag till ombyggnation och omstrukturering av befintliga kyrkobyggnader så de blir användbara för nutida bruk,
2. stiftens själva kan bestämma hur stor del av stiftsbidragen som ska fördelas bland församlingarna till åtgärder på kyrkobyggnader.

Motivering

Kyrkostyrelsen har valt att fastställa att kyrkounderhållsbidraget (KUB) ska följa riktlinjerna för kyrkoantikvarisk ersättning (KAE) och inte fastställa egna sådana. Det blir en inlåsning av medel som Svenska kyrkan själv förfogar över och kommer då inte att kunna bidra till utveckling och stöd till projekt som tar Svenska kyrkan in i en ny framtid. Vi kommer att ha de flesta av våra kyrkobyggnader kvar i församlingar som inte är pastorat och pastorats ägo och dessa behöver stöd och hjälp för att göra dem ändamålsenliga i kyrkans verksamhet i 21:a århundradet efter en rimlig plan om huvudkyrka/huvudkyrkor i varje pastorat och församling som inte är pastorat.

Därför menar jag att vi bör återgå till det tidigare regelverket för bidrag vid reparationer och omstrukturering av kyrkobyggnader, idag förkortat KUB, i vårt land. Vi kan inte införa smalare krav när vi söker bredare lösningar för framtiden och finna nya former för t.ex. uppvärmningssystem och nya, utvecklade användningsområden. Stiftens bör utan detaljerad central reglering kunna besluta om användning av KUB inom ramen för stiftsbidraget. I kyrkostyrelsens förslag till beslut 2006 står det: ”Stiftens kan sedan själva bestämma hur stor del av stiftsbidragen som skall fördelas bland församlingarna till åtgärder på kyrkobyggnader”. Med det senaste beslutet där samma regler som för KAE skall tillämpas för KUB stryps möjligheten till utveckling av de befintliga kyrkobyggnaderna för framtidens behov. Det är inte vad Svenska kyrkan behöver idag. Den enda skillnaden i nuvarande regelverk är att det kan användas för underhåll av nyare kyrkobyggnader också.

Falköping den 27 juli 2022

Leif Nordlander (FK)

Kyrkomötet
Motion 2022:34
av Bengt Kjellgren m.fl.

Extra anslag till församlingar och pastorat

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. under 2023 utbetalas från nationell nivå (eget kapital) till församlingar/pastorat 500 miljoner kronor efter behovsprövning i respektive stift som av kyrkostyrelsen får i uppdrag att fördela resurserna,
2. uppdra till kyrkostyrelsen att fastställa kriterier för fördelning och utbetalning av medel,
3. uppdra till kyrkostyrelsen att fastställa hur stor del av det extra anslaget om 500 miljoner kronor som ska tilldelas utlandsförsamlingarna.

Motivering

Coronapandemin och kriget i Ukraina har ökat kostnadsläget dramatiskt för Svenska kyrkans verksamhet. Nu när mycket verksamhet startat som vanligt igen efter förhoppningsvis den värsta fasen av pandemin möts församlingar/pastorat av stora kostnadsökningar på grund av rådande läge i ekonomin. Vi anser därför från nomineringsgruppen Borgerligt alternativ att kyrkan borde göra en storsatsning genom att ta av sina besparingar. Vi föreslår en engångsutbetalning på 500 miljoner kronor till församlingar/pastorat efter behovsprövning i respektive stift som betalas ut direkt från eget kapital på central nivå.

Kyrkostyrelsen fastställer kriterier för fördelning och utbetalning av medel och ger stiftet i uppdrag att skyndsamt fördela och betala ut medel till församlingar och pastorat i stiftet. För att förenkla förfarandet kan ett fördelningssätt vara att utgå från att fördelningen av de 500 miljoner kronorna ska ske proportionellt efter antalet kyrkotillhöriga i respektive stift per den 31 december 2022.

Även församlingarna inom utlandskyrkan bör få del av denna satsning, genom att anslaget från nationell nivå till Svenska kyrkan i utlandet ökas. Vi föreslår att kyrkomötet ger kyrkostyrelsen i uppdrag att besluta om hur stor del av det extra anslaget på 500 miljoner kronor som ska tilldelas utlandsförsamlingarna.

Denna engångsutbetalning ska gå direkt till församlingsarbetet. Vi förordar i det här sammanhanget den mest kostnadseffektiva lösningen på utbetalning till församlingar/pastorat så att detta inte blir ett hinder i beredningen av ärendet genom att stiftet som har god kunskap om församlingars-/pastorats ekonomi får i uppdrag att fördela resurserna.

Vi anser att pengarna behövs nu när kostnadsläget förvärrats i samhället och inflationen biter sig fast på nivåer vi inte sett på över 30 år. En injektion för att överbrygga de värsta konsekvenserna av kostnadsökningarna vore enligt oss bra för att verksamheten inte ska påverkas negativt. Detta ger församlingar/pastorat en möjlighet att införa

Mot 2022:34

2024 ta höjd för kostnadsökningarna genom exempelvis fler frivilliga/volontärer i verksamheten. Utöver detta ser vi också ett otroligt stort behov av att rekrytera nya präster och diakoner, där det här nog kan hjälpa till.

Det finns i kyrkan ett sparad kapital på omkring tio miljarder kronor och vi menar att det är dags att börja använda pengarna nu. Vi delar inte majoritetens syn i kyrkostyrelsen att det behövs mer pengar i ladan. Den är redan fylld ända upp till taknocken.

Halmstad den 28 juli 2022

Bengt Kjellgren (BA)

Olle Reichenberg (BA)

Suzanne Fredborg (BA)

Magnus Hedin (BA)

Elisabeth Kullenberg (BA)

Margareta Nisser-Larsson (BA)

Hanna Hesser Nordin (BA)

Göran Forsén (BA)

Johan Hjertén (BA)

Georg Lagerberg (BA)

Madelaine Erlandsson (BA)

Sven Milltoft (BA)

Kyrkomötet
Motion 2022:35
av Berth Löndahl m.fl.

Missionskampanjer inför storhelgerna

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta initiativ till nationella missionskampanjer om kristen tro inför storhelgerna.

Motivering

Inför kyrkovalet 2021 var ambitionsnivån hög vad gällde att nå människor med information om att det var kyrkoval. Om vi minns rätt så siktade man på att 96 procent av Svenska kyrkans medlemmar skulle känna till att det var kyrkoval. Det var en god och välgörande ambition.

Men det betyder också att Svenska kyrkans nationella nivå har god erfarenhet att driva nationella informationskampanjer. Så har gjorts främst inför kyrkovalen men även Act Svenska kyrkan har kunskap och erfarenhet.

Den erfarenheten bör användas även för att göra kristen tro synlig i hela samhället. Och det bör göras med ett tydligt fokus på Honom som är kyrkans Herre, Jesus Kristus. Helt enkelt en sorts nationell missionskampanj där det inte är kyrkovalet som står i fokus utan vad vi som kristna tror och som en inbjudan och kallelse till tro och beaktelse.

Ett möjligt och lämpligt sätt att driva en sådan kampanj skulle exempelvis kunna vara att under ett kyrkoår göra det inför varje storhelg. Då kan anknytning ske såväl till det folkliga firandet, till allmänna ledigheter och helger som till varför helgerna finns och vem det är vi firar – Jesus Kristus. Alltså en kampanj inför advent, jul, stilla veckan och påsken, pingsthelgen och slutligen allhelgonahelgen (utan att den gången fokusera alltför mycket på gravar och minnesgudstjänster utan mer på just helgonen, martyrerne och hoppet inför evigheten). Beroende på omfattning skulle eventuellt även tacksägelsedagen kunna inkluderas.

Malmö den 28 juli 2022

Berth Löndahl (FK)

Karl-Gunnar Svensson (KR)

Håkan Sunnliden (FK)

Elisabeth Sandlund (FK)

Leif Nordlander (FK)

Kyrkomötet
Motion 2022:36
av Berth Löndahl m.fl.

Kyrkoordningens bestämning av Svenska kyrkan

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta initiativ till att bearbeta kyrkoordningens ecklesiologiska beskrivningar av Svenska kyrkan så att dessa stämmer överens med trosbekännelsens ord om kyrkan som ”en helig, allmänlig och apostolisk kyrka”.

Motivering

Svenska kyrkan är en del av Kristi kyrka i alla tider och överallt. I såväl den apostoliska som den nicenska trosbekännelsen bekänner vi om kyrkan att hon är ”en helig, allmänlig och apostolisk kyrka”. Ordet allmänlig är en ganska sen översättning av ordet ”katolsk”, varför texten likaväl kan lyda, att ”vi tror ock på en helig, katolsk och apostolisk kyrka”.

I Svenska kyrkans kyrkoordning uttrycks i Inledning till kyrkoordningen emellertid hennes identitet med andra ord: att hon är ”ett trossamfund med evangelisk-luthersk bekännelse”. Ingen av trosbekännelsernas definition av kyrkan finns med i hela kyrkoordningen som bestämning av Svenska kyrkan, varken helig, allmänlig/katolsk eller apostolisk. Däremot finns det hänvisningar till de tre trosbekännelserna som en del av hennes grundläggande dokument.

Ytterligare ett ord finns i kyrkoordningen som förmodligen avser att beskriva Svenska kyrkan som del i Kristi kyrka, nämligen begreppet ”världsvid” – ett ord som mer är en geografisk beteckning än en motsvarighet till vad ordet ”allmänlig/katolsk” betyder. Det senare betecknar vad kyrkan ”i alla tider och överallt” är och har varit.

Än en gång: inget av orden ”helig, allmänlig/katolsk och apostolisk” finns med i beskrivningen av Svenska kyrkans identitet. Att hon beskrivs som evangelisk-luthersk definierar inte hennes djupaste identitet utan vad som särskiljer henne från andra kyrkor och samfund. Det evangelisk-lutherska arvet ska vi i Svenska kyrkan vara stolta och glada över men som definition av kyrkan är det mer avgränsande än just allmänligt/katolskt och apostoliskt.

Såväl frånvaron av trosbekännelsens formulering om kyrkan som att hon identifierar sig själv med begrepp som mer särskiljer henne från än förenar henne med den enda, heliga, allmänliga/katolska och apostoliska kyrkan är olyckligt.

Därför bör kyrkomötet uppdra till kyrkostyrelsen att se över hur Svenska kyrkans identitet uttrycks i kyrkoordningen. Ingenting behöver där tas bort, formuleringen att hon är ”ett trossamfund med evangelisk-luthersk bekännelse” bör givetvis vara kvar. Däremot behöver det som förenar henne med Kristi kyrka i alla tider och överallt

Mot 2022:36   formuleras tydligare så att det gemensamma och förenande betonas mer än det särskiljande.

Malmö den 28 juli 2022

Berth Löndahl (FK)

Elisabeth Sandlund (FK)

Håkan Sunnliden (FK)

Karl-Gunnar Svensson (KR)

Leif Nordlander (FK)

Kyrkomötet
Motion 2022:37
av Berth Löndahl m.fl.

Utbildning i att omstarta och bygga församling

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. uppdra till kyrkostyrelsen att ta initiativ till att ”församlingsbyggande” blir en väsentlig del av utbildningen på Svenska kyrkans utbildningsinstitut,
2. uppdra till kyrkostyrelsen att ta initiativ till ett församlingarnas ”omstartsprogram” som kan tillämpas i den lokala miljön.

Motivering

Svenska kyrkan är till sin numerär en majoritetskyrka. Men i praktiken, i den lokala församlingens verklighet gäller motsatsen, där är kyrkan aldrig i majoritet. Där är församlingen i realiteten en fåtalig skara som ännu samlas kring evangeliets ord och sakrament. Denna lokala minoritetskyrkosituation kräver ett annat förhållningssätt och en annan undervisning – ett annat tydligt fokus: mission och evangelisation.

Att enbart se till antalet medlemmar är vilsledande. En församling kan inte leva på de passivas antal utan den lever på de aktivas delaktighet och ansvar. En följd blir att på många håll finns inom Svenska kyrkans församlingar en uppgivenhet i gudstjänst- och församlingslivet. Medan antalet medlemmar kan vara stort och ekonomin tillräckligt god så är gudstjänstfirarna och de aktiva i församlingslivet få. På sikt blir konsekvensen att även antalet medlemmar kommer att minska kraftigt.

Ekonomi och medlemsantal uppehåller kanske församlingen genom att det finns ett antal anställda, de kyrkliga handlingarna har en fortsatt ganska stark om än allt svagare ställning och en viss verksamhet uppehålls men själva kärnan är ofta döende. En omstart behövs för att vända en tynande trend, initiativ behöver tas, modeller för hur ”man börjar om från början” krävs. I många församlingar, bland personal, aktivt engagerade och gudstjänstfirare, bland dem som faktiskt samlas finns en längtan efter en omstart.

För att vända trenden är de kyrkliga utbildningarna avgörande, det pastoral-teologiska slutåret likaväl som kyrkoherdeutbildningarna. I mycket är utbildningarna för konservativa. Övandet av liturgi, själavård, kyrkliga handlingar och predikande har förstås sin plats men mer behövs. Blivande präster och nyutnämnda kyrkoherdar måste också rustas för mission. Ett fokusområde i utbildningarna måste vara lokal mission.

Svenska kyrkans utbildningsinstitut (SKUI) måste utbilda i församlingsbyggande utifrån att kyrkan nu är så marginaliserad i det lokala att var och en som vigs till präst eller diakon eller går in i annan kyrklig tjänst måste få redskap och modeller för att omstarta. Prioriteringar och förändringar måste göras utifrån beprövad erfarenhet

Mot 2022:37

– och här har kyrkan ett par tusen års erfarenhet att luta sig mot – eller forskning om vad som fungerar för församlingstillväxt.

Det finns forskning, goda exempel och beprövad praktik av församlingsbygge och mission. De församlingar som brutit den nedåtgående trenden är som regel både utåtriktat missionerande i närmiljön och inåtriktat mot levande gemenskaper och gudstjänster.

Därför bör kyrkomötet uppdra till kyrkostyrelsen, att dels ta initiativ till att ”församlingsbyggande” blir en väsentlig del av utbildningen på SKUI, dels ta fram ett församlingarnas ”omstartsprogram” som kan tillämpas i den lokala miljön.

Malmö den 28 juli 2022

Berth Löndahl (FK)

Karl-Gunnar Svensson (KR)

Håkan Sunnliden (FK)

Leif Nordlander (FK)

Elisabeth Sandlund (FK)

Kyrkomötet
Motion 2022:38
av Berth Löndahl och Karl-Gunnar Svensson

Talartiden i plenum

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkomötets presidium att i förslaget till debattregler för 2023 års kyrkomöte utvidga talartiden i plenum för huvudmotionärer och övriga som i förväg anmält att man önskar ha ett anförande i en fråga.

Motivering

Talartiden i plenum är i dag ytterligt begränsad. Endast tre minuter disponeras för ett anförande oavsett om det är huvudmotionären, utskottets representant eller någon annan som önskar yttra sig. Det är förståeligt utifrån att många motioner ska hinna behandlas på endast tre dagar. För endast några år sedan var plenum emellertid fyra dagar, inte tre som under de senaste åren.

Detta är olyckligt. Tre minuter är en orimligt kort tid för ett anförande i ofta stora och komplexa frågor. En hyfsad genomlysning av en frågeställning hinns inte med, tiden för en saklig debatt då argumenten kan vägas för och emot blir för kort. Mot detta kan sägas att frågorna behandlas ingående i utskotten – men ofta då i utskott där huvudmotionären själv kanske inte är ledamot.

Till demokratin hör att argument vägs mot varandra, att frågor belyses från olika aspekter och att det finns tid för reflektion. Risken är påtaglig att debatten i plenum ingenting betyder, att de argument som framförs ingenting påverkar utan besluten fattas i realiteten i nomineringsgrupperna. I praktiken betyder det att de nomineringsgrupper som befinner sig i majoritetsposition är ensamma beslutande och att plenardebatten i praktiken ingenting betyder. Ett sådant mönster är emellertid inte verklig demokrati utan närmast vad man brukar kalla för ”majoritetsdiktatur”.

En begränsad talartid är kanske intressant just därför, majoriteten behöver inte motivera sig, som det brukar heta, medan minoritetens möjlighet att föra debatten i praktiken blir begränsad.

Talartiden i plenum bör därför utvidgas av många skäl, inte minst för att ta en levande demokrati på allvar. I första hand måste huvudmotionären få förlängd tid från nuvarande tre minuter till fem. Därtill bör denna ha rätt till två anföranden och inte endast ett. Men även för övriga ledamöter som i förväg har anmält anförande bör tiden förlängas, förslagsvis från tre minuter till fyra.

Detta är viktigt för en god demokrati, för samtalet och att tid ska finnas för framförande av argument. Debatten i plenum får inte vara ett spel för gallerierna där frågorna redan är avgjorda i nomineringsgruppernas möten utan i en reell demokrati krävs en öppen och lyhörd debatt – och tid för en sådan.

Om förlängd talartid kräver ytterligare en dag för kyrkomötets andra session så vore även det önskvärt.

Malmö den 29 juli 2022

Berth Löndahl (FK)

Karl-Gunnar Svensson (KR)

Kyrkomötet
Motion 2022:39
av Sten Janson m.fl.

Utvecklingen av begravningskostnaderna

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. utreda orsakerna till de påtagligt ökade begravningskostnaderna inom Svenska kyrkan,
2. ta fram samverkansmodeller för att uppnå en större kostnadseffektivitet och ökad kompetensutveckling inom begravningsverksamheten.

Motivering

Svenska kyrkan har sedan relationsförändringen år 2000 fått statens förtroende att förvalta all begravningsverksamhet i Sverige med undantag för Stockholm och Tranås, där kommunen är huvudman. Det är ett stort och viktigt myndighetsuppdrag som Svenska kyrkan har förvaltat väl och vill värna om. Idag utövas begravningsverksamheten enligt begravningslagen av cirka 570 huvudmän, det vill säga församlingar och pastorat inom Svenska kyrkan inklusive Göteborgs begravningsgemenskap, samt två kommuner, Stockholm och Tranås.

Våra kyrkogårdar och begravningsplatser är välskötta och begravningsverksamheten är uppskattad av allmänheten.

2017 infördes en enhetlig begravningsavgift för hela landet – med undantag för Stockholm och Tranås. Det innebär att begravningshuvudmännens överskott respektive underskott rapporteras till Kammarkollegiet och regleras i efterhand så att de huvudmän som redovisar underskott får detta balanserat.

Efter fem år med detta system kan staten genom Kammarkollegiet notera att begravningskostnaderna för varje år har ökat mer än index. Enligt uppgifter från kyrkokansliets ekonomiavdelning har under 15-årsperioden 2005–2019 begravningsverksamhetens kostnader i Sverige totalt ökat med i snitt 4,3 procent per år – att jämföra med konsumentprisindex (KPI) som under samma period ökade med 1,3 procent i snitt. Kostnadsökningen från 2018 till 2021 är 4,1 procent i snitt. Ökningen 2021 är för övrigt 6,1 procent! KPI har under samma period ökat med 2,2 procent i snitt. Begravningskostnaderna har alltså nära nog ökat dubbelt så mycket som KPI.

Begravningskostnadernas ökning allteftersom är oroande och en utveckling som på sikt inte är hållbar. Man kan befara att det ekonomiska incitamentet till effektivisering har försvagats genom modellen med enhetlig begravningsavgift och att den därigenom har blivit kostnadsdrivande. Det är självklart att chefer och övriga anställda i begravningsverksamheten har höga ambitioner. Att eftersträva mycket hög kvalitet i arbetet är en naturlig ambition. Att betala vad som önskas utan ifrågasättande bidrar säkerligen till kostnadsökningen. Själva systemet kan därmed möjligen utgöra en del av orsaken till kostnadsutvecklingen.

Man kan också som jämförelse notera att kostnadsutvecklingen för de största kyrkliga begravningshuvudmännen i Sverige är avsevärt lägre än snittet. Göteborgs begravningssamfällighet har som exempel en kostnadsutveckling på begravningsavgiften 2018–2021 på 1,2 procent – det vill säga lägre än KPI – att jämföra med snittet i riket, 4,1 procent.

Det kan finnas flera orsaker till att större begravningshuvudmän redovisar en lägre kostnadsutveckling. En kan vara att de större begravningshuvudmännen har bättre möjlighet att effektivt utnyttja utrustning och maskinpark och också kan hålla en högre kvalitet allmänt på tjänstemannanivå vad gäller ekonomi-, kyrkogårds- och fastighetsförvaltning. Man kan bättre tillgodose behovet av ökade specialkunskaper för att främja en god skötsel av den mångkulturella kyrkogården och man har högre kompetens för att hantera miljö- och hållbarhetsfrågor. Av det följer ett behov att hitta samverkansmodeller.

En annan orsak till den ökande genomsnittliga begravningskostnaden kan vara oklarheter i bokföringen vad gäller särredovisningen av kyrkoavgift respektive begravningsavgift.

Vi motionärer vill med denna motion peka på behovet att kyrkostyrelsen dels initierar en utredning för att analysera orsakerna till den kostnadsutveckling av begravningsverksamheten som statistiken redovisar, dels föreslår modeller för samverkan med syfte att åstadkomma en kostnadseffektivisering och kvalitetsutveckling.

Samverkan kring kremationsverksamheten bör särskilt noteras. Redan idag görs stora investeringar men än fler kommer ske i framtiden. Dessa är lånefinansierade och i dagens ekonomiska läge blir det kostnader som driver upp avgiften. Samverkan är därför nödvändigt för att hålla ner den totala kostnadsutvecklingen. Övrig samverkan kan vara inköp av utrustning och maskiner, behov av kompetensutveckling inom ekonomi och teknik etc.

Vidareutbildning behövs för att möta de nya och skärpta miljökraven. Vidare krävs samordnad utbildning för att tillgodose behov och önskemål kring en mångkulturell begravningskultur samt övergripande planering och samarbete församlingar och pastorat emellan för att tillgodose ett ökat behov av gravmark för jordbegravningar.

Göteborg den 30 juli 2022

Sten Janson (POSK)

Tomas Rosenlundh (ÖKA)

Stefan Linderås (POSK)

Marie Wojdkow (POSK)

Margareta Karlsson (ÖKA)

Jenny Nilsson (ÖKA)

Bengt Kjellgren (BA)

Agne Arnesson (C)

Victor Backström (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2022:40
av Johan Hjertén m.fl.

Digitalisera och effektivisera

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utforma en rekommendation om att

1. som grundprincip använda digital hantering av handlingar, dokument och protokoll på alla nivåer i Svenska kyrkan,
2. alla underskrifter bör ske i form av digital signering.

Motivering

Idag går betydande resurser inom Svenska kyrkan till administration, till exempel hantering av dokument som handlingar inför möten samt hantering av protokoll. I många fall måste till exempel protokoll fortfarande signeras på plats, vilket ofta medför utgifter för reseersättning och arvoden. Dessa resurser skulle kunna användas till andra och mer angelägna ändamål.

Skara den 31 juli 2022

Johan Hjertén (BA)

Bengt Kjellgren (BA)

Madelaine Erlandsson (BA)

Suzanne Fredborg (BA)

Sven Milltoft (BA)

Olle Reichenberg (BA)

Kyrkomötet
Motion 2022:41
av Anders Lundberg m.fl.

Det sociala engagemanget och arbetet med exit-processer

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. ta fram en kunskapsöversikt över arbetet med att motverka radikaliserings och gängbildning,
2. utreda vilken roll Svenska kyrkan kan och bör ha i fråga om gäng och exit-processer.

Motivering

Svenska kyrkan bedriver ett ambitiöst arbete för integration och social inkludering. Här ingår ekumenisk dialog och samverkan med statliga och kommunala myndigheter. Några exempel på konkreta projekt är En värld av grannar, Framtiden bor hos oss, Coexist Malmö och Guds hus i Fisksätra. Projekten samlar olika aktörer och har olika målgrupper för sin verksamhet:

- ◆ En värld av grannar riktar sig till religiösa samfund och organisationer som arbetar med och för människor på flykt i Europa. Det är ett praktiskt arbete på gräsrotsnivå och med fokus på interreligiös dialog.
- ◆ Framtiden bor hos oss samlar församlingar och pastorat i urbana miljöer. I fokus står arbetet i mångreligiösa miljöer och i miljöer där få tillhör kyrkan. Syftet är att pröva metoder, sprida kunskap och påverka politiker.
- ◆ Coexist Malmö samlar religiösa organisationer i Malmö. Under ledning av Statens stöd till trossamfundet och Malmö stadskontor är målet att skapa trygghet och samhörighet i Malmö stad.
- ◆ Guds hus i Fisksätra är ett samarbetsprojekt mellan Svenska kyrkan, Muslimernas förening och Katolska kyrkan för att samla kyrka och moské och för att bygga tillit och respekt.

Lika mycket som vi uppskattar dessa verksamheter ser vi behov av att tydligt markera mot ett av samtidens stora sociala problem: radikaliserings och gängbildning. Även om forskningen delvis är i sin linda vet vi att radikaliserings tar sig många uttryck: här ryms allt från religiös till politisk och nationalistisk radikaliserings. I flera studier lyfts föräldraansvaret fram som avgörande för att skapa trygghet i närsamhället och att förebygga nyrekrytering till gäng. Vi vet att barn i utsatta områden är sårbara för påtryckningar från kriminella gäng. Kyrkan har ett samhällsansvar att bidra med sitt stöd. Genom ekumenisk dialog och genom riktade insatser tillsammans med andra aktörer, myndigheter och partners i det civila samhället bör vi göra gemensam sak för att förebygga och hantera alla former av radikaliserings och gängbildning.

Mot 2022:41

Vi vet att kyrkor runt om i världen har spelat en viktig roll i att stötta utträde ur gäng och brottsrelaterade miljöer, den så kallade disengagement- eller exit-processen: pentekostala kyrkor i Latinamerika, katolska och baptistiska kyrkor i USA, anglikanska kyrkor i England etc. Vi vet också att det finns program och metoder för att praktiskt möta utmaningen från radikaliserings- och gängbildning, både i Sverige och på andra håll.

Vi saknar dock ett tydligt program i frågan från kyrkans sida. Hur tänker Svenska kyrkan att hon ska vara med i arbetet med att bemöta en av de stora samhällsutmaningarna?

Malmö den 31 juli 2022

Anders Lundberg (ViSK)

Britt Fält (ViSK)

Ann-Charlotte Miller (ViSK)

Britt Björneke (ViSK)

Kyrkomötet
Motion 2022:42
av Lennart Matikainen

Ställningstagandet för Agenda 2030

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ompröva ställningstagandet för FN:s Agenda 2030.

Motivering

I nuläget sänder vi som kyrka signaler om att vi inte hjälper de utsatta och inte håller en neutral ton i frågor som rör klimat, demokrati, utsatthet och jämställdhet. I motionen vill jag lyfta alla delar av Agenda 2030 och utmana frågan om agendan verkligen minskar klyftor, ser de utsatta och är till för att skapa hållbarhet totalt. Alla delar av Agenda 2030 behöver belysas, då kyrkan ska se helheten av det som planeras och pågår. På regeringens webbplats beskrivs Agenda 2030 enligt följande:

Agenda 2030 med 17 globala mål för hållbar utveckling syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. Globala målen är integrerade och odelbara samt balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling; den ekonomiska, de sociala och den miljömässiga.

Svenska kyrkan har helt godtagit och fört ut denna vision, vilket bland annat framgår av Svenska kyrkans webbplats, www.svenskakyrkan.se/hallbarutveckling/agenda2030.

Jag som motionerar i detta ärende menar dock att det finns anledning till omprövning av detta ställningstagande. En anledning är avsikten att avskaffa det enskilda ägandet. Den 13 juni 2019 undertecknade Klaus Schwab, ordförande för World Economic Forum (WEF) samt FN:s generalsekreterare António Guterres ett partnerskap mellan sina båda organisationer. Det gjordes utan någon direkt uppmärksamhet i media trots de oerhörda implikationer detta innebär för mänskligheten. I stort sett betyder det att makten över våra liv med ett pennstreck överflyttats till de globala storföretagen och dess ägare. Klaus Schwab är högst involverad och ligger bakom boken *Covid-19: The Great Reset* där budskapet ”ingen ska äga något, men vara lycklig ändå” finns med. Men det står klart att begreppet ”ingen” inte inkluderar de redan rika som styr hela agendan.

En annan anledning att ompröva ställningstagandet för Agenda 2030 är att vidgningen mellan rika och fattiga är ett faktum, som borde vara en vägvisare om att utvecklingen är på väg åt fel håll. Sedan 2015 när Agenda 2030 sattes har klyftorna ökat. Detta är en indikation på att de som driver agendan inte bevisar dess positiva trend. När kommer i så fall vändningen när de första sju åren dragit åt motsatta håll?

Den amerikanska ekonomitidningen Forbes rapporterade att under pandemin blev de tio rikaste i världen dubbelt så rika, medan klyftor och fattigdom ökat enormt. Idag rapporteras 21 000 barn och unga dö dagligen av svält och undernäring. Under pandemin har denna siffra ökat med 50 procent.

Det finns oklarheter förknippade med Agenda 2030 och avtalet med FN, vilket bland annat vänsterdebattören Naomi Klein uppmärksammat. Hon har skrivit en artikel i The Intercept att man inte behöver lyssna till konspirationsteoretikerna för att finna gott om problematiska inslag. ”Alla möjliga farliga idéer rymms”, skriver hon och exemplifierar att massövervakning och verktyg för att spåra människor normaliseras samt att enskilda personer riskerar att få alltför stor makt inom vissa områden. Hon nämner bland annat Bill Gates och inflytandet över global hälsopolitik. Kritiken syftar i första hand på punkten ”digitalt samarbete” i avtalet mellan FN och WEF, vilket syftar till att tillgodose behoven i den fjärde industriella revolutionen genom att främja global analys, dialog och standarder för digitalt styre.

Kyrkan ska alltid värna de utsatta och hålla sig objektiv där en helhetssyn ska råda. Annars riskerar de mest utsatta att lämnas övergivna medan de rika vinner mer mark.

Stockholm den 1 augusti 2022

Lennart Matikainen (AfS)

Kyrkomötet
Motion 2022:43
av Mona Olsson och Lina Ahl

Frågeinstitut i kyrkomötet

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkomötets presidium att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkomötets arbetsordning som innebär en möjlighet att ställa frågor och interpellationer i kyrkomötet.

Motivering

Mycket hinner hända mellan tiden för motionsskrivning och kyrkomötet in plenum. Idag saknas utrymme för att ta upp aktuella frågor som är angelägna att få besvarade och som inte redan blivit föremål för motioner.

Vi tror att dialog och samtal om aktuella händelser och företeelser i Svenska kyrkan är ett sätt att nå gemensam förståelse. Idag saknas det former för att kunna diskutera dessa.

Vi är medvetna om att detta diskuterades av kyrkomötet 2017 då skrivelsen Kyrkomötets arbetsformer (PSkr 2017:1) behandlades. Fram till 2012 fanns möjligheten till en frågedebatt i kyrkomötet, men den möjligheten togs bort då det inte ansågs finnas något behov av den. Det ansågs tillräckligt att frågor på verksamheten kunde ställas i samband med att kyrkomötet behandlade verksamhetsberättelsen.

Vi tror att en interpellationsdebatt skulle vitalisera kyrkomötet då aktuella frågor kan lyftas och hållas levande. Möjligheten att ställa frågor och interpellationer skulle också kunna bidra till att antalet inlämnade motioner minskar samt att de inlämnade motionerna håller högre kvalitet.

Norrköping den 1 augusti 2022

Mona Olsson (ViSK)

Lina Ahl (ViSK)

Kyrkomötet
Motion 2022:44
av Mona Olsson

Finansiering av Vadstena pilgrimscentrum

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda förutsättningar för att Vadstena pilgrimscentrum finansieras av nationell nivå.

Motivering

Vadstena pilgrimscentrum är ett center för hela landets pilgrimer och drivs av Svenska kyrkan i Linköpings stift. Det är idag landets största pilgrims mål.

Många internationella besökare och deltagare i aktiviteterna har hittat till den gamla bagarboden intill Klosterkyrkan i Vadstena.

Många har hört talas om vandringen ”Pilgrim’s Walk for Future” som utgick från Vadstena pilgrimscentrum för att till slut landa mitt i det stora klimatmötet i Glasgow i november 2021. Så fick vandringen bli det ljus och det salt som vi är satta att vara i världen.

Pilgrimscentrum är en del av en nationell rörelse och en viktig plats där människor genom vandringar kanske för första gången kommer i kontakt med den kristna tron. Där trösklarna till våra kyrkor ännu känns för höga, kan en enkel vandring med möjlighet till samtal med pilgrimspräst och andra medvandrare bana väg till en personlig tro.

Vägens teologi (Theologia Viatorum) hjälper oss att förstå den kristna tron och den mänskliga existensen i sin helhet.

Linköpings stift bär idag hela kostnaden för Vadstena pilgrimscentrum. Men jag anser inte att det är rimligt, med tanke på den nationella betydelse som centret har. Intresset för pilgrimsvandringar ökar och mer resurser behövs för att kunna utveckla arbetet.

Norrköping den 1 augusti 2022

Mona Olsson (ViSK)

Kyrkomötet
Motion 2022:45
av Katarina Glas m.fl.

Mission som församlingens grundläggande uppgift

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera ett läroarbete för att fördjupa och bredda förståelsen av begreppet mission och vad det innebär för församlingens grundläggande uppgift.

Motivering

Redan vid kyrkoordningens tillkomst fördes diskussionen om hur missionens roll ska uppfattas i Svenska kyrkan. Det ursprungligen använda ordet ”evangelisation” byttes till ordet ”mission” i beskrivningen av församlingens grundläggande uppgift, för att markera en bredare innebörd. Väl så.

Vi har följt behandlingen av missionsbegreppet i kyrkomötet sedan dess och ser att det fortfarande finns en stor osäkerhet i hur begreppet mission uppfattas, när det gäller att förstå mission som en av fyra dimensioner av församlingens grundläggande uppgift. En anledning till det är att när församlingens styrande dokument ska brytas ner i verksamhetsplaner, mål och budget så förminskas församlingens uppgift att leva i mission till att bli aktiviteter som kan beskrivas och budgetberäknas.

Den lokala församlingen är en del i Guds mission – Missio Dei. Dokumentet *Tillsammans för livet* (Together towards life) som antogs av Kyrkornas världsråd 2013 ger en god och genomarbetad tolkning av hur begreppet Guds mission kan förstås. Där beskrivs missionen som Guds mission – sändningen i världen – där varje församling är med i uppdraget att förkroppsliga Guds frälsning i världen. Allt kyrkan gör har missionen som drivkraft och ärende. Mission blir då något som församlingen lever i. Det är en betydligt djupare tolkning av missionsuppdraget än vad som kommer till uttryck när det beskrivs som aktiviteter. Aktivitetsfokus blir nämligen lätt konsekvensen av den nuvarande tolkningen av begreppet mission när det är en av fyra delar i den grundläggande uppgiften och uppgiften är att ”utöva mission”. Församlingen ska leva i mission, i Guds mission i världen. Det kommer naturligtvis att få sitt utflöde genom aktiviteter, men själva missionen är större än så.

Vi önskar att beskrivningen av församlingens grundläggande uppgift, så som den är beskriven i kyrkoordningen, skulle se annorlunda ut. Att församlingens uppgift är att leva i mission och vi gör det genom att fira gudstjänst, bedriva undervisning och utöva diakoni. Ett flertal motioner i kyrkomötet i den riktningen har dock visat sig fruktlösa. Läronämnden skriver 2018 att det skulle krävas ett omfattande läroarbete för att göra en förändring i beskrivningen av mission som en del i församlingens grundläggande uppgift. Just detta läroarbete anser vi att vår kyrka behöver. Vi menar att även dagens skrivning skapar ett läroarbete, som dock är omedvetet. Begreppet mission förändras, och riskerar att förminskas, genom det lokala målskrivningsarbetet

Mot 2022:45 i församlingarna, till att bli aktiviteter som församlingen gör eller inte gör. Så förflyttas långsamt, genom praxis och administrativa stödfunktioner, synen på vad mission är. För kyrkans självbilds skull är ett läro- och reflektionsarbete kring mission därför en ytterst angelägen uppgift.

Umeå den 1 augusti 2022

Katarina Glas (POSK)

Celina Falk (POSK)

Lisa Tegby (POSK)

Niklas Grahn (POSK)

Johan Linnman (POSK)

Anette Nordgren (-)

Emma Hedlundh (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2022:46
av Olov Lindquist m.fl.

Stöd till den ortodoxa kyrkan i Ukraina

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uttala sitt stöd för den ortodoxa kyrkan i Ukraina.

Motivering

Rysslands krig mot Ukraina är orättfärdigt. I alla år har det varit naturligt att kyrkor i olika samfund ställer sig på fredens sida. Att göra tvärtom måste därför anses vara en okristlig handling.

För den rysk-ortodoxa kyrkan verkar det istället vara tvärtom. Patriark Kirill har visat sitt stöd för den ryska invasionen av Ukraina och har heller inte uttalat något stöd för Ukrainas folks lidande. Det värsta är att patriarken därmed kan sägas bryta mot det femte budordet ”Du ska icke dräpa”.

Av ovanstående anledning önskar vi att kyrkomötet uttalar sitt stöd för den ortodoxa kyrkan i Ukraina.

Stockholm, Malmö och Varberg den 1 augusti 2022

Olov Lindquist (FiSK)

Margaretha Herthelius (FiSK)

Marcus Romedahl (FiSK)

Jonas Noréus (FiSK)

Kyrkomötet
Motion 2022:47
av Marcus Romedahl och Margaretha Herthelius

Informationskampanj för kyrkomusikerutbildningar

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera en informationskampanj riktad mot landets musik- och kulturskolor samt studie- och yrkesvägledare inom grundskolan och gymnasieskolan i syfte att öka kunskapen om arbetet som kyrkomusiker.

Motivering

Det råder i dagsläget stor brist på utbildade kyrkomusiker och många församlingar har problem att tillsätta utlysta tjänster. I vissa fall finns inga sökande alls till tjänsterna och finns sökande hänvisas i meritförteckningen allt oftare till en allmän musikalisk kunskap med till exempel piano som huvudinstrument, men ingen eller mycket liten förmåga att hantera kyrkorgel. Problemet märks för tillfället mest i församlingar/pastorat på landsbygden eller mindre tätorter, men inom en snar framtid kommer rekryteringen av utbildade kyrkomusiker vara ett problem för de flesta församlingar. Alla prognoser tyder på ett stort underskott på grund av stora pensionsavgångar de kommande åren.

Församlingar är naturligtvis medvetna om problematiken och gör redan idag stora ansträngningar att intressera barn och ungdomar för orgeln som instrument och för arbetet som kyrkomusiker. Vi anser dock att dessa vällovliga satsningar inte räcker. Många barn och ungdomar kommer tyvärr inte i kontakt med kyrkans musikliv på samma sätt som förr. Fler och fler skolor väljer att hålla sina avslutningsceremonier utomhus, i idrottshallar eller andra samlingssalar. De får helt enkelt inte möjlighet att uppleva orgeln som instrument och stifta bekantskap med en kyrkomusiker. Ett vikande medlemsantal spelar också en avgörande roll och bidrar till att avståndet till kyrkans musikliv blir allt större. Samma problematik gäller också studie- och yrkesvägledare, den yrkeskategori som ska vägleda ungdomar i deras framtida yrkeskarriär.

Därför anser vi att en riktad informationskampanj mot kultur- och musikskolor och mot studie- och yrkesvägledare fyller en funktion och kompletterar de satsningar som församlingar gör redan idag.

Malmö och Stockholm den 1 augusti 2022

Marcus Romedahl (FiSK)

Margaretha Herthelius (FiSK)

Kyrkomötet
Motion 2022:48
av Jan-Hugo Nihlén

Förtroendevalda revisorer

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. ändra bestämmelsen i 48 kap. 2 § andra stycket första meningen kyrkoordningen till att lyda enligt följande: ”Kyrkofullmäktige kan, utöver den revisor som ska utses enligt första stycket, välja ytterligare revisorer.”,
2. ändringen träder i kraft den 1 januari 2023.

Motivering

Enligt 48 kap. 2 § andra stycket kyrkoordningen ska kyrkofullmäktige välja ytterligare två revisorer, utöver den revisor som ska utses enligt första stycket.

Sådan ytterligare revisor ska, för att vara valbar, tillhöra Svenska kyrkan, vara döpt och fylla 18 år senast vid valtillfället.

Den revisor som utses enligt första stycket ska vara auktoriserad, även ett registrerat revisionsbolag får utses.

För församlingar kan det vara svårt att finna lämpliga personer att utse till revisorer enligt andra stycket vid samma valtillfälle.

Genom bestämmelsen i första stycket som ställer krav på en auktoriserad revisor eller ett registrerat revisionsbolag, garanteras att det finns en god kompetens och erfarenhet för att fullfölja uppdraget.

I revisorslagen 5 § står:

Revisorn ska granska företagets årsredovisning och bokföring samt företagsledningens förvaltning. Granskningen ska vara så ingående och omfattande som god revisionsledning kräver. Om revisorn är en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag, ska granskningen utföras med professionell skepticism.

I 48 kap. 5 § kyrkoordningen står:

I revisionslagen (1999:1079) finns föreskrifter om revisorernas granskning. Utöver det som anges där ska revisorerna även granska om församlingens verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Det kan ifrågasättas om den i kyrkoordningen intagna skrivningen egentligen skiljer sig åt från revisionslagen.

För att förenkla för en församling eller pastorat som inte kan hitta en förtroendevald revisor föreslås en ändring av 48 kap. 2 § andra stycket första meningen kyrko-

Mot 2022:48 ordningen, så att det ges en valfrihet för församlingen eller pastoratet att utse en förtroendevald revisor.

Ändringen innebär att församlingen/pastorat själva råder över beslutet att tillsätta förtroendevald revisor.

Ekerö den 1 augusti 2022

Jan-Hugo Nihlén (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2022:49
av Paul Höglund

Avsättningar i kyrkans skogar

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att påbörja förhandlingar med berörda myndigheter för att möjliggöra avsättningar i kyrkans skogar av virke till kulturrenoveringar av kyrkans fastigheter.

Motivering

I dag kräver kulturansvariga myndigheter bland annat att det används 200-årig senvuxen fura, medan Skogsstyrelsen vill skydda sådana bestånd. Förslag är avsättningar av individer/områden där avverkning är tillåtet.

Långsele den 2 augusti 2022

Paul Höglund (C)

Kyrkomötet
Motion 2022:50
av Axel W Karlsson

Tidsbegränsade mandatperioder för biskopar

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär införande av tidsbegränsade mandatperioder för biskopar, med möjlighet till omval och med rätt att avstå från omval.

Motivering

Med anledning av en del händelser de senaste åren har biskopsuppdraget, stiftens växlande situationer och biskopars arbetsvillkor med mera kommit att diskuteras. Det är min övertygelse att en ändring av relationerna mellan stift och biskopar enligt intentionerna i denna motion kan bidra till att komma tillrätta med en del problem vi har sett i flera stift.

Enligt nuvarande ordning innehar valda biskopar sina uppgifter som stiftschefer fram till pensioneringen såvida de inte själva väljer att avgå eller förklaras obehöriga. De två sistnämnda möjligheterna förekommer ytterst sällan.

Den nuvarande ordningen utan tidsbegränsade mandatperioder är av flera skäl olämplig. Att en biskop kanske i decennier sitter på samma post utan möjlighet för stiftet att kunna välja en annan, främjar inte kyrkans funktion som kyrka och dess möjligheter att förnyas. Biskopar bör därför väljas för begränsade mandatperioder med möjlighet för biskopen att välja mellan att delta som kandidat för en ny mandatperiod och med rätten att avstå från att delta i omval. Stiftet får därmed med jämna mellanrum, förslagsvis vart femte år, möjlighet att ta ställning till om dess biskop ska få förtroende att fortsätta som stiftschef, eller om möjlighet ska ges att annan biskop väljs.

Förslagsvis vart femte år tillfrågas de valda elektorerna om ett nytt biskopsval ska ske. Om tillräckligt många elektorer i stiftet begär det, öppnas möjligheten att nominera kandidater i vanlig ordning. Nytt val kan leda till omval av sittande biskop, om denne inte avstår från att kandidera i valet. Om inte tillräckligt många elektorer begär nytt val, ska sittande biskop anses bekräftad att fortsätta som biskop i sitt stift i ytterligare en mandatperiod. Denna ordning är ägnad att förstärka det nödvändiga bandet av förtroende mellan stift och biskop.

Den nyordning jag föreslår innebär en förbättring av situationen för respektive biskop, som har rätt att avstå från omval. Den biskop som avstått från omval i ett stift kan, efter nominering, sedan ställa upp i biskopsval i annat stift. Demokratin i respektive stift förstärks.

Observera att förslaget inte innebär att själva biskopsämbetet eller innehållet i biskopsuppdraget förändras. Den som varit biskop för ett stift och sedan avstått från

Mot 2022:50 omval eller inte blivit omvald är fortfarande biskop och kan stå till förfogande för andra uppgifter i kyrkan, till exempel genom att låta sig nomineras som stiftschefskandidat i annat stift.

Motionen är inspirerad av hur det fungerar i en del andra lutherska kyrkor i världen, bland annat i Tyskland och i USA (Evangelical Lutheran Church of America – USA:s största lutherska samfund). Den strider alltså inte mot den lutherska synen på biskopsämbetet.

Göteborg den 2 augusti 2022

Axel W Karlsson (AfS)

Kyrkomötet
Motion 2022:51
av Anne Olofsson och Stig Axelsson

Engagemang, efterföljelse och lärjungaskap

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. tillse att en kunskaps- och inspirationsskrift som tydliggör motivet och stärker både unga och äldre till engagemang och tjänst i församlinglivet i Svenska kyrkan, tas fram,
2. tillse att skriften och annat relevant material i linje med den tydliggör Svenska kyrkans syn på engagemang som lärjungaskap och efterföljelse idag,
3. tillse att skriften och materialet ger tillfälle att få både kunskap och en gemensam utgångspunkt för att samtala om vilka teologiska grundläggande motiv som ligger bakom ett personligt engagemang i församlingar i Svenska kyrkan,
4. tillse att skriften klargör att satsningen på ökad kunskap och motivet till människors engagemang i Svenska kyrkan inte har sin grund i den befarade minskningen av Svenska kyrkans ekonomi utan främst är en fråga om församlingssyn.

Motivering

Ofta får man höra att Svenska kyrkan har anställt bort människors engagemang. Detta kan nog vara riktigt men i åtskilliga församlingar finns många engagerade i kyrkans olika uppdrag.

Svenska kyrkan behöver nu utveckla arbetet med engagemang men det saknas en mer fördjupad förståelse för varför många olika människor, med sina olika gåvor, behövs för att gemensamt bära församlingens uppdrag att vara kyrka. Det är församlingens alla olika engagerade som med gemensamma krafter bygger och gestaltar församlinglivet. Svenska kyrkans ekonomiska situation kan med stor sannolikhet komma att påverka personalförsörjningen på så sätt att vi i en framtid inte kan betala stora grupper av anställda. Den ekonomiska situationen kommer att förändra vissa framtida villkor men inte det som i grunden är församlingssyn och kyrkosyn.

Medlemmarna kommer troligtvis att se en annorlunda kyrka där församlingsfolket blir subjektet och bär ett tydligare ansvar. Även om det kan vara så att det är minskade ekonomiska resurser som tvingar fram en annorlunda vardag i Svenska kyrkan, där församlingsfolket engagerar sig mer och mer, är det inte, och får det inte, ses som att det är en minskad ekonomi som är incitamentet för detta.

Svenska kyrkan är inte vilken förening och organisation som helst. Hon är en kyrka med ett budskap om Gud och Guds kärlek till oss som mänsklighet där evangeliet gestaltas i människors liv och i samhället. Tillsammans vill vi se att människor ska komma till tro, växa i tro och visa att tro och handling hör samman. Det är därför vi säger att kyrkans grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, undervisa samt utöva diakoni och missionera. Denna målformulering har sin grund i

lärjungaskap, efterföljelse och uttrycks i nya testamentet bland annat i missionsbefallningen. I dopet kallas alla som döps till gemenskap, lärjungaskap och efterföljelse och det tydliggörs exempelvis i orden ”Ta emot korsets tecken på din panna, på din mun och på ditt hjärta. Jesus Kristus, den korsfäste och uppståndne kallar dig att vara hans lärjunge”. Tala om en holistisk syn på kristet tjänande! Detta innebär att allt det som Jesus Kristus står för innefattas i lärjungaskapet och konsekvensen blir att vi kallas att gestalta evangeliet för andra. Församlingen är både ordets hörare och ordets görare. Kristi kärlek blir vår drivkraft och det är från denna sanning vi hämtar motivet för vår tjänst. I detta sammanhang talas inte om anställda och frivilliga utan kallelsen gäller alla. Sedan är det en annan sak hur arbetet i församlingen organiseras utifrån kallelsen och hur den bäst kommer till uttryck på varje plats.

Svenska kyrkan behöver på ett tydligare sätt samtala om detta och förmedla kunskap om engagemangets teologiska ursprung i begreppen lärjungaskap och efterföljelse. När detta ursprung helt och fullt accepteras ligger vars och ens insats i gemenskapen i något mycket djupare än i begreppen ”frivillig”, ”ideell”, ”oavlönad” eller att vara ”volontär”. Det handlar om ett tjänande i Kristi anda. Att ta tillvara människors gåvor så att de bär frukt i ett församlingsengagemang, är ett gott förvalterskap och kan även vara en inspirationskälla för andra som längtar efter att få tas i anspråk och få bidra i det som är kyrkans stora uppgift i världen. Här ska naturligtvis även finnas plats för människors kraft och tid att ge ”av god vilja”. Att på ett konkret sätt vara del av en lokal gemenskap som i sin tur är del av något mycket större, Kristi kyrka i världen, ger både den enskilde och hela församlingsgemenskapen en samhörighet med andra kyrkor och med bröder och systrar i andra länder.

Enligt Svenska kyrkans enkätundersökning Kyrkbussen (Bromander 2013, 2014) fanns det omkring 700 000 människor som hade en vilja att verka inom Svenska kyrkan med någon form av insats. Det är mycket viktigt att ta tillvara detta möjliga engagemang och samtidigt vitalisera människors innersta motiv. Det är så vi är kyrka och bygger församling! Många lärdomar kan också hämtas från församlinglivet i Svenska kyrkan i utlandet.

Svenska kyrkan kan inte längre bara tala om hur vi vill ta hand om människors engagemang i Svenska kyrkan. Vi måste tala tydligt om *varför*. Det är mycket angeläget att nationell nivå står för framtagandet, så att det i det nationella perspektivet blir tydligt att tankarna omfattar även utlandskyrkan, andra kyrkor och en ekumenisk dialog, men att arbetet med att implementera skriftens innehåll därefter ligger hos stift och församlingar.

Norrköping den 2 augusti 2022

Anne Olofsson (POSK)

Stig Axelsson (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2022:52
av Mattias Lundberg m.fl.

Ansvaret för kyrkomusikalisk utbildning

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att söka samband med styrelse och utbildningsledning för Marie Cederschiöld högskola, för att med ett bryggstöd i form av ett ekonomiskt garantibelopp möjliggöra antagning av kyrkomusikerstudenter våren 2023.

Motivering

Enligt 10 kap. 3 § kyrkoordningen ska kyrkostyrelsen ”se till att de kyrkliga grundutbildningarna erbjuds i tillräcklig omfattning”. Fram till 2014 var kyrkan medfinansierad till kyrkomusikutbildningen vid Stora Sköndals högskola (numera Marie Cederschiöld högskola), liksom den fortfarande är för en del andra kyrkliga grundutbildningar i icke-statlig regi. Demografisk statistik visar att det fram till 2030 kommer att behöva utbildas 700 nya kyrkomusiker för att upprätthålla nuvarande nivå efter pensionsavgångar. Detta mål kan i nuläget inte uppnås. En enkätstudie bland 608 av Svenska kyrkans kyrkoherdar genomförd under 2022 visar att en majoritet bedömer att kyrkomusiker redan nu är ett bristyrke och att de anser att kyrkan tillsammans med staten bör vara medfinansierad till den högt specialiserade utbildning det rör sig om, med Svenska kyrkan som närmast ensam avnämare. Marie Cederschiöld högskola står för cirka 20 procent av de utbildade kyrkomusikerna varje år, i en tid då kyrkan alltså i strid med 10 kap. 3 § kyrkoordningen inte kommer att klara den framtida kompetensförsörjningen av kyrkomusiker.

Förklaringen till högt söktryck och god kompetensförsörjning är utbildningens under sextio år uppbyggda effektivitet till dess nuvarande utformning, med flexibilitet som bland annat möjliggör utbildning och ackreditering av redan verksamma, men tidigare obehöriga musiker (mellan 80 och 90 procent av dem som söker utbildningen söker inte musikhögskolornas utbildning och vice versa).

Högskolan har ansökt om statligt utbildningsuppdrag för kyrkomusikutbildningen, men i väntan på besked (slutgiltig statsbudget föreligger inte förrän efter riksdagens budgetomröstning hösten 2022) har man under 2022 inte kunnat anta några nya studenter, och tvingas trots högt söktryck avsluta utbildningen under 2023 om ingen antagning kan ske under detta år. För att inte kyrkostyrelsen ska brista i uppdraget enligt 10 kap. 3 § kyrkoordningen bör kyrkomötet och kyrkostyrelsen fatta beslut om bryggstöd för att säkra den framtida försörjningen av utbildade kyrkomusiker i Svenska kyrkans församlingar. Kostnaden för att rädda fortsatt kyrkomusikerutbildning är i förhållande till vad som står på spel relativt blygsam (före 2013 utgick finansiering från kyrkan om cirka fem miljoner kronor per verksamhetsår). Om inte så sker står Svenska kyrkan inför långt större kostnader inom några år, eftersom man

Mot 2022:52 kommer att behöva bygga upp den nuvarande infrastrukturen för en femtedel av försörjningen av nya kyrkomusiker på annat håll, till långt högre kostnader och med stora kompetensförluster och nedlagd kyrklig verksamhet ute i församlingarna.

Märsta, Stockholm, Örsundsbro, Västerås, Göteborg och Skara den 2 augusti 2022

Mattias Lundberg (POSK)

Sven Milltoft (BA)

Carin Åblad Lundström (ÖKA)

Mikael Mogren, biskop

Susanne Rappmann, biskop

Åke Bonnier, biskop

Andreas Holmberg, biskop

Kyrkomötet
Motion 2022:53
av Axel W Karlsson

Psalmen Fädernas kyrka

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i arbetet med psalmboksrevisionen se till att Johan Alfred Eklund psalm Fädernas kyrka ges plats i nästa psalmbok.

Motivering

Psalmen 169 i 1937 års psalmbok med musik av Gustaf Aulén (1879–1977) lyder:

1. Fädernas kyrka i Sveriges land,
kärast bland samfund på jorden!
Vida hon famnar från strand till strand,
fast är hon grundad av Herrens hand.
Byggd till hans tempel i Norden.
2. Allt fick sin vigning i kyrkans famn:
brudgummens löfte till bruden,
hemmet, det nyföddas kristna namn,
kämparnas färd till den sista hamn,
fanan och konungaskruden.
3. Kristet och fritt vill Sverige bo,
råda för landet allena.
Därom i manlig och kristen tro,
därom i strid eller lagfäst ro
konung och folk sig förena.
4. Fädernas Sverige sig kämpat fram.
Kristus var med det på banan,
visade vägen för trofast stam:
Kristus är trofast och svek är skam;
korset stod tecknat på fanan.
5. Kristus har vunnit vår bästa gärd
både i äran och nöden.
Vida gick striden kring Sveriges härd,
frid åt Guds kyrka var kampen värd,
konungens kamp intill döden.

6. Minnen från templet och klockors malm
fäderna följde, och sången
Ännu ur fängelsets natt och kvalm
ljöd genom gallret en kämpes psalm;
det var en svensk som satt fången.
7. Ädel är skaran, sen tusen år
Gud i vår kyrka fått frälsa.
Framåt vår hoppfyllda längtan går:
ungdomen kristnad är Sveriges vår,
Sveriges framtid och hälsa.
8. Komme nu åter till strid för Gud
skaran sin Konung till möte,
väpnad och villig, i helig skrud,
samlad, som daggen på ljustets bud
flödar ur morgonens sköte.
9. Kristnade ungdom, dig gånge väl.
Strid för Guds ära i Norden.
Kämpa för frihet åt bunden träl.
Gud bringe friden till Sveriges själ,
Gud bjude frid över jorden.

Denna psalm har i varierad form tagits upp också i psalmböckerna i våra grannländer Finland och Norge. I finlandssvenska psalmboken finns den som psalm 168, där man sjunger "Fädernas kyrka i fädrens land". Vid Finländska kyrkans psalmboksrevision 1986 behölls psalmen.

Det är nu hög tid att Svenska kyrkan orienterar sig tillbaka till sin nationella och folkkyrkliga identitet och återför Fädernas kyrka till psalmboken.

Trots att denna älskade psalm varit borta från psalmboken under mer än 30 år är den inte bortglömd. Under perioden efter 1986 har flera motioner om att återinföra denna psalm väckts av olika nomineringsgrupper i kyrkomötet.

Göteborg den 2 augusti 2022

Axel W Karlsson (AfS)

Kyrkomötet
Motion 2022:54
av Sofija Pedersen Videke

Själavård

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. genomföra förbättringar för själavårdare,
2. vidta åtgärder för själavårdens fortsatta existens.

Motivering

2014 biföll kyrkomötet en motion om själavård. Att-satsen som bifölls skulle säkerställa att relevanta förbättringar genomfördes.

Ett av resultaten var en forskningsrapport av Victor Aldrin, som redovisades för kyrkostyrelsen 2015 och finns publicerad här

https://lup.lub.lu.se/search/ws/files/8641757/Aldrin_Sja_lava_rdsundervisning_i_Svenska_kyrkan_2016_.pdf

Rapporten visade på nuläget men också förbättringspotential, genom att stärka utbildning och fortbildning, men även handledning för alla som bedriver själavård (vilket även biskopsmötet påpekat i biskopsbrevet om tystnadsplikten 2000/2004).

Det verkar inte ha blivit enklare att få själavård sedan 2014. Tvärtom verkar det svårare, samtidigt som vi kan se att behoven ökar i takt med den psykiska ohälsan. I Kyrkans tidning nr 21/2022 kan vi istället läsa att enskilda har blivit runtslussade mellan telefonsvarare samt att det på vissa håll inte ens är möjligt att få träffa en präst, utan att konfidenter istället hänvisas till en diakon.

Diakoner har en viktig roll, som samtalspartner inte minst då de i sin grundutbildning kan ha utbildning kring samtalsmetodik men de har en annan tystnadsplikt. Präster däremot har absolut tystnadsplikt och en vana att låta nutiden genomlysas av Bibelns berättelser och förkunna hopp. Diakoner och präster behöver komplettera varandra.

I en tid när många människor mår dåligt och vill samtala om existentiella frågor, borde kyrkan ha en självklar roll. Det är därför av största vikt att det är enkelt och självklart att få komma till samtal med en präst. Vi vet ju att det kan dröja innan man kan få annan samtalskontakt, t.ex. inom sjukvården.

Jourhavande präst gör ett fantastiskt jobb på kvällar och nätter men det bygger på att de också kan hänvisa till fysiska samtal i hemförsamlingen.

Det verkar som om det finns präster som känner sig för dåligt rustade för att kunna ha själavård. Det kan lösas antingen genom förbättrad grundutbildning eller fortbildning. Mest sannolikt behövs båda. Men förutom kompetensen behövs också stöd till själavårdare genom möjlighet till handledning, både av kollegor och externa handledare. Här kan det finnas skäl att se på besläktade professioner, som till exempel inom socialt arbete eller bland psykologer.

Själavård är en grundläggande arbetsuppgift för präster, som alla präster förväntas utföra. Fortbildning borde gälla de svårare samtalen, inte vanliga förekommande samtal vid människors livskriser. Kanske behöver själavården skrivas in i kyrkoordningen, så att den blir självklar och synlig även där?

Det är oroväckande att inte alla församlingar och inte alla präster erbjuder själavård med absolut tystnadsplikt på ett lättillgängligt sätt. En del av detta är församlingarnas ansvar, liksom fortbildningen ofta ligger på stiftsnivå, men kyrkostyrelsen ansvarar för prästutbildningen och vissa fortbildningar genom Svenska kyrkans utbildningsinstitut. Victor Aldrins undersökning visar också att alla stift inte kan erbjuda fortbildning i själavård, och att bara fem stift tyckte att det de erbjöd var tillräckligt (Aldrin, s. 5).

Själavård är ett grundläggande fundament för kyrkan, vars behov vi kan anta ökar, baserat på den efterfrågan vi ser. Kyrkostyrelsen behöver därför tillgodose att det finns tillgång till själavårdande präster över hela landet, genom att stärka utbildning och fortbildning. Det skulle ta den bifallna motionen 2014 och den efterföljande rapportens slutsatser på allvar.

Rydebäck den 4 augusti 2022

Sofija Pedersen Videke (S)

Kyrkomötet
Motion 2022:55
av Axel W Karlsson

Förbättrat brandskydd för kyrkor

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att se över de generella regelverken för brandskyddet av kyrkor samt existerande praxis för detta skydd i syfte att finna förbättringar.

Motivering

Kravet att skydda kulturarvet och kravet på brandskydd hamnar genom de gällande regelverken lätt i praktisk motsättning till varandra.

Äldre kyrkor äger ett starkt symbolvärde. De är en identitetsmarkör för sin bygd och de binder samman människor genom generationer och sekler. Förlust av en äldre kyrka är något av det mest traumatiska vi känner till. Kan vi genom förebyggande arbete rädda en enda kyrka från att brinna upp är det ett stort värde.

Brandskyddet av kyrkor är en svår uppgift. De högsträckta tornen i en kyrka gör att en brand kan utvecklas fort och nå övertändning. Träkyrkor som drabbas av brand brinner som regel ned fullständigt, medan stenkyrkor kan klara sig så att den gamla muren kan användas vid en rekonstruktion. Enligt uppgifter i öppna källor har 90 procent av kyrkorna automatiskt brandlarm, 80 procent har automatiskt brandlarm kopplat till räddningstjänsten. 68 procent av kyrkorna saknar automatiskt släcknings-system.

Ungefär hundra kyrkor har brunnit ned i Sverige det senaste seklet. Under de senaste decennierna har räddningstjänsten i snitt gjort 26 insatser per år för brand i kyrkor. De vanligaste orsakerna till bränderna är 27 procent fel i utrustning, 21 procent anlagd brand och 18 procent okänd orsak. Alla kyrkor inom Svenska kyrkan skyddas av kulturminneslagen 4 kap.

Inga väsentliga ändringar får göras på kyrkor byggda efter 1940 utan att det medges av länsstyrelsen. Kulturhistoriskt särskilt viktiga byggnader får inte förvanskas enligt plan- och bygglagen (1987:10). Riksantikvarieämbetet ansvarar centralt för att bevara kulturarvet.

I samband med en översyn av det slag jag föreslår bör det undersökas vad som kan göras för att en högre andel av kyrkorna får automatiska brandlarm kopplade direkt till räddningstjänsten. Vidare bör främjande av möjligheten att göra sakristiorna till brandceller prövas. Kyrkostyrelsen bör också verka för att räddningstjänsten har förberedda insatsplaner för alla kyrkor. Det är dyrt att förbättra brandskyddet i kyrkor. Därför måste kostnadseffektiva åtgärder analyseras fram.

Göteborg den 2 augusti 2022

Axel W Karlsson (AfS)

Kyrkomötet
Motion 2022:56
av Boel Johansson m.fl.

Studier i religionspsykologi för blivande präster

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att se till att religionspsykologi blir ett obligatoriskt ämne i prästutbildningen.

Motivering

När en kris drabbar ett samhälle öppnar ofta församlingen rum för att ge människor möjlighet till ljuständning, själavårdssamtal och minnesstund. När en enskild drabbas av en kris är det inte ovanligt att man söker sig till församlingen för att samtala med en präst eller en diakon. Vid sidan av traditionella själavårdssamtal kan man även få samtala med jourhavande präst genom 112. Det faktum att väntetiderna för att komma fram ofta är långa tyder på att behoven är stora. De samtal som varje präst har inför en begravning är till en del ofta själavårdande. Det här är ett område där Svenska kyrkan fortfarande har ett gott renommé. Vi har seklers erfarenheter av själavård i existentiella kriser. Präster har i alla tider haft utbildning i själavård, för att kunna leva upp till de krav som ställs.

I den utbildning som präster idag får ingår 80 timmars utbildning i själavård inom den avslutande kursen vid Svenska kyrkans utbildningsinstitut (SKUI). Denna utbildning ska ge blivande präster en komplettering till de kunskaper man har i sin teol. mag. Problemet är att blivande präster inte självklart har några tidigare kunskaper på området att komplettera vid SKUI. Religionspsykologi, som ingår i religionsbeteendevetenskap, är det ämne som ger akademiska kunskaper om själavård och existentiell hälsa. Före 2012 krävdes minst 20 p/30 hp i religionsbeteendevetenskap. Detta är numer inte ett obligatoriskt ämne i prästutbildningen, utan ett tillval för den intresserade. Hur god utbildningen än är vid SKUI, går det inte att tro, att en utbildning i teoretisk och praktisk själavård som motsvarar endast två veckors studier kan vara ens i närheten av de krav som med rätta ställs på en präst. För diakoner är situationen betydligt bättre: I grundutbildningen krävs utbildningar där psykologi ingår och vid SKUI får man fler timmar i själavård.

Själavård brukar beröra kriser i vid mening, frågor om tro och tvivel, svårigheter i relationer, missbruk, känslor av meningslöshet och oro inför livet och döden. Det finns ofta en tydlig existentiell dimension och själavårdare välkomnar var och en som är i behov av samtal oavsett tro, tvivel eller medlemskap i Svenska kyrkan. Existentiell hälsa är ett begrepp som får alltmer uppmärksamhet. Kunskaper om att existentiell hälsa finns vid sidan av och i samspel med fysisk, psykisk och social hälsa sprids alltmer. Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen liksom SKR (Sveriges kommuner och regioner) och många regioner efterlyser kompetens inom existentiell hälsa och ohälsa för befolkningen. I Svenska kyrkans församlingar vill vi säga: Välkomna till

kyrkan! Det här kan vi. Präster och diakoner är utbildade för det här. Men numer stämmer det inte alltid för prästerna.

Församlingsbor ska kunna lita på att präster behärskar grunderna i själavård och inte skadar någon på grund av okunskap. Det förtroende som fortfarande finns i samhället och hos många enskilda för kyrkans professionalitet inom själavårdsområdet får inte missbrukas. Präster ska kunna vara trygga i att ha fått nödvändiga kunskaper och färdigheter i själavård i sin utbildning, när en människa i nöd tar kontakt och vill samtala. Själavård är inte lätt. Riktigt svåra samtal kan riskera att äventyra också själavårdarens hälsa, självförtroende och tro.

När en ny prästutbildning snart ska beslutas är det nödvändigt att den utbildning som ges i själavård vid SKUI kompletterar akademiska studier i religionspsykologi.

Gävle den 1 augusti 2022

Boel Johansson (POSK)

Johanna Öhman (POSK)

Katarina Glas (POSK)

Stig Axelsson (POSK)

Lena Arman (POSK)

Sofia Rosenquist (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2022:57
av Axel W Karlsson

Svenska kyrkans medlemstapp

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. uppdra till kyrkostyrelsen att utse en kriskommitté med uppgiften att analysera orsakerna till Svenska kyrkans snabbt minskande medlemstal och den fallande andelen döpta per årskull samt att föreslå åtgärder,
2. att minst en fjärdedel av utredarna är från andra länder än Sverige,
3. att minst en fjärdedel av de svenska utredarna tillhör andra samfund än Svenska kyrkan,
4. att kriskommittén presenterar förslag på hur den vikande medlemsutvecklingen kan vändas.

Motivering

Svenska kyrkan har sedan relationerna till staten ändrades omkring år 2000 drabbats av ett dramatiskt medlemstapp utan att kyrkoledningen har reagerat nämnvärt. I varje annan rörelse torde så kraftiga medlemsförluster ha utlöst en rad åtgärder. Varför inte i Svenska kyrkan? Ingen teologisk bearbetning värd namnet har skett av kyrkans största existentiella problem. Som reaktion på den katastrofala medlemsflykten har hittills från kyrkans sida enbart en mycket ytlig enkätundersökning gjorts.

www.svenskakyrkan.se/nyheter/tror-inte-pa-gud---vanligaste-orsak-till-uttrade-ur-svenska-kyrkan

Tre huvudanledningar till utträden redovisas i denna:

- ◆ De tror inte på Gud (40 procent av de svarande har uppgett detta svar)
- ◆ Medlemskapet känns inte meningsfullt (18 procent)
- ◆ Ekonomiska motiv (17 procent).

Ingen diskussion har presenterats om hur dessa anledningar förhåller sig till varandra. Av liknande undersökningar vet vi att olika grunder till utträden i regel inte utesluter varandra. De tillfrågade uppger ofta flera anledningar, som de rangordnar på olika sätt.

Enligt den kortfattade kommentartexten på kyrkans hemsida ska ett huvudskäl i 40 procent av fallen vara ”tror inte på Gud”. Eftersom ingen bearbetning av svaren har publicerats, får man lätt intrycket att detta uppfattas som ett ”öde” som inte går att påverka. Men det är fel. Det går mycket bra att argumentera med rationella resonemang för Guds existens och väsen och kyrkan bör kraftigt förstärka denna del av sin förkunnelse.

Att ”Medlemskapet känns inte meningsfullt” kan bero på många olika förhållanden och måste undersökas närmare. Av erfarenhet vet vi att många uppfattar kyrkan som alltför oklar och okritiskt positiv till islam och av den anledningen tar avstånd.

Att endast 1,9 procent av de utträdde, som enkätundersökningen påstår, skulle anse politiska ställningstaganden vara en anledning att utträda, förefaller inte alls trovärdigt med tanke på den omfattande kritik som riktats mot kyrkan som helhet och inte minst mot kyrkoledningen på denna punkt.

Fredrik Reinfeldt, då ledare för ett av landets största partier, konstaterade att ”kyrkan har köpt vänsterns världsbild” och att han därför utträtt. Han har ingalunda varit ensam i detta ställningstagande.

Att hänvisa till att många stora medlemsorganisationer numera förlorar medlemmar och att kyrkan minsann inte är värst, som tillträdande ärkebiskop gjort, är inget bra försvar. Att påstå att ”människor inte vill delta i organiserat föreningsliv” torde vara fel. Människor lämnar föreningar som de uppfattar som icke representativa för deras övertygelser. Bland annat att flera nya politiska partier bildats på senare år med många mycket aktiva medlemmar är ett exempel på engagemang i föreningsliv.

Den mångårige danske kyrkoministern Bertel Haarder i det liberala partiet Venstre, såg klart riskerna och förklarade: om kyrkan börjar ta ställning i alla möjliga politiska frågor kommer människor att utträda. Precis så har det blivit.

En tidningsartikel från 2005 är synnerligen avslöjande för utvecklingen. ”Ljumheten måste minska” i Svenska Dagbladet i januari 2005 (lätt att finna vid sökning på internet) konstateras att fler medlemmar än någonsin lämnade Svenska kyrkan 2004. Som reaktion på detta förklarade ärkebiskopen KG Hammars ”informationschef” att kyrkan nu ska bli både tydligare och tuffare, den ska profilera sig genom att tydligare ta ställning i en rad omdiskuterade frågor. ”Man” har formulerat gemensamma värderingar om vad Svenska kyrkan står för och hur de ska kommuniceras. Med ordet ”man” avses tydligen den ledande kyrkoeliten, i vart fall inte medlemmarna. Bland de viktigaste ställningstagandena nämns ”Nej till Israels ockupation av Palestina” och ”ett tydligt ställningstagande i homosexfrågor.”

”I de här frågorna har vår ståndpunkt varit klar länge” säger informationschefen, ”men vår inställning måste bli mer känd. En del kommer att gå ur Svenska kyrkan på grund av våra ställningstaganden, men hellre det. Det viktiga är att lumheten inom Svenska kyrkan minskar”, säger Ingrid Andersson Göranson, informationschef på Svenska kyrkan.

Som sagt, tidningsartikeln från 2005 är synnerligen avslöjande. Det dialoglösa, kritiklösa och distanslösa förhållningssättet till hbtq-rörelsen har blivit en anledning för många att utträda. Svenska kyrkan uppfattas numera i vida kretsar som anti-semitisk. Även om den föreställningen delvis bygger på missuppfattningar och sannolikt också avsiktliga förvrängningar, så tycks kyrkan inte ha klarat kommunikationsmässigt att göra sig av med denna stämpling. Även andra av kyrkoelitens politiska påverkansoperationer utan dialog har lett till utträden.

Som alternativ till ett auktoritärt, icke-argumenterande pådyvlande av alla möjliga politiska ställningstaganden uppifrån kyrktoppen, föreslår jag att kyrkan istället aktivt bidrar till att människor ges stöd att bilda sig egna uppfattningar. Det kan ske genom argumenterande skrifter, resonerande debattinlägg, främjande av studiecirkel och på annat sätt.

Göteborg den 2 augusti 2022

Axel W Karlsson (AfS)

Kyrkomötet
Motion 2022:58
av Jonas Noréus m.fl.

Avståndstagande från omvändelseterapi

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. uttala att omvändelseterapi för hbtqi-personer inte ska förekomma i något sammanhang inom Svenska kyrkan,
2. uppdra till kyrkostyrelsen att förmedla denna syn på omvändelseterapi till andra kristna samfund i olika samarbetsorgan, till exempel Sveriges kristna råd,
3. uppdra till kyrkostyrelsen att förmedla denna syn på omvändelseterapi till företrädare för andra religioner i de samverkansorganisationer Svenska kyrkan ingår i, inom ramen för religionsdialog.

Motivering

Så kallad omvändelseterapi är ett samlingsbegrepp på föregivet psykologiska eller medicinska behandlingar för att förändra en persons sexuella läggning eller könsidentitet, alltså att ”omvända” homo- och bisexuella till heterosexuella eller ”omvända” transpersoner till cis-personer. Så kallad omvändelseterapi används för att utöva press på enskilda hbtqi-personer, särskilt i religiösa miljöer där normen är starkt fördömande mot det som avviker från den traditionella normen om sexualitet och kön. Detta orsakar ofta ett psykiskt lidande för de individer som utsätts.

Det är viktigt att slå fast att omvändelseterapi saknar allt vetenskapligt stöd. En människas sexuella läggning eller könsidentitet är en djupt liggande del av den egna personligheten och kan inte förändras genom så kallad terapi av utomstående. Det finns begränsat med kunskap om omvändelseförsök inom kristna församlingar i Sverige, men det finns några studier om negativa attityder mot hbtqi-personer och tankar om omvändelse som möjlig och önskvärd. Baserat på dessa kan konstateras att det finns exempel på företeelsen från olika kristna miljöer i Sverige, både inom frikyrkor (se exempelvis Carlström 2020; 2021; Wickberg, Caspersson & Agernäs, 2016) och inom Svenska kyrkan (Wickberg, Caspersson & Agernäs, 2016). Vidare har Dagens Nyheter i flera granskande reportage i juli 2022 visat att omvändelseterapi förekommer i både kristna och muslimska samfund.

I Sverige är det till skillnad från flera andra länder inte förbjudet med omvändelse-terapi. Givet att Svenska kyrkan numera har en tydlig officiell hållning att vara inkluderande för hbtqi-personer är det självklart att markera att omvändelseterapi inte ska förekomma någonstans inom Svenska kyrkan.

Svenska kyrkan har sedan lång tid etablerade dialog- och samarbetsformer med andra kristna samfund och i religionsdialog med företrädare för andra religioner. Även i dessa forum bör denna fråga tas upp med syfte att påverka.

Mot 2022:58 Varberg, Stockholm och Malmö den 2 augusti 2022

Jonas Noréus (FiSK)

Margaretha Herthelius (FiSK)

Olov Lindquist (FiSK)

Marcus Romedahl (FiSK)

Kyrkomötet
Motion 2022:59
av Jonas Noréus

Tillsättning av domprost

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till en reglering i kyrkoordningen om vem som ska vara biskopens ersättare i tillsättningsnämnden för domprost.

Motivering

I kyrkoordningen regleras hur tillsättning av domprost ska gå till. Den ska genomföras av en tillsättningsnämnd med tre ledamöter från stiftsstyrelsen och tre ledamöter från domkyrkoförsamlingen. Även ersättare ska utses. Biskopen är ordförande och stiftsstyrelsen ska besluta om vem som är biskopens ersättare som ledamot.

Det sista ovan, ”biskopens ersättare som ledamot” är inte reglerat. En formulering i 34 kap. 12 § kyrkoordningen lyder: ”... ersättare ... ska väljas bland ledamöter och ersättare i det organ som förrättar valet” och kan tolkas så att biskopens ersättare ska väljas ur stiftsstyrelsen. Men om biskopens roll som ordförande anses självskriven är biskopens ersättare en helt öppen fråga.

Fråga har uppkommit vid olika tillfällen om vem som bör vara biskopens ersättare i tillsättningsnämnden. Enligt 7 kap. 12 § kyrkoordningen är domprosten biskopens ersättare i stiftsstyrelsen. Det ligger nära till hands att domprosten väljs som ersättare även i tillsättningsnämnden. Det finns dock argument för att domprosten inte bör ha den rollen, då det skulle innebära deltagande i tillsättningsbeslut om dennes egen efterträdare. Ska den dubbla ansvarslinjen behållas (när biskopen är frånvarande) kan man å ena sidan argumentera för att låta en ledamot eller ersättare i stiftsstyrelsen som också är präst eller diakon utses som biskopens ersättare. Å andra sidan är sådan ledamot/ersättare i stiftsstyrelsen inte vald som representant för sin vigningstjänst utan för sin nomineringsgrupp vilket då blir ett argument emot en sådan ordning. I vissa fall har stiftsstyrelsens förste vice ordförande valts som både tillsättningsnämndens vice ordförande och biskopens ersättare i tillsättningsnämnden.

Frågan är som sagt oreglerad och det kan resoneras olika, vilket också har skett.

Det vore önskvärt att få en enhetlig reglering av denna frågeställning. En möjlighet skulle vara att låta den präst eller diakon som ingår i domkapitlet (enligt 9 kap. 1 § kyrkoordningen) få rollen som biskopens ersättare i tillsättningsnämnden. En reglering kan dock utformas på olika sätt och jag önskar därför att kyrkomötet ger kyrkostyrelsen i uppdrag att utreda hur en sådan reglering skulle kunna se ut.

Varberg den 2 augusti 2022

Jonas Noréus (FiSK)

Kyrkomötet
Motion 2022:60
av Rebecca Hägg

Effekter av barnkonsekvensanalyser

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. uppdra till kyrkostyrelsen att genomföra en utvärdering av vilka effekter som beslutet om barnkonsekvensanalys fått,
2. syftet med utvärderingen ska vara att hitta vägar för att ytterligare stödja och förenkla arbetet med barnkonsekvensanalys.

Motivering

2012 beslutade kyrkomötet om ändringar i kyrkoordningen som innebär att Svenska kyrkan ska genomföra barnkonsekvensanalys (BKA) inför beslut. Beslutet gäller för församlingar, stift och nationell nivå.

Arbetet med BKA handlar om att bedöma vilka konsekvenser som uppstår för barnet av de beslut som fattas och är en process där uppgiften är att bedöma och redogöra för vad som är barnets bästa i ett visst tidsbundet sammanhang.

Bilden som framkommer när man diskuterar BKA med andra förtroendevalda och medarbetare är att många upplever att det är svårt och att de olika enheterna runtom i landet gör väldigt olika. En församling som jag talat med har inte kommit längre än att kyrkorådets ordförande i slutet av varje sammanträde ställer frågan om vilka ärenden som det borde gjorts en BKA till eller där barn kanske skulle kunna påverkas på kort eller lång sikt. Det innebär att frågan lyfts, men för sent och utan någon större reflektion.

I ett stift görs ambitiösa och kvalitativa BKA som läggs med som bilaga till varje ärende, oavsett typ av beslut. I ett annat stift görs ett omfattande BKA-dokument en gång om året kopplat till att budget och verksamhetsplan beslutas (därutöver vid mycket stora beslut).

Arbetsätten och ambitionsnivåerna är med andra ord mycket olika och bör nog så få vara, men det är positivt om stödet till församlingar och stift kan förbättras för att förenkla och förtydliga arbetet. Bilden som framkommer är att arbetet med BKA har gett många goda effekter både på kort och lång sikt när det gäller att stärka barnens särställning i Svenska kyrkans verksamheter, men att det kan vara svårt att se i det vardagliga löpande arbetet.

Med anledning av detta bör kyrkomötet uppdra till kyrkostyrelsen att utvärdera vilka effekter som beslutet rörande BKA fått, nu när det gått tio år sedan beslutet fattades. Detta ska inte ses som ett ifrågasättande av BKA, utan tanken är att synliggöra effekter, visa på positiva exempel och ytterligare se hur man kan stödja och förenkla för verksamheterna i arbetet med BKA.

Linköping den 2 augusti 2022

Rebecca Hägg (S)

Kyrkomötet
Motion 2022:61
av Peter Weiderud och Klas Corbelius

Ekumenisk dialog om nedrustning

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. uppmana Kyrkornas världsråd att tillsammans med aktuella medlemskyrkor återuppta dialogen med icke-nukleära medlemmar av Nato,
2. å Svenska kyrkans vägnar ta en aktiv del i en sådan dialog.

Motivering

Svensk nedrustningspolitik på kärnvapenområdet har varit mycket uppskattad av Kyrkornas världsråd (KV), och den ekumeniska rörelsen, genom att den varit aktiv och haft samsyn med kyrkornas hållning i dessa frågor. När Sverige nu ansluter sig till försvarsalliansen Nato och blir del av Natos kärnvapenparaply, förändras förutsättningarna för kärnvapenpolitiken och samarbetet med internationella NGO:er på området, KV och den internationella kampanjen för att avskaffa kärnvapen, ICAN.

Inför översynskonferensen av det Nukleära ickespridningsavtalet, NPT, 2005 genomförde KV, tillsammans med medlemskyrkorna i aktuella länder, en dialog med några ickenukleära medlemmar av Nato kring diskrepansen mellan ländernas åtaganden i NPT och Nato. Enligt artikel 6 i NPT är länderna skyldiga att verka för kärnvapnens avskaffande, medan Natos strategiska doktrin beskriver samma vapen som avgörande (essential) för ländernas säkerhet. I dialogen för snart 20 år sedan fanns ett intresse hos flera länder att bearbeta dilemmat på ett seriöst sätt och ett engagemang hos medlemskyrkorna i dessa länder att bistå i dialogen. Bland de länder som besöktes fanns Kanada, Tyskland, Norge och Nederländerna.

En sådan dialog är lika angelägen idag. Ingen kärnvapennedrustning har skett sedan 2005 och utvecklingen under 2022 har ytterligare försvårat det internationella dialogklimatet. Dessutom har Sverige, som nu ansökt om medlemskap i Nato, och därmed också Svenska kyrkan, intresse av att delta i en sådan dialog.

Kyrkomötet bör därför uppdra till kyrkostyrelsen att föreslå att KV, tillsammans med aktuella medlemskyrkor, återupptar dialogen med icke-nukleära medlemmar av Nato samt att Svenska kyrkan tar aktiv del i en sådan dialog.

Arboga den 3 augusti 2022

Peter Weiderud (S)

Klas Corbelius (S)

Kyrkomötet
Motion 2022:62
av Margareta Andersson

Sammanläggningar av församlingar och pastorat

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. initiera en stiftsvis undersökning av resultatet av sammanläggningen av församlingar och pastorat,
2. analysera resultatet av undersökningen och dra slutsatser av den inför framtida beslut.

Motivering

Efter utredningen Tillit och samverkan har stora förändringar skett i Svenska kyrkans struktur. Många församlingar och pastorat har lagts ihop till stora enheter med avsikten att organisationen ska få större möjlighet att ägna sig åt det grundläggande uppdraget: gudstjänst, undervisning, diakoni och mission. Frågan är om målet är uppnått eller ens på väg att uppnås. Ingen verkar kunna svara på frågan och det finns till och med en viss rädsla för att ens ställa den.

De stora enheterna skulle avlasta administrationen från de mindre så att resurser kunde användas bättre, men det är tveksamt om det har blivit så. Det har gått åt tid och pengar för att lägga samman olika organisationer inom kyrkan och en hel del resurser har också fått läggas på att bilägga tvister och ena splittrande viljor från de gamla strukturerna. Det går också åt resurser för att dokumentera vad som görs på olika håll i en stor organisation så ”förpappningen” har tilltagit.

Någon ordentlig genomlysning av resultatet av förändringarna har inte gjorts. Det innebär att vi inte vet vad som varit bra och kan vara goda exempel eller vad som inte var så lyckat och som vi kan lära oss något av inför framtiden. En sådan undersökning bör initieras av kyrkostyrelsen men för att göra mest nytta genomföras av stiftet.

Näshult den 3 augusti 2022

Margareta Andersson (C)

Kyrkomötet
Motion 2022:63
av Sven Gunnar Persson m.fl.

Parlamentarisk utredning om indirekta val

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en utredning med bred parlamentarisk förankring med uppdrag att komma med förslag till utformning av indirekta val av stiftsfullmäktige och kyrkomöte och vilka ändringar av kyrkoordningen detta kan medföra. De ekonomiska aspekterna på ett sådant system ska också belysas i utredningen.

Motivering

Vid behandling av frågor om direkta och indirekta val vid föregående kyrkomöte konstateras i organisationsutskottets betänkande, som bifölls av kyrkomötet, att det behövs fortsatta samtal som berör valsystemets utformning. Vidare konstaterar utskottet att en eventuell utredning av det slag som nu efterlyses bör ha en bred parlamentarisk förankring.

Frågan om direkta eller indirekta val till stiftsfullmäktige och kyrkomötet har diskuterats ända sedan beslutet att övergå till direkta val fattades av ett oenigt kyrkomöte 1999. I den konsekvensanalys som kyrkostyrelsen på uppdrag av kyrkomötet nyligen genomfört konstateras att såväl direkta som indirekta val är att betrakta som demokratiska val.

Svenska kyrkan är ett evangeliskt-lutherskt trossamfund som framträder som församlingar och stift (10 kap. 1 § kyrkoordningen). Församlingen utgör den primära enheten där samfundets grundläggande uppgift utförs. Regionalt framträder samfundet som ett stift. Genom denna grundläggande struktur och dessa förhållningssätt har Svenska kyrkan en liknande uppbyggnad som de allra flesta av civilsamhällets organisationer. Organisationer och föreningsliv som har haft och har en avgörande betydelse för den svenska demokratins framväxt och fortsatta utveckling. I dessa organisationer är val i allmänhet indirekta genom att lokalavdelningar väljer representanter till regionala församlingar, som i sin tur väljer ledamöter till beslutande församlingar på nationell nivå. Det är också fallet i de allra flesta kyrkosamfund i världen.

I ett trossamfund där den lokala nivåns centrala betydelse betonas så starkt förefaller det naturligt och rimligt att den lokala nivån också utser de ledamöter som har att besluta om samfundets angelägenheter på stifts- och nationell nivå. En sådan ordning skulle också på ett tydligare sätt visa att den nationella nivån inte är till för sin egen skull utan till för församlingarnas möjligheter att genomföra sin uppgift.

Förutom att spegla den kyrkosyn som så starkt präglar trossamfundets styrande dokument finns flera fördelar med ett indirekt val till stiftsfullmäktige och kyrkomöte. Betydande besparingar kan göras genom minskat behov av valmaterial och personella

insatser i samband med valen. Behovet av att trygga den demokratiska styrningen för framtiden till en lägre kostnad än idag lyfts också fram i kyrkostyrelsens skrivelse Verksamhet och ekonomi (KsSkr 2022:1 s. 8). Möjligheten att erhålla representation för grupperingar utan förankring på den för kyrkan centrala församlingsnivån begränsas också i ett indirekt valsystem.

En utredning av det slag som föreslås i motionen kommer att innebära ett omfattande arbete och kräver en bred förankring på alla nivåer. Det är därför rimligt att ett beslut i den grundläggande frågan om nytt valsystem fattas först i tiden efter det nästkommande kyrkovalet.

Figeholm den 3 augusti 2022

Sven Gunnar Persson (POSK)

Amanda Carlshamre (POSK)

Per Lindberg (POSK)

Bengt Kjellgren (BA)

Leif Nordlander (FK)

Berth Löndahl (FK)

Åsa Nyström, biskop

Åke Bonnier, biskop

Olle Reichenberg (BA)

Kyrkomötet

Motion 2022:64

av Sandra Ryström Signarsdotter och Jesper Eneroth

Jämställdheten i Svenska kyrkan

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utifrån statistiken i kyrkostyrelsens skrivelse Jämställdheten i Svenska kyrkan analysera och utforma en gemensam strategi för en kyrka som är jämställd.

Motivering

Kyrkostyrelsens jämställdhetsskrivelse 2020 visar att Svenska kyrkan har en bit kvar innan kyrkans jämställdhetsarbete kommit dit det vill vara. Kön fördelningen för präster i Svenska kyrkan är visserligen jämn (när vi hänvisar till kön använder vi de två kategorier genus som kyrkostyrelsen använder i sin statistik i jämställdhetsskrivelsen 2020), men det statistiken visar är att män både tjänar mer och är överrepresenterade i ledande befattningar. Detta samtidigt som de som söker sig till prästutbildningen idag är en övervägande majoritet kvinnor.

Forskning (Talang för människor – psykologin bakom framgångsrikt talent management, s. 136–138, Kajsa Asplund) visar att när chefer ska rekryteras, och det står mellan en man och en kvinna med samma behörighet och kapacitet, anställs oftast mannen baserat på hans potential. Potential är dock inte detsamma som verklig kompetens. Om kvinnan säger man inte alltför sällan att hon behöver mer erfarenhet innan organisationen vill satsa på henne. Det forskningsstudien visar är att mannen antas ha en obegränsad potential medan kvinnans är avgränsad. Denna studie stärks av Sophie Linghags doktorsavhandling (Från medarbetare till chef – kön och makt i chefsförsörjning och karriär, KTH) där Linghag menar att de olika synerna på potential signalerar att problemen ligger i strukturen med en överordnad position för männen (s. 178). Detta är inget unikt för just kyrkan, utan genomsyrar samhället i stort.

Detta förstärker det faktum om hur man talar om kvinnor och män som ledare kopplat till personlighetsdrag. Vilka ledaregenskaper är det vi lyfter när vi talar om män? Och vilka ledaregenskaper lyfter vi när vi talar om kvinnor? Mer ofta än sällan kopplar vi stabil, erfaren och kompetent till just mannen. Om kvinnan som ledare/chef används ofta adjektiv så som skinn på näsan, vassa armbågar eller andra förtäckt nedsättande beskrivningar. De olika beskrivningarna av mannen och kvinnan som ledare och chef bekräftar ledarskapet hos mannen medan de begränsar ledarskapet hos kvinnan. Detta handlar om patriarkala normer som skapar en förväntan om hur en ledare ska vara.

Samtida forskning visar på en enda skillnad i personliga egenskaper mellan könen och det är kriteriet som mäter social stil. Det forskningen visar på är att kvinnor har ”närmare 20 procent större förmåga att visa kommunikativa och lyhörda beteenden

än män.” Där kvinnor visar upp en högre social kompetens av att bygga nära relationer visar män större grad av okänsligt beteende och större ointresse. Där Svenska kyrkan befinner sig idag i en förändringsprocess där allt större vikt läggs vid relationellt och socialt samspel kommer kriteriet för social stil som ledaregenskap att göra stor skillnad.

Det som saknas i Svenska kyrkan är en genomgripande debatt utifrån modern forskning så som den vi hänvisat till ovan. Det räcker inte med att lägga fram statistiken inom ramen för jämställdhetsarbetet, vi behöver utöver det även analysera siffrorna på ett adekvat sätt för att kunna ställa de rätta frågorna. Om Svenska kyrkan ska vara en psykosocialt hållbar arbetsplats och lyckas attrahera arbetskraft för framtiden måste vi ha en långsiktig strategi vad gäller jämställdhetsarbetet som täcker alla led från styrning och ledning ner till det operativa arbetet på församlingsnivå.

I agenda 2030, FN:s omfattande globala vision, står bland annat att läsa: ”Jämställdhet är ett mål i sig liksom en förutsättning för hållbar och fredlig utveckling.”

Och vad gäller ledarskap är delmål 5.5 att: ”tillförsäkra kvinnor fullt och faktiskt deltagande och lika möjligheter till ledarskap på alla beslutsnivåer i det politiska, ekonomiska och offentliga livet”, sammanhang dit även Svenska kyrkan räknas. Många av de kvinnor som idag (jämfört med 15–20 år sedan) vill arbeta som präster i Svenska kyrkan, väljer att låta Svenska kyrkan bli deras andra yrkesverksamma bana. Kvinnor som idag vänder sig till Svenska kyrkan är kvinnor i åldern 35–55 år. Detta innebär att kvinnor, som generellt är överrepresenterade bland nyprästvigde, som idag känner sig kallade att arbeta som präster i Svenska kyrkan, är oerhört kompetenta, har lång erfarenhet av yrkesliv, har bred erfarenhet av ledarfunktioner, och kommer in i kyrkan med annan yrkesutbildning/akademisk utbildning än teologi. De vill leda i kyrkan och de vill verka för kyrkan. Dessa erfarenheter och kompetenser måste kyrkan tillvarata, vilket hör ihop med det ovan sagda om rekrytering till ledande positioner.

Konkreta åtgärder måste fås på plats och en genomgripande förändring därmed realiseras. Diskrimineringslagen åberopar att arbetsgivare ska kartlägga och vidta aktiva åtgärder. Kyrkomötet på nationell nivå kan vara ett bra stöd och komplement till detta arbete, till exempel genom att besluta om åtgärdsfokuserade aktiviteter på stiftsnivå såsom att anordna årliga jämställdhetskonferenser, som med ett professionellt förhållningssätt säkerställer både initiativ och nödvändig uppföljning. Det kan här vara en fördel att bjuda in externa jämställdhetsexperter att föreläsa och leda det som behöver vara ett värderingsgrundande arbete, där samtida forskning får ta relevant plats. Just den externa blicken kan bidra med perspektiv som annars inte skulle komma fram. Utbildning, dialog och relationellt ledarskap behöver sammansmälta för att leda till dessa väsentliga åtgärder, som i förlängningen kan manifesteras den förändring vi eftersträvar.

Stockholm den 3 augusti 2022

Sandra Ryström Signarsdotter (S)

Jesper Eneroth (S)

Kyrkomötet
Motion 2022:65
av Cecilia Gyllenberg Bergfasth m.fl.

Inrättande av elfond

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att inrätta en elfond på 2 miljarder kronor över tre år som stiftens kan söka medel från för investeringar i solcellsparkar eller vindkraft.

Motivering

Sverige har, liksom övriga länder i världen, stort behov av att gå till fossilfri elförsörjning. Det är bara naturligt att Svenska kyrkan tar ansvar för sin egen elförsörjning i detta sammanhang och därmed inte belastar andra. Som kristna är det naturligt för oss att ta ansvar och hjälpas åt.

Svenska kyrkan förbrukar ca 0,5 TWh el i sitt fastighetsinnehav per år. För att producera 0,5 TWh el behövs motsvarande 750 hektar mark och cirka 3 miljarder kronor i investering. För att få en uppfattning om storleken är 750 hektar mindre än 2 promille av kyrkans skogsmarksareal.

Det finns marker som är olämpliga för skogsbruk eller jordbruk, men som lämpar sig utmärkt för solceller och det är där placering bör ske. Dessa marker, som ofta är betesmarker, kan samnyttjas med betande får eller kor.

Vindkraft är för vissa stift en bättre investering eller ett komplement till solcellsparkar, även om solcellsparkarna är det som idag är snabbast och lättast att genomföra, och bör därför ingå som en möjlighet.

Förslaget är en investering för framtiden. För stiftens kommer detta i längden innebära en ny inkomstkälla som kan bidra till möjligheten att rusta upp kyrkor och andra byggnader. Det leder till stift med god ekonomi och välskötta byggnader, något som gynnar oss alla.

Linköping den 3 augusti 2022

Cecilia Gyllenberg Bergfasth (MPSK)   *Åsa Öckerman (MPSK)*

Lena Östman (MPSK)   *Aina Nordqvist (MPSK)*

Marja Sandin-Wester (MPSK)   *Henrik Blind (MPSK)*

Agneta Granström (MPSK)

Kyrkomötet
Motion 2022:66
av Cecilia Gyllenberg Bergfasth m.fl.

Ursäkten till samerna

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. säkerställa att evangelierna finns tillgängliga på de samiska språken,
2. tillsammans med Samiska rådet i Svenska kyrkan utforska hur samernas andlighet kan ges en naturlig plats i våra kyrkor och ha en central rådgivande funktion,
3. införa en central enhet för rådgivning och översättning till de samiska språken,
4. ta fram information och berättelser som kan förkunnas i våra kyrkor,
5. ta fram material för att medvetandegöra hur samerna behandlats historiskt och Svenska kyrkans del i övergreppen på det samiska folket så att alla församlingar kan ta del av det,
6. ta fram material för att sprida kunskap om urfolkens rättigheter i alla församlingar,
7. utveckla konfirmationen så att högtidskolten får samma värde som den vita särken,
8. ta fram en vägledning för hur en församling kan göra för att möta samer och införliva samiska uttryck i gudstjänster och övrigt kyrkoliv.

Motivering

Det har nu gått en tid sedan ärkebiskopen bad samerna om ursäkt för all skada som Svenska kyrkan åsamkat dem och framförde åtta löften om förändring. En handlingsplan ska vara på gång och det har avsatts 40 miljoner, vilket borde märkas snart, men än är det tyst. Sedan ursäkten har vi bland annat kunnat läsa om att jojken inte tillåtits framföras i kyrkor och att högtidsplagg inte tillåtits vid konfirmation. Om vi är ärliga med ursäkten måste det innebära att vi gör förändringar, de förändringar som är nödvändiga för att möta det samiska folket och fortsatt vara relevanta för dem. Vi måste våga tänka annorlunda, våga ta till oss den samiska kulturen och förstå vad som är viktigt för samerna.

Det första åtagandet lyder ”Förkunna evangelium på samiska och på ett för samer kulturellt relevant sätt med respekt för samisk andlig och kyrklig tradition”. Det innebär att det behöver ske översättningar på de samiska språken i samråd med exempelvis av Sametinget utsedd representant.

Det andra åtagandet lyder ”Synliggöra samisk andlighet, teologi och kyrklig tradition inom Svenska kyrkan”. För att detta ska gå att genomföra måste vi lyssna på vad samerna har att säga. Vi behöver förstå att jojken och trummorna har en plats i kyrkan då det är ett sätt att närma sig Gud och uttrycka tacksamhet.

Det tredje åtagandet lyder ”Bidra till att stärka och revitalisera de samiska språken i Svenska kyrkans verksamhet”. För att det ska kunna genomföras behöver på sikt allt material översättas till de samiska språken. För att översättningarna ska hålla en hög kvalitet och vara lika överallt behöver det ske centralt. Dessutom behöver försam-

lingar kunna få översättningar av olika texter löpande. Det behövs således en administrativ enhet som arbetar med översättningar och att ge råd till församlingar om hur de kan arbeta.

Det fjärde åtagandet lyder ”Öka kunskapen och medvetenheten om kyrkans historiska relationer och övergrepp mot samerna och konsekvenserna av detta”. Det är ett stort arbete vi tar på oss och för att det ska kunna genomföras behöver det i våra kyrkor finnas informationstavlor om övergreppen mot samerna. Det behöver även finnas någon typ av vandringsutställning. Minst en gång om året behöver gudstjänsterna ha fokus på samerna och berätta om vad de utsatts för och hur vi kan läka det.

Det femte åtagandet lyder ”Öka kunskapen om och respekten för urfolksrättens principer inom Svenska kyrkan och samhället.” Detta görs genom att tala om samerna, berätta historien om hur samerna blivit behandlade och hur vi nu försöker läka de sår som åsamkats och om sår som aldrig kan läkas. Det handlar också om att vi må sprida kunskap om urfolkens faktiska rättigheter och att vi ska bidra till att de upprätthålls.

Det sjätte åtagandet lyder ”Öka samers inflytande och delaktighet i Svenska kyrkan”. För att det ska kunna genomföras måste man lyssna på samerna, vara öppen för att lära sig acceptera och till och med uppskatta sådant som jojk och högtidsdräkter i kyrkan.

Det sjunde åtagandet lyder ”Stärka samiska barn och unga i deras identitet och andliga utveckling”. Vi såg ett tydligt exempel på när man misslyckades med detta nyligen då en ung same med hjälp från familjen lagt ner timmar på sin konfirmandskolt och sedan inte tilläts ha den i kyrkan. Om vi tror att Gud inte ser ansträngningen den unge samens hade lagt ner som en djupt troende handling är vi illa ute. Jesus välkomnade barnen oavsett hur de var klädda och det bör vi också göra och se till den unges vilja och önskan att vara en del av den kristna tron i ord och handling.

Det åttonde åtagandet lyder ”Främja gränsöverskridande samiskt kyrkoliv”. Detta är ytterligare ett löfte om att anamma den samiska kulturens uttryck och välkomna det in under kyrkans tak. Vi måste öppna våra armar och våra hjärtan och våga ta emot de uttryck som är de samiska och låta det blandas med våra seder. Tillsammans kan vi bli en än starkare kyrka.

Linköping den 3 augusti 2022

Cecilia Gyllenberg Bergfasth (MPSK)

Henrik Blind (MPSK)

Marja Sandin-Wester (MPSK)

Lena Östholm (MPSK)

Aina Nordqvist (MPSK)

Agneta Granström (MPSK)

Åsa Öckerman (MPSK)

Kyrkomötet
Motion 2022:67
av Lena Östholm m.fl.

Ekobegravningar

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för

1. ett minskat klimatavtryck vid begravningar,
2. att ekobegravningar ska vara det primära valet,
3. att fossila energikällor fasas ut vid kremering,
4. att verka för att transporter i samband med begravning ska vara fossilfria.

Motivering

Låt ekobegravning och gravskötsel gälla som regel. En kropp och kista som begravs släpper ut metaller i jorden och vid kremering avges växthusgaser. Låt oss begränsa vår påverkan på miljön även vid begravningar. Vid begravningar bör fossilfria drivmedel användas vid transporter och vid kremering bör fossila energislag fasas ut. Låt oss verka för att kyrkans verksamheter som helhet gör vad de kan för att minska det ekologiska fotavtrycket.

Här följer en beskrivning av begreppet ekobegravning:

- ◆ Miljövänliga och ekologiska alternativ bör erbjudas vid varje begravningsbyrå.
- ◆ En kista av rent trä genererar ett lågt kväveutsläpp vid kremering och är helt nedbrytningsbar vid jordbegravning. Med en svepning i ekologiskt linnetyg eller klädd i egna kläder av naturmaterial minskar även detta utsläppen.
- ◆ Kremering är inte den mest miljövänliga metoden men det kan avhjälpas dels genom att fasa ut fossila energikällor vid kremering och genom att välja en ekologisk urna för askan. Urnor finns i flera miljövänliga och nedbrytbara material.
- ◆ Väljs en gravsten bör en miljömärkt sten, det vill säga en sten som brutits så nära som möjligt eller en begagnad gravsten väljas. Vid begravningsceremonin bör bårtäcke kunna lånas utan kostnad, det kan fungera som ersättning för andra kistdekorationer.
- ◆ Väljs blommor bör det vara ekologiska, närproducerade blommor på kistan och vid graven och gärna komposterbara dekorationer (fria från ståltråd och plastmaterial).
- ◆ Vid ekobegravning eller minnesstund bör inbjudnings- och tackkort av klimatvänligt materialet erbjudas. Detsamma gäller att ekologisk, vegetarisk mat eller närproducerad mat, bör erbjudas av begravningsarrangörer.
- ◆ När de sörjande önskar skänka en minnesgåva för att bidra till ett miljövänligt ändamål finns det miljöorganisationer med så kallat 90-konto som garanterar att insamlingen sker på ett etiskt sätt som kan rekommenderas.

Mot 2022:67

- ♦ Vid skötsel av gravar bör konstgödsel och kemiska bekämpningsmedel undvikas. Tåliga växter bör väljas som trivs på platsen för att minimera behovet av bevattning och annan skötsel.

Varje enskilt grönt val bidrar till en bättre värld!

Helsingborg den 3 augusti 2022

Lena Östholm (MPSK)

Åsa Öckerman (MPSK)

Cecilia Gyllenberg Bergfasth (MPSK)

Aina Nordqvist (MPSK)

Marja Sandin-Wester (MPSK)

Agneta Granström (MPSK)

Henrik Blind (MPSK)

Kyrkomötet
Motion 2022:68
av Elisabeth Sandlund m.fl.

Begäran om ändring av lagen om Svenska kyrkan

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att begära hos regeringen att 4 § lag (1998:1591) om Svenska kyrkan stryks helt eller revideras så att Svenska kyrkan får rätt att själv bestämma om sin organisation.

Motivering

Svenska kyrkans förhållande till staten är efter relationsförändringen år 2000 ambivalent. Svenska kyrkan har en särställning gentemot övriga trossamfund i och med lag (1998:1591) om Svenska kyrkan, som innebär att staten fortsatt reglerar verksamheten i vissa avseenden. Att kyrkomötet är kyrkans högsta beslutande organ är därmed en sanning med modifikation eftersom lagen sätter upp ramar för vilka beslut som kan fattas.

Det borde inte råda något tvivel om att Svenska kyrkan, mer än två decennier efter relationsförändringen, är mogen att själv ta ansvar för sin organisation, utan att formuleringar i lagen sätter käppar i hjulet.

Flera kyrkomöten har behandlat frågan om möjligheterna att i begränsad eller mer omfattande form införa möjligheten för kyrkans medlemmar att själva välja vilken församling de vill tillhöra. Det finns inomkyrkliga argument för och emot ett fritt församlingsval. Dessa kan på allvar inte diskuteras och värderas så länge lagen om Svenska kyrkan i sin fjärde paragraf föreskriver: "Församlingen är lokal enhet inom Svenska kyrkan och omfattar de personer som tillhör Svenska kyrkan och är bosatta inom församlingens område."

Frågan har vid flera tillfällen varit upp till behandling i riksdagen efter motioner, som dock i samtliga fall avvisats. En begäran från kyrkomötet via kyrkostyrelsen om en revidering skulle däremot knappast klinga ohörd.

Bromma den 3 augusti 2022

Elisabeth Sandlund (FK)

Berth Löndahl (FK)

Leif Nordlander (FK)

Håkan Sunnliden (FK)

Kyrkomötet
Motion 2022:69
av Elisabeth Sandlund m.fl.

Genomlysning av dödshjälpsfrågan

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att snarast avsätta resurser för en grundlig teologisk och etisk genomlysning av frågan om dödshjälp i Sverige med utgångspunkt i det okränkbara människovärdet.

Motivering

Frågan om att införa dödshjälp i Sverige har under de senaste åren aktualiserats, inte minst genom flera uppmärksammade fall där personer med obotlig sjukdom fått läkarhjälp att avsluta sina liv och valt att låta detta nå offentlighetens ljus. Med stor sannolikhet kommer en statlig utredning att tillsättas under mandatperioden, vilket skulle leda till ännu större uppmärksamhet. Åsikter kommer att brytas och argument av varierande sanningshalt och kvalitet framföras.

Svenska kyrkans medlemmar behöver hjälp och vägledning när de ska förhålla sig till en komplicerad och känslig fråga, där de som förespråkar dödshjälp är både högröstade och resursstarka medan de som argumenterar emot inte sällan utmålas som såväl obarmhjärtiga som otidsenliga.

I Svenska kyrkan finns olika uppfattningar i denna fråga, bland kyrkans företrädare likaväl som bland hennes medlemmar. Det är inte ett skäl att avstå från en teologisk och etisk genomlysning med utgångspunkt i det okränkbara människovärdet hos var och en, skapad till Guds avbild. Samma förhållande råder i andra samhällsfrågor där kyrkan tagit tydlig ställning, exempelvis när det gäller migration/integration och klimat. Precis som på dessa områden har kyrkan något att tillföra i samhällsdebatten som ingen annan aktör kan genom att ta avstamp i Bibeln och den kristna läran.

En snabbt igångsatt men grundlig genomlysning av dödshjälpsfrågan skulle ge möjlighet för kyrkomötet att under en kommande session ta ställning till ett uttalande som har möjlighet att påverka både debattklimat och ett kommande politiskt beslut.

Bromma den 3 augusti 2022

Elisabeth Sandlund (FK)

Berth Löndahl (FK)

Leif Nordlander (FK)

Håkan Sunnliden (FK)

Kyrkomötet
Motion 2022:70
av Elisabeth Sandlund och Leif Nordlander

Underhåll av kyrkor av nationellt intresse

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur underhåll och renovering av kyrkor av nationellt intresse ska kunna finansieras, helt eller delvis, av gemensamma medel.

Motivering

Frågan om församlingarnas fastighetsinnehav i allmänhet och ansvar för kyrkobyggnaderna i synnerhet är stor och mångfacetterad. Ett antal åtgärder har vidtagits eller planeras efter kyrkomötets beslut 2016, ”Gemensamt ansvar – fastigheter, kyrkor och utjämningsystem”. Dit hör den komplicerade frågan om överlåtelse till nationell nivå av kyrkobyggnader som inte används.

Även om de problemen löses innebär det ingen avlastning för en församling som är underhållsskyldig för en kyrka som ska fortsätta att användas, inte bara av församlingen själv utan också för gemensamma ändamål, en kyrka som därmed är av nationellt intresse. Ett tydligt aktuellt exempel är Storkyrkan i Stockholm, vars pågående renovering innebär stora, nästintill övermäktiga, kostnader för Stockholms domkyrkoförsamling med färre än 2 700 medlemmar. Varken det bidrag den kyrkoantikvariska ersättningen ger eller intäkten av försäljningen av S:t Jakobs kyrka till Stockholms stift räcker till. Församlingen redovisar stora årliga förluster, trots minskad personalstyrka och andra besparingar.

Att Storkyrkan är av nationellt intresse kan det knappast råda något tvivel om. Det handlar inte bara om dess stora kulturhistoriska värden utan också om att kyrkan är en plats för gudstjänster, förrättningar och andra aktiviteter av riksintresse, exempelvis samlingen vid riksdagens början. Det förefaller orimligt att en församling som medlemsmässigt är att jämföra med ett glesbygdspastorat ska bära ansvaret för att kyrkan hålls i gott skick.

Samma problematik men med andra förtecken finns på andra ställen i Svenska kyrkan. Att avgöra vilka kyrkor som är av nationellt intresse är förvisso ett grannlaga arbete men inte omöjligt. Detsamma gäller hur en gemensam finansiering ska kunna ske i en ekonomiskt osäker tid med stora utmaningar. Därför behövs en skyndsamt genomförd utredning.

Bromma den 3 augusti 2022

Elisabeth Sandlund (FK)

Leif Nordlander (FK)

Kyrkomötet
Motion 2022:71
av Åsa Öckerman m.fl.

Prästvigning av kandidater som inte viger samkönade par

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att rekommendera att från och med 2023 bör prästvigning inte ske av prästkandidater som säger sig vägra viga samkönade par.

Motivering

Världen är komplex, Bibeln är komplex och kristen tro är heller inte så lätt alla gånger. Men Svenska kyrkan verkar precis här, mitt i vårt samhälle, vi kyrkotillhöriga av alla sorter är alla svenskar. I kyrkans verksamheter välkomnas alla intresserade, det finns mängder av olika slags behov av kyrkan och många av behoven uppfylls. Vi har inte bara ett så kallat medlemstapp, vi har idag också en medlemstillströmning! I dagens samhälle ökar den andliga törsten.

En av de riktigt stora, viktiga sakerna (förutom själva tron och bekännelsen) som är väl känd av kyrkoforskare är just att få ”känna sig välkommen”, få ”vara med precis som en är”, vara accepterad, inte bara av Gud, utan även av Svenska kyrkan. Detta bör Svenska kyrkan vara väldigt, väldigt rädd om! Som vi ser det är det rentav ett uttryck för den teologiska kärnan.

I ett skriftligt uttalande våren 2022 av biskopsmötet uttrycks, till vår oerhörda förvåning, att de *inte* är emot att prästviga kandidater som säger sig vägra viga samkönade par. Uttalandet har tyvärr drag av ett inte helt färdigjäst och genomknådat bröd. Detta är ett oerhört slag i ansiktet på många av oss trogna kyrkotillhöriga som äntligen på senare år fått uppleva oss som ”fullvärdiga människor”!

Det är ovärdigt Svenska kyrkans människosyn att fortsätta prästviga kandidater som inte inser vilken oerhörd skillnad de gör på sina kyrkotillhöriga av rena diskrimineringsskäl. Vi förstår att kallet kan vara djupt känt och seriöst, och som sagt, ingen ska behöva ”känna sig ovälkommen” i Svenska kyrkans stora ”familj”, men det finns många andra sätt att vara aktiv i kyrkan än som präst.

Om det inte fungerar att lägga till krav i de konstitutiva löftena, borde det då inte finnas någon annan möjlig lösning?

Präster som redan är i tjänst, som av något skäl vägrar viga just samkönade par måste inte nödvändigtvis tänka om (givetvis välkommet!) men, att bygga Svenska kyrkans *framtid* på präster som inte respekterar mänskliga rättigheter och jämställdhet, det är helt oacceptabelt och att gräva Svenska kyrkans egen grav. Det vore inte bara oerhört sorgligt och människofientligt, utan rent av okristligt. ”What would Jesus do?”

Mot 2022:71 Stockholm den 3 augusti 2022

Åsa Öckerman (MPSK)

Cecilia Gyllenberg Bergfasth (MPSK)

Lena Östholm (MPSK)

Marja Sandin-Wester (MPSK)

Aina Nordqvist (MPSK)

Kyrkomötet
Motion 2022:72
av Klas Corbelius och Jesper Eneroth

Sänkt valbarhetsålder till församlingsråd

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda konsekvenserna av att sänka åldern för valbarhet för församlingsråd till 16 år och återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Motivering

I mer än 20 år har 16- och 17-åringar kunnat påverka Svenska kyrkan genom att rösta i kyrkovalet. De kan också bli kyrkvärdar och nominera till församlingsråd. Däremot är de inte valbara till församlingsråden. Församlingsråden har en viktig roll i att påverka församlingens verksamhet. Därför behöver de så långt det är möjligt spegla församlingen och ha en blandad sammansättning, inte minst avseende ålder.

Till skillnad från kyrkoråd och kyrkofullmäktige innebär inte uppdrag i församlingsråd samma typ av juridiskt och ekonomiskt ansvar vilket vi menar skulle kunna medföra att även 16- och 17-åringar kan ges möjlighet till delaktighet. Genom Svenska Kyrkans Unga tränas unga i demokrati och är många gånger väl insatta i styrelsearbete. Som kyrka behöver vi ta vara på deras idéer och engagemang.

Den som kan ges det högtidliga och ansvarsfulla uppdraget att vara kyrkvärd bör även kunna väljas till ett församlingsråd. Detta är ett viktigt steg för att öka ungas delaktighet i Svenska kyrkan.

Norrköping den 4 augusti 2022

Klas Corbelius (S)

Jesper Eneroth (S)

Kyrkomötet
Motion 2022:73
av Åsa Rehdell

Skydd av skog

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. verka för att Svenska kyrkan långsiktigt skyddar minst 30 procent av de produktiva skogar som Svenska kyrkan förvaltar,
2. låta oberoende experter på biologisk mångfald, ekologi och kultur utreda vilka skogsområden som Svenska kyrkan förvaltar som har de högsta natur- och kulturvärdena och därmed är mest lämpliga att skydda,
3. se till att enskilda stift, församlingar och pastorat som drabbas hårt ekonomiskt av minskade intäkter från skogsbruket på grund av att stora områden undantas från skogsbruk, kompenseras för det.

Motivering

FN:s klimatpanel IPCC konstaterar i sin rapport Impacts, Adaptation and Vulnerability som publicerades 2022-02-28 att naturbaserade lösningar är vårt största hopp i kampen mot klimat- och artkriserna, och att vi bör skydda 30–50 procent av världens vatten-, land-, och havsområden.

Att skydda mer skog har stor potential att minska halten växthusgaser i atmosfären då den uppvuxna skogen tar upp och binder koldioxid. Det är också en viktig klimatanpassningsåtgärd som skapar större områden där världens arter har en chans att överleva och anpassa sig till klimatförändringarna.

Gamla skogar med höga naturvärden är viktiga för både klimatet och den biologiska mångfalden. Enligt en ny studie från norra USA ökade mängden kol i skogen kontinuerligt fram till omkring 1850, då människans storskaliga avverkningar tog vid. Sedan dess har mängden kol i skogens biomassa ungefär halverats. Om kolet i marken hade varit med i studien hade effekten sannolikt varit ännu större.

Enligt 46 kap. 3 § kyrkoordningen ska prästlönetillgångarna förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar.

Intäkterna från kyrkans skogsbruk utgör omkring 1,5 procent av kyrkans totala intäkter, i genomsnitt cirka 330 miljoner kronor per år mellan 2010 och 2019. År 2019 och 2020 hade kyrkan haft ett ekonomiskt resultat på över 2 miljarder kronor även om de totala intäkterna från skogsbruket helt uteblivit.

Tanumshede den 4 augusti 2022

Åsa Rehdell (HoJ)

Kyrkomötet
Motion 2022:74
av Cecilia Gyllenberg Bergfasth m.fl.

Placeringsanvisningarna för kapitalförvaltningen

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. säkerställa att placeringsanvisningarna stärks för att leda till mindre utsläpp av växthusgaser,
2. göra en hållbarhetsanalys av placeringarna utifrån Agenda 2030.

Motivering

När det gäller finansförvaltning inom Svenska kyrkan på nationell nivå finns en finanspolicy som uppdaterades 2020-02-07. Till detta dokument följer ”Placeringsanvisningar för etik och hållbarhet för Svenska kyrkans kapitalförvaltning på den nationella nivån” beslutad av kapitalförvaltningsrådet 2010-06-15 och uppdaterad 2020-05-19.

När man läser detta dokument om placeringsanvisningar blir det uppenbart att den behöver ses över och skrivningarna stärkas eftersom dessa anvisningar enligt MPSK De Gröna strider mot de ambitioner som Svenska kyrkan har i klimatfrågan. Anvisningarna ger idag möjlighet att upp till en viss procentsats placera i fossila energikällor, något är direkt skadligt för vårt klimat och vår miljö. Det måste förändras och policyn stärkas så att placeringar leder till minskade utsläpp av växthusgaser.

Placeringar bör också kopplas så att de uppfyller målen som finns i Agenda 2030 som FN antog 2015.

Vidare bör en hållbarhetsanalys göras av placeringarna så att vi når bästa effekt för klimat och miljö.

Linköping den 4 augusti 2022

Cecilia Gyllenberg Bergfasth (MPSK)

Agneta Granström (MPSK)

Lena Östholm (MPSK)

Marja Sandin-Wester (MPSK)

Henrik Blind (MPSK)

Aina Nordqvist (MPSK)

Åsa Öckerman (MPSK)

Kyrkomötet
Motion 2022:75
av Åsa Rehdell

Naturnära skogsbruk

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för att Svenska kyrkan snarast ställer om allt skogsbruk till ett naturnära skogsbruk utan kalhyggen, med en större och mer naturlig variation hos trädens arter och åldrar.

Motivering

Klimat- och artkriserna är akuta och vi måste agera nu. Svenska kyrkan har stora möjligheter att bidra bland annat genom sin skogsförvaltning. Enligt 46 kap. 3 § kyrkoordningen ska prästlönetillgångarna förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar.

IPCC konstaterar i sin rapport Impacts, Adaptation and Vulnerability som publicerades 2022-02-28 att naturbaserade lösningar är vårt största hopp samt att klimat- och artkriserna hänger ihop och att vi inte kan lösa den ena krisen på bekostnad av den andra. Ett naturnära skogsbruk, utan kalhyggen och med en större variation av trädarter och ålder är utan tvekan bättre för den biologiska mångfalden.

Enligt Svenska kyrkans Skogsskötsel- och miljöpolicy ska stiftens skogsbruk bidra till att skogens biologiska mångfald bevaras, att skogsekosystemens funktioner säkras och att värdefulla kulturmiljöer värnas för framtiden. Verksamheten ska dessutom genomsyras av ständig utveckling och förbättring samt beakta synpunkter från interna och externa intressenter och ta hänsyn till samhällets intressen.

Skogar med höga naturvärden är viktiga för både klimatet och den biologiska mångfalden. Forskning visar att dessa skogar bättre lagrar kol i träd och mark än vad produktionsskogar gör. Enligt en ny studie från norra USA ökade mängden kol i skogen kontinuerligt fram till omkring 1850, då människans storskaliga avverkning tog vid. Sedan dess har mängden kol i skogens biomassa ungefär halverats. Om kolet i marken varit med i studien så hade effekten sannolikt varit ännu större.

Skogsförvaltningen måste klimatanpassas. Enligt IPCC kommer extrema värmeböljor som nu uppträder vart femtionde år i genomsnitt uppträda vart tredje till fjärde år 2100. Det betyder att de granplantor som planteras nu så småningom kommer att få uppleva ”2018 års-somrar” med i genomsnitt tre till fyra års intervall. Enligt Skogsstyrelsens rapport 2019/23 Klimatanpassning av skogen och skogsbruket rekommenderas markägare att skapa skogar med flera olika trädslag och bred genetisk variation.

På grund av klimatförändringarna flyttas växtzonerna norrut med cirka en meter i timmen, eller närmare 1 mil per år. Det innebär att Sverige i slutet av 2000-talet kommer att ha ett klimat som liknar det som idag finns i södra Tyskland samtidigt

som risken för torka, bränder och skadedjursangrepp ökar. Redan idag är granen i södra Sverige på sin sydgräns.

Idag tillämpas trakthyggesbruk med kalhyggen på nästan all brukad skog som Svenska kyrkan förvaltar. Kalhyggerna markbereds och planteras med nästan uteslutande gran eller tall. Samtidigt ökar problemen med granbarkborreangrepp och dessa lär fortsätta öka i takt med klimatförändringarna. Dessutom har det visat sig att en betydande andel av de planterade träden dör inom ett fåtal år och att investerade pengar därmed går förlorade.

Allt fler menar att ett naturnära skogsbruk utan kalhyggen är minst lika lönsamt för skogsägaren som trakthyggesbruket. Vilken bruksmetod som framstår som mest ekonomiskt lönsam beror på hur man räknar. Exempelvis minskar många kostnader vid ett naturnära skogsbruk då åtgärder som markberedning, plantering och röjning till stor del utgår. Enligt en rapport från Sveriges lantbruksuniversitet ger trakthyggesbruk på ”svaga marker” inte någon skäligen avkastning på investerade pengar för skogsägare utan ekonomiska intressen i skogsindustrin. Majoriteten av skogsmarken i inlandet norr om Dalälven klassas som svagare marker.

Intäkterna från kyrkans skogsbruk utgör omkring 1,5 procent av kyrkans totala intäkter, i genomsnitt cirka 330 miljoner kronor per år mellan 2010 och 2019. År 2019 och 2020 hade kyrkan haft ett ekonomiskt resultat på över 2 miljarder kronor även om de totala intäkterna från skogsbruket helt uteblivit.

Skogarna är viktiga för återhämtning och rekreation. I dagens stressade samhälle hittar många lugn och återhämtning i naturen. Det är en stor sorg att komma till en tidigare älskad skog och finna ett kalhygge. Att eliminera djurs och växters levnadsmiljöer och många människors ”kyrka” kan inte anses vara förenligt med våra kristna värderingar. Särskilt inte när det finns andra bruksmetoder som både är mer skonsamma med skapelsen och som inte skulle innebära några stora ekonomiska förluster utan kanske till och med öka lönsamheten.

Kalhyggen, markberedning och täta gran- och tallplanteringar missgynnar renbetet. Skog kan brukas utan negativ påverkan på renbete och samisk kultur, genom ett varsamt och naturnära skogsbruk.

Tanumshede den 4 augusti 2022

Åsa Rehdell (HoJ)

Kyrkomötet
Motion 2022:76
av Åsa Rehdell m.fl.

Beräkningar av skogens klimatnytta

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för att

1. beräkningarna av klimatnytta för Svenska kyrkans skogsbruk ska utföras av oberoende forskare, som inte har några ekonomiska eller andra täta relationer till skogsindustrin,
2. beräkningarna av klimatnyttan för Svenska kyrkans skogsbruk ska vara transparenta, tillgängliga och möjliga att förstå och granska för såväl förtroendevalda som allmänhet och forskare,
3. klimatnyttan för Svenska kyrkans skogsbruk redovisas så att konsekvenserna av olika handlingsalternativ kan jämföras. De olika alternativen bör minst inkludera: att trakthyggesbruk bedrivs som idag, att skogen lämnas orörd och att skogen brukas på ett naturnära sätt utan kalhyggen.

Motivering

Det har under senare tids granskningar framkommit att skogsindustrin och dess ekonomiska intressen har en stor makt över myndigheter, universitet och forskare. Industrins ekonomiska intressen sammanfaller sällan med skogsägarnas ekonomiska, etiska eller miljömässiga intressen. Därför är det viktigt att minimera risken att skogsindustrins ekonomiska intressen påverkar hur Svenska kyrkan förvaltar skogen.

Beräkningar för skogens klimatnytta beskrivs vanligen i respektive stifts årsredovisning för prästlönetillgångarna. Det saknas dock tillräcklig information om hur dessa beräkningar har gjorts och hur situationen skulle sett ut vid olika antaganden och sätt att bruka, eller inte bruka, skogen. Detta måste bli mer transparent och tillgängligt för såväl förtroendevalda som allmänhet och forskare.

Tanumshede den 4 augusti 2022

Åsa Rehdell (HoJ)

Lena Östholm (MPSK)

Aina Nordqvist (MPSK)

Åsa Öckerman (MPSK)

Marja Sandin-Wester (MPSK)

Kyrkomötet
Motion 2022:77
av Åsa Rehdell m.fl.

Information om Svenska kyrkans skogsförvaltning

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. se till att Svenska kyrkan tillgängliggör samtliga av sina skogsbruksplaner, så att förtroendevalda och alla andra som är intresserade kan ta del av dessa,
2. årligen ta fram ett dokument med information om all skog som Svenska kyrkan förvaltar. I dokumentet ska tydligt framgå exempelvis hur stor andel av skogen som omfattas av olika typer av skydd, brukas med olika typer av metoder, hur stora arealer som utgörs av utdikad torvmark, vilka områden där avverkningar och andra åtgärder är planerade det kommande året och vilka åtgärder som avses, beräkningar för skogens klimatnytta utifrån olika scenarier och vilka åtgärder som gjorts för att öka kolinlagringen och minska utsläppen av växthusgaser respektive stärka den biologiska mångfalden.

Motivering

Svenska kyrkan förvaltar cirka 466 000 hektar skog och har därmed en stor möjlighet att bidra till att undvika och mildra klimat- och artkriserna. Idag är det svårt eller omöjligt för såväl allmänheten som förtroendevalda att få en detaljerad inblick i hur kyrkan förvaltar sin skog. Därför bör Svenska kyrkan skapa möjlighet för förtroendevalda och andra som är intresserade, att ta del av samtliga skogsbruksplaner och annan information om skogen som Svenska kyrkan förvaltar.

Tanumshede den 4 augusti 2022

Åsa Rehdell (HoJ)

Marja Sandin-Wester (MPSK)

Åsa Öckerman (MPSK)

Aina Nordqvist (MPSK)

Lena Östholm (MPSK)

Kyrkomötet
Motion 2022:78
av Åsa Rehdell m.fl.

Återlämning av mark som tagits från samerna

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda vilka av de marker som Svenska kyrkan förvaltar som historiskt har tagits från samerna och hur dessa kan återlämnas utan att skapa konflikt mellan samerna.

Motivering

Svenska kyrkan har, tillsammans med staten, en lång historia av övergrepp och utnyttjande av urfolket samerna. Kolonialism, omvändelseprocesser och tvångsförflyttningar har pågått under hundratals år, vilket bland annat beskrivs i vitboken som Svenska kyrkan låtit ta fram.

Det pågår en försoningsprocess, där Svenska kyrkan bland annat har bett samerna om ursäkt och tagit fram åtta åtaganden för de närmsta tio åren. Trots att kyrkans förvaltning av skog och mark inom traditionellt samiskt område har en stor påverkan på samernas möjligheter att bedriva renskötsel eller på annat sätt utöva sin kultur, har detta hittills inte fått särskilt stort utrymme i exempelvis de åtta åtagandena.

Svenska kyrkan förvaltar totalt cirka 466 000 hektar skog i Sverige, varav drygt 100 000 hektar finns i Luleå och Härnösands stift, där merparten av samernas renbetesmarker finns. Det finns även renbetesmarker i de norra delarna av Västerås och Uppsala stift. Intäkterna från kyrkans skogsbruk utgör omkring 1,5 procent av kyrkans totala intäkter, i genomsnitt cirka 330 miljoner kronor per år mellan 2010 och 2019. År 2019 och 2020 hade kyrkan haft ett ekonomiskt resultat på över 2 miljarder kronor även om de totala intäkterna från skogsbruket helt uteblivit. Stift, pastorat och församlingar som drabbas hårt ekonomiskt av minskade intäkter från skogen bör kompenseras för det.

Tanumshede den 4 augusti 2022

Åsa Rehdell (HoJ)

Lena Östholm (MPSK)

Åsa Öckerman (MPSK)

Marja Sandin-Wester (MPSK)

Kyrkomötet
Motion 2022:79
av Åsa Rehdell m.fl.

Naturnära skogsbruk inom traditionellt samiskt område

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för att Svenska kyrkan inom traditionellt samiskt område (renskötselområdet) ska bruka skogen på ett naturnära sätt, utan kalhyggen.

Motivering

Svenska kyrkan har, tillsammans med staten, en lång historia av övergrepp och utnyttjande av urfolket samerna. Kolonialism, omvändelseprocesser och tvångsförflyttningar har pågått under hundratals år, vilket bland annat beskrivs i vitboken som Svenska kyrkan låtit ta fram.

Det pågår en försoningsprocess, där Svenska kyrkan bland annat har bett samerna om ursäkt och tagit fram åtta åtaganden för de närmaste tio åren. Trots att kyrkans förvaltning av skog och mark inom traditionellt samiskt område har en stor påverkan på samernas möjligheter att bedriva renskötsel eller på annat sätt utöva sin kultur, har detta hittills inte fått särskilt stort utrymme i exempelvis de åtta åtagandena.

Svenska kyrkan förvaltar totalt cirka 466 000 hektar skog i Sverige, varav drygt 100 000 hektar finns i Luleå och Härnösands stift, där merparten av samernas renbetesmarker finns. Det finns även renbetesmarker i de norra delarna av Västerås och Uppsala stift. Intäkterna från kyrkans skogsbruk utgör omkring 1,5 procent av kyrkans totala intäkter, i genomsnitt cirka 330 miljoner kronor per år mellan 2010 och 2019. År 2019 och 2020 hade kyrkan haft ett ekonomiskt resultat på över 2 miljarder kronor även om de totala intäkterna från skogsbruket helt uteblivit.

Det går att kombinera skogsbruk med rennäring och annan samisk kultur. Samerna har själva brukat skogen innan kolonialiseringen. Däremot är trakthyggesbruket, med bland annat kalhyggen, markberedning och täta monokulturer som i biologisk mening avverkas i en väldigt ung ålder, mycket försvårande för rennäringen.

Allt fler menar att ett naturnära skogsbruk utan kalhyggen är minst lika lönsamt för skogsägaren som trakthyggesbruket. Vilken bruksmetod som framstår som mest ekonomiskt lönsam beror på hur man räknar. Exempelvis minskar många kostnader vid ett naturnära skogsbruk då åtgärder som markberedning, plantering och röjning till stor del utgår. Enligt en rapport från Sveriges lantbruksuniversitet ger trakthyggesbruk på ”svaga marker” inte någon skäligen avkastning på investerade pengar för skogsägare utan ekonomiska intressen i skogsindustrin. Majoriteten av skogsmarken i inlandet norr om Dalälven klassas som svagare marker.

Tanumshede den 4 augusti 2022

Åsa Rehdell (HoJ)

Marja Sandin-Wester (MPSK)

Åsa Öckerman (MPSK)

Kyrkomötet
Motion 2022:80
av Åsa Rehdell och Lena Östholm

Contortatallen

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för att

1. inga contortatallar ska planteras på kyrkans marker,
2. redan befintliga bestånd ska huggas ner snarast möjligt,
3. Svenska kyrkan inte ska bidra med finansiering till förädling, forskning eller plantor av contortatall.

Motivering

Svenska kyrkan har bett samerna om ursäkt och inlett en försoningsprocess. För rennärningen är contortaplanteringar ödesdigra i ett alltmer utarmat skogslandskap. Renarna hittar inget att äta och går överhuvudtaget inte där contortatallen är.

Contortatallen är klassad som en invasiv art av SLU Artdatabanken 2018. Invasiva arter är en av orsakerna till förlust av arter (IPBES, Summary for policymakers, European Environment Agency, 2019). Den är införd från Nordamerika och hör inte hemma i den svenska floran. När den började användas av storskogsbruket sades att den inte skulle sprida sig vidare, men detta visade sig inte stämma. Contortan utarmar den biologiska mångfalden.

Vi klarar oss bra utan främmande trädslag eftersom många inhemska träd redan växer bra i våra skogar.

Svenska kyrkan måste vara trovärdig i teori och praktik. Kyrkan kan inte å ena sidan hålla sorgegudstjänster för förlorad biologisk mångfald och å andra sidan bidra till utarmning av artrikedomen genom att plantera invasiva arter som contortatall.

Vi föreslår därför ett förbud och avverkning av contortatallen på kyrkans marker i alla stift.

Tanumshede den 4 augusti 2022

Åsa Rehdell (HoJ)

Lena Östholm (MPSK)

Kyrkomötet
Motion 2022:81
av Jesper Eneroth m.fl.

Höjd tröskel för deltagande i kyrkomötet

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär

1. införande av procentspärr för val till kyrkomötet,
2. att utjämningsmandat endast fördelas mellan de nomineringsgrupper som först erhållit minst ett fast valkretsmandat i någon av valkretsarna.

Motivering

När kyrkomötet 1999 fattade beslut om kyrkoordningen byggde bestämmelserna i kyrkoordningens 38 kap. om direkta val i huvudsak på den då gällande vallagen (1997:157). En skillnad var att det vid val till riksdag och landsting/regionfullmäktige finns spärrar så att ett parti måste få en viss andel av giltiga röster för att bli representerat. Motsvarande infördes inte i bestämmelserna om direkta kyrkliga val.

I demokratiutredningen, Välja med förtroende, (Svenska kyrkans utredningar 2006:2) föreslogs en spärr mot små nomineringsgrupper vid val till kyrkomötet. Utredningen tog sin utgångspunkt i kyrkomötets arbete och den avgörande betydelse som utskottsarbetet har för beslutsfattande i kyrkomötet. Utredningen såg det som en klar fördel om samtliga nomineringsgrupper kunde finnas företrädna i alla utskott. Det fanns åtta olika utskott och det behövdes i kyrkomötet. Det bedömdes behövas cirka tre procent av rösterna för att en nomineringsgrupp skulle få åtta mandat. Detta skulle enligt utredningen tala för en spärr på tre procent. Utredningen konstaterade samtidigt att det för att säkert och på grundval av den egna representationen få ordinarie utskottsplatser skulle krävas 16 mandat i kyrkomötet. Detta med utgångspunkt från bestämmelserna om proportionellt valsätt vid indirekta val. Det skulle enligt utredningen tala för en spärr på sex procent. Utredningen stannade för att föreslå en spärr på fyra procent vid val till kyrkomötet och ingen spärr vid andra direkta val.

Kyrkostyrelsen kom däremot aldrig att lägga fram något förslag om spärr på grundval av betänkandet. Det har fått till följd att kyrkomötet nu har hela tretton nomineringsgrupper varav flera med otillräckligt antal mandat för att ta plats i utskotten och ett par grupper med endast en dryg procent av rösterna. För att säkerställa att kyrkomötet representeras av grupper som av egen kraft ges förutsättningar att fullgöra kyrkomötesuppdraget och delta i utskottsarbetet är det vår mening att tiden nu är inne för att aktualisera frågan om enprocentspärr till kyrkomötet samt en förändrad ordning för utjämningsmandat så att endast de grupper som tar mandat av egen kraft kan ges utjämningsmandat. För att säkerställa att de som tar mandat har god förankring i sina stift kan en metod vara att i kyrkoordningen införa en bestämmelse med innebörden

Mot 2022:81 att utjämningsmandaten enbart fördelas mellan de nomineringsgrupper som först erhållit minst ett fast valkretsmandat i någon av valkretsarna.

Kungälv den 4 augusti 2022

Jesper Eneroth (S)

Niklas Larsson (C)

Olle Reichenberg (BA)

Margareta Karlsson (ÖKA)

Marjut Ervasti (ViSK)

Per Lindberg (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2022:82
av Åsa Rehdell m.fl.

Utbildning om klimatkrisen

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. verka för att all personal och alla förtroendevalda ska få en heldagsutbildning om klimatkrisen och krisen med utrotning av arter och vilka konsekvenser det får för oss människor, våra medarter och skapelsen,
2. ta fram ett material grundat i bästa tillgängliga oberoende forskning. Materialet kan sedan spridas vidare och användas i stift och församlingar,

Motivering

Klimatförändringarna och utarmningen av arter är våra största existentiella hot, inte bara i modern tid utan också i mänsklighetens historia. Att ha en rättvisande kunskap om dessa kriser och hur vi mest effektivt kan mildra dem är av yttersta vikt.

Svenska kyrkan måste leva som vi lär för att behålla våra medlemmar. Vi kan inte å ena sidan prata om alla människors lika värde och värnande om liv och gemenskap och samtidigt å andra sidan låta bli att agera kraftfullt för att motverka dessa kriser, som redan idag väldigt hårt drabbar framförallt utsatta grupper i det globala syd.

Det är viktigt att vårt största hot tas på allvar och märks i kyrkan och kyrkans grundläggande uppgifter. Svenska kyrkan kan fänga upp den existentiella kris och oro många lever med idag. För att kunna göra det krävs det god kunskap om klimat- och artkriserna hos alla i kyrkan.

Enligt uppmaningarna i biskopsbrevet om klimatet ska vi som kyrka lära om klimatkrisen och kraftsamla med externa samarbetspartner för att inte överskrida 1,5 graders uppvärmning.

Därför behöver all personal och alla förtroendevalda få en heldagsutbildning om klimatkrisen och krisen med utrotning av arter och vilka konsekvenser det får för oss människor, våra medarter och skapelsen, med följande innehåll:

- ◆ Grundläggande fakta om tillståndet för klimat- och artkriserna samt kunskap om hur lång tid vi har på oss att lösa eller mildra dessa kriser.
- ◆ Kunskap om de mest effektiva sätten för Svenska kyrkan att bekämpa klimatkrisen och utdöendet av arter.
- ◆ Diskussion och kunskap om kristen lära i förhållande till kriserna

Utbildningen ska vara återkommande med uppdateringar om hur kriserna utvecklas och kyrkans åtgärder en gång per halvår.

Tanumshede den 4 augusti 2022

Åsa Rehdell (HoJ)

Marja Sandin-Wester (MPSK)

Åsa Öckerman (MPSK)

Lena Östholm (MPSK)

Kyrkomötet
Motion 2022:83
av Jesper Eneroth m.fl.

Obehörigförklaring av präster som diskriminerar

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att till nästa års kyrkomöte återkomma med förslag till ändring i 31 kap. 12 § kyrkoordningen med innebörd att

1. den som diskriminerar någon på grund av dennes kön, ålder, etnicitet eller sexuella läggning kan förklaras obehörig som präst,
2. det anses diskriminerande att avstå från att viga ett samkönat par enbart med motiveringen att paret är av samma kön.

Motivering

Kyrkomötet 2009 beslutade att göra det möjligt för par av samma kön att vigas enligt Svenska kyrkans ordning. Det var ett viktigt beslut, som innebar att Svenska kyrkan fullt ut bejakar kärleken också mellan par av samma kön.

I samband med beslutet klargjordes att det inom Svenska kyrkan kan rymmas två äktenskapssyner. Det var ett sätt att visa respekt för de medlemmar som av olika skäl inte ville eller kunde bejaka samkönade pars rätt att vigas i Svenska kyrkan. Problemet med det ställningstagandet är att det skapat en situation där enskilda präster kan avstå från att viga ett samkönat par med enda motiveringen att paret är av samma kön. Även om Svenska kyrkan kan tillse att vigseln ändå sker innebär den nuvarande ordningen att det står enskilda präster fritt att diskriminera människor på grund av deras sexuella läggning.

Det är i längden inte hållbart. Det är självfallet fullt möjligt för Svenska kyrkans medlemmar att ha olika uppfattningar i frågan om äktenskapet, men en präst har ett särskilt ansvar att förhålla sig till de människor som söker sig till kyrkan och dess tjänster. Även om själva vigseln går att genomföra är det tveksamt om ett samkönat par skulle vilja engagera sig i en församling där det finns präster som underkänner deras kärlek. Här finns alltså ett diakonalt perspektiv som måste gå före enskilda prästers rätt att avstå.

2016 behandlade kyrkomötet en motion som syftade till att rätta till detta missförhållande. Motionärerna ville att det skulle tillföras ett nytt villkor som innebär att endast den som förklarar sig beredd att förrätta vigsel av par av samma kön får vigas till präst inom Svenska kyrkan.

Motionen avslogs, och ett tungt vägande skäl var att läronämnden inte ansåg det möjligt att införa ett sådant kriterium eftersom det skulle begränsa biskopens vigningsansvar. Vi har respekt för läronämndens ställningstagande och vill därför pröva en annan väg för att säkerställa att samkönade par utan förbehåll kan känna sig hemma i Svenska kyrkan.

Enligt 31 kap. 12 § kyrkoordningen får domkapitlet förklara en präst obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst om denne har brutit sina vigningslöften eller sin tystnadsplikt, genom sjukdom eller liknande anledning har förlorat förmågan att rätt utöva vigningstjänsten eller i avsevärd mån har skadat det anseende en präst bör ha. I den senare punkten uppges brottslig gärning som ett av kriterierna för att skada det anseende en präst bör ha.

I lag (2003:307) om förbud mot diskriminering anges att diskriminering som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder är förbjuden vid yrkesmässigt tillhandahållande av varor, tjänster eller bostäder (9 §). Med diskriminering avses enligt lagen att en enskild person missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder. Det samma gäller om en enskild person missgynnas genom tillämpning av bestämmelser, kriterier eller förfaringsätt som framstår som neutrala men som i praktiken särskilt missgynnar personer med visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller visst funktionshinder (3 §).

I lagens mening anses Svenska kyrkan som helhet inte diskriminera samkönade par eftersom kyrkan har en och samma vigselordning för par av olika kön och par av samma kön. Svenska kyrkans församlingar har alltså att, oberoende av enskilda prästers förhållningssätt, tillse att samkönade par som önskar gifta sig i kyrkan kan göra det.

Men det är för oss uppenbart att enskilda präster som vägrar viga samkönade par agerar diskriminerande, om inte i juridisk mening så utifrån ett diakonalt perspektiv. I längden sätter denna dubbeltydighet Svenska kyrkans trovärdighet i fara. Det är för oss ohållbart att Svenska kyrkan medger att enskilda präster kan bryta mot Svenska kyrkans ordning med hänsyn till att det par som ska vigas är av samma kön.

Vid kyrkomötet 2016 fick kyrkostyrelsen i uppdrag ”att utreda frågan om vilka åtgärder som behöver vidtas i såväl kyrkorättslig mening som från andra relevanta perspektiv för att säkerställa att ingen utsätts för diskriminering i samband med den kyrkliga handlingen vigsel”.

Vid sin återkoppling (KsSkr 2019:3) framhöll kyrkostyrelsen att Svenska kyrkan har nolltolerans mot diskriminering. Det var ett viktigt klarläggande och vi vill som framgår ovan framhålla att en enskild prästs vägran att viga ett samkönat par bör anses vara diskriminerande.

Vid samma återkoppling ansåg kyrkostyrelsen ”att det inte är möjligt att med några kyrkorättsliga åtgärder åstadkomma det som åsyftas i uppdraget”. På den punkten är vi inte eniga med kyrkostyrelsen. Det är fullt möjligt att i kyrkoordningen införa ett klarläggande som gör det tydligt att Svenska kyrkan tar frågan om diskriminering på djupaste allvar.

Vi föreslår således att ytterligare ett kriterium införs i 31 kap. 12 § kyrkoordningen, som klargör att den som diskriminerar någon på grund av dennes kön, ålder, etnicitet eller sexuella läggning kan förklaras obehörig som präst. Det bör därvidlag förtydligas att Svenska kyrkan anser det diskriminerande att avstå från att viga ett samkönat par enbart med motiveringen att paret är av samma kön.

Med detta förslag är biskopens vigningsansvar alltså intakt samtidigt som det blir möjligt för enskilda kyrkomedlemmar att till domkapitlet anmäla en präst som de anser agerar diskriminerande – också i andra frågor än vigsel av samkönade par.

Avslutningsvis vill vi förtydliga att förslaget inte innebär att Svenska kyrkans präster står under vigselplikt. Det kan alltså finnas rimliga skäl för att avstå från att

förrätta en vigsel. Men enligt vår uppfattning är det inte rimligt att avstå från att utföra en kyrklig handling på grund av att paret är av samma kön.

Mot 2022:83

Kungälv den 4 augusti 2022

Jesper Eneroth (S)

Niklas Larsson (C)

Marjut Ervasti (ViSK)

Margareta Karlsson (ÖKA)

Kyrkomötet
Motion 2022:84
av Olle Reichenberg m.fl.

Kyrkostyrelsens deltagande i ärkebiskopsval

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

- lydelsen i 8 kap. 27 § punkt 2 kyrkoordningen ska ändras till följande: ”Kyrkostyrelsens ledamöter deltar tillsammans med stiftsstyrelsens och domkapitlets ledamöter i respektive hemstift”,
- ändringen träder i kraft den 1 januari 2023.

Motivering

Under våren valde Svenska kyrkan ny ärkebiskop genom ett nomineringsval och två valomgångar. Det är nu tid att reflektera över hur valprocessen fungerade och vad som kan förbättras.

Vi kan konstatera att nuvarande ordning avseende kyrkostyrelsens deltagande i valet är allt annat än smidig. I 8 kap. 27 § punkt 2 kyrkoordningen står följande: ”Kyrkostyrelsens ledamöter deltar tillsammans med stiftsstyrelsens och domkapitlets ledamöter i Uppsala stift.” Denna bestämmelse innebär alltså att kyrkostyrelsens 15 ledamöter vid tre tillfällen ska resa till Uppsala för att lägga sina röster. För många ledamöter innebär det långa resor för att delta vid en procedur som normalt inte tar längre tid än en timme.

Vi menar att nuvarande ordning medför onödigt många resor för kyrkostyrelsens ledamöter, vilket innebär onödig miljöpåverkan. Vidare blir resekostnaderna högre när alla ledamöter ska resa till Uppsala, jämfört med om ledamöterna istället skulle rösta i de stift där de bor. Kyrkoordningen bör därför ändras, så att kyrkostyrelsens ledamöter istället röstar i sina hemstift tillsammans med de röstberättigade i stiftsstyrelser och domkapitel.

Gräska den 4 augusti 2022

Olle Reichenberg (BA)

Bengt Kjellgren (BA)

Karl-Gunnar Svensson (KR)

Kyrkomötet
Motion 2022:85
av Sofija Pedersen Videke och Amanda Carlshamre

Nationell visselblåsarfunktion

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att inrätta en nationell visselblåsarfunktion.

Motivering

Inom Riksidrottsförbundet finns sedan 2019 en Idrottsombudsman och en visselblåsarfunktion genom ett webbformulär där anonyma anmälningar om missförhållanden, såväl ekonomiska som personliga, kan rapporteras. Det säkerställer att Riksidrottsförbundet kan bistå lokala avdelningar och distrikt med utredningar och annat som små enheter inte kan utföra själva.

Vi möter liksom Riksidrottsförbundet många barn och unga och åtnjuter ofta ett högt förtroende. Det ger oss makt, och makt kan missbrukas. Även vuxna drabbas. Kyrkans värld är liten och missförhållanden döljs ibland i en kyrka, som vill att alla ska vara med och att dåligt beteende ska förlåtas.

Kanske behöver vi ta efter idrottsrörelsen och möjliggöra för enkla sätt att berätta om missförhållanden så vi kan visa samma nolltolerans mot alla former av våld, trakasserier och övergrepp. Därför föreslår vi att Svenska kyrkan ska införa en nationell visselblåsarfunktion.

Lagen om visselblåsning som trädde i kraft 2021 bygger på antal anställda. Därför finns redan sådana åtgärder på kyrkokansliet. En nationell visselblåsarfunktion skulle säkerställa att alla anställda och församlingsbor i Svenska kyrkan, oavsett deras församlings storlek, skulle kunna ha samma möjlighet att rapportera missförhållanden.

Rydebäck den 4 augusti 2022

Sofija Pedersen Videke (S)

Amanda Carlshamre (POSK)